

Signature valid

Digitally signed by
VARYARA ZACHARAKI
Date: 2021.09.18 14:22:49
EE
Reason: I am a PDF
(embedded in a PDF
Location: Athens, Ethniko
Typografio)

9429

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

18 Σεπτεμβρίου 2021

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 169

(Το παρόν ΦΕΚ επανεκτυπώθηκε λόγω σφάλματος)

NOMOS ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4830

Νέο πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ» και λοιπές διατάξεις.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α': ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΡΓΟΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1 Σκοπός - Αντικείμενο

Άρθρο 2 Ορισμοί

Άρθρο 3 Αρμόδιες αρχές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Σύσταση Εθνικού Μητρώου Ζώων - Ταυτοποίηση ζώων συντροφιάς

Άρθρο 4 Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)

Άρθρο 5 Έγγραφο ταυτοποίησης (διαβατήριο)

Άρθρο 6 Ταυτοποίηση ζώων συντροφιάς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς - Δημιουργία Πανελλήνιας Πλατφόρμας Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς

Άρθρο 7 Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς - Δημιουργία Πανελλήνιας Πλατφόρμας Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς

Άρθρο 8 Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς

Άρθρο 9 Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': Αρμοδιότητες, υποχρεώσεις και χρηματοδότηση δήμων - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ»

Άρθρο 10 Αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των δήμων

Άρθρο 11 Χρηματοδότηση των δήμων - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ»

Άρθρο 12 Κίνητρα για τη σήμανση, τη στείρωση και την υιοθεσία σκύλων και γατών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': Σύσταση Εργαστηρίου Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς στο Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών

Άρθρο 13 Σύσταση Εργαστηρίου Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς στο Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

Άρθρο 14 Λήψη γενετικού υλικού από ζώα συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': Διατήρηση και μετακίνηση ζώων συντροφιάς

Άρθρο 15 Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες

Άρθρο 16 Διατήρηση ζώων σε ειδικές εγκαταστάσεις

Άρθρο 17 Μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς (σκύλων και γατών)

Άρθρο 18 Μεταφορά ζώων συντροφιάς με επιβατηγά πλοία

Άρθρο 19 Πρόσβαση σε παραλίες

Άρθρο 20 Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απόβλητα

Άρθρο 21 Σκύλοι βοήθειας και ζώα θεραπείας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ': Συμμετοχή ζώων σε εκθέσεις, θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες

Άρθρο 22 Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς

Άρθρο 23 Απαγόρευση συμμετοχής ζώων σε κάθε είδους θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι': Κακοποίηση ζώων

Άρθρο 24 Κακοποίηση των ζώων

Άρθρο 25 Αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ': Πρόληψη και καταπολέμηση ζωνόσων

Άρθρο 26 Κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και καταπολέμησης ζωνόσων

Άρθρο 27 Αντιμετώπιση λείσμανιωσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ': Καταφύγια ζώων συντροφιάς και πάρκα

Άρθρο 28 Καταφύγια ζώων συντροφιάς

Άρθρο 29 Προδιαγραφές ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων ζώων συντροφιάς

Άρθρο 30 Ίδρυση και λειτουργία περιφραγμένων πάρκων σκύλων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ': Προαγωγή της φιλοζωίας και προστασία των ζώων

Άρθρο 31 Εκπαίδευση, επιμόρφωση και προαγωγή της φιλοζωίας

Άρθρο 32 Εκπαίδευση Σωμάτων Ασφαλείας

Άρθρο 33 Συμπληρωματικές διατάξεις προστασίας των ζώων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΔ': Κυρώσεις

Άρθρο 34 Ποινικές κυρώσεις

Άρθρο 35 Διοικητικές κυρώσεις

Άρθρο 36 Μητρώο Παραβατών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ': Περισυλλογή, ταφή και αποτέφρωση νεκρών ζώων

Άρθρο 37 Περισυλλογή, ταφή και αποτέφρωση νεκρών ζώων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΣΤ': Εφαρμογή νομοθεσίας

Άρθρο 38 Αρμοδιότητα Συνηγόρου του Πολίτη

Άρθρο 39 Ειδική Επιτροπή Παρακολούθησης

Άρθρο 40 Υπεύθυνος για θέματα ζώων συντροφιάς - Διαδικασία τροποποίησης του Οργανισμού της Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων

Άρθρο 41 Βασικοί Δείκτες Απόδοσης

Άρθρο 42 Αξιολόγηση εφαρμογής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΖ': Λοιπές ρυθμίσεις

Άρθρο 43 Επιχορήγηση φιλοζωικών σωματείων και φιλοζωικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα - Τροποποίηση παρ. 1Α άρθρου 202 του ν. 3463/2006

Άρθρο 44 Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας εκπαιδευτών σκύλων

ΜΕΡΟΣ Β': ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Α'

Άρθρο 45 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 46 Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 47 Τελικές και καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Γ': ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Άρθρο 48 Έννοια «φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης» - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 8 του ν. 4674/2020

Άρθρο 49 Αναπτυξιακά δάνεια Ο.Τ.Α., συνδέσμων δήμων και νομικών προσώπων Ο.Τ.Α.

Άρθρο 50 Ρύθμιση για τον μηχανισμό αποτροπής συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τρίτους από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 107 ν. 4714/2020

Άρθρο 51 Χρηματικές επιχορηγήσεις σε αθλητικά σωματεία από Ο.Τ.Α. α' βαθμού

Άρθρο 52 Προσοντολόγιο - Κλαδολόγιο προσωπικού των φορέων του Δημοσίου

Άρθρο 53 Διαδικασία πλήρωσης θέσεων προσωπικού

Άρθρο 54 Δικαίωμα ειδικής άδειας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 50 ν. 3528/2007

Άρθρο 55 Δικαίωμα μείωσης ωρών εργασίας - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 51 ν. 3528/2007

Άρθρο 56 Άδεια χωρίς αποδοχές - Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις - Τροποποίηση παρ. 1, 3, 4 και 8 και προσθήκη παρ. 1Α άρθρου 53 του ν. 3528/2007

Άρθρο 57 Ρύθμιση μειωμένης ημερήσιας απασχόλησης για εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - Καταργούμενη διάταξη

Άρθρο 58 Δικαίωμα ειδικής άδειας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 57 ν. 3584/2007

Άρθρο 59 Δικαίωμα μείωσης ωρών εργασίας - Τροποποίηση άρθρου 58 ν. 3584/2007

Άρθρο 60 Άδεια χωρίς αποδοχές - Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις - Τροποποίηση παρ. 1, 3, 4, 8 και προσθήκη παρ. 1Α άρθρου 60 ν. 3584/2007

Άρθρο 61 Καταβολή αποδοχών αποσπασμένων της Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 90 ν. 4389/2016

Άρθρο 62 Παράταση διάρκειας Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ»

Άρθρο 63 Κυρώσεις σε βάρος συνδυασμών και υποψηφίων εκλογών δημοτικών και περιφερειακών αρχών - Τροποποίηση άρθρου του 14 ν. 3870/2010

Άρθρο 64 Προγραμματικές συμβάσεις - Τροποποίηση άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87)

Άρθρο 65 Απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής ειδικού τέλους για τη μελέτη, κατασκευή και επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης - Τροποποίηση άρθρου 11 του ν. 1069/1980

Άρθρο 66 Υποβολή δηλώσεων στοιχείων για τον καθορισμό επιφάνειας ή και της χρήσης ακινήτου

Άρθρο 67 Τρόπος λήψης αποφάσεων των συλλογικών οργάνων Ο.Τ.Α. και των διοικητικών συμβουλίων των εποπτευόμενων νομικών προσώπων τους - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου

ΜΕΡΟΣ Δ': ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 68 Διευκόλυνση με ηλεκτρονικά μέσα της εφαρμογής των μέτρων κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις εκπαιδευτικές δομές

Άρθρο 69 Θυρίδες ιδιωτών φορέων στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης - Τροποποίηση άρθρου 26 και παρ. 17 άρθρου 107 του ν. 4727/2020

Άρθρο 70 Δυνατότητα σύναψης δημοσίων συμβάσεων από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα για την αντιμετώπιση αναγκών ως προς την τήρηση των έκτακτων μέτρων κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19

Άρθρο 71 Χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας στο ξένο σχολείο «VERITA INTERNATIONAL SCHOOL» - Προσθήκη περ. 31 στην παρ. 8 άρθρου 35 του ν. 4186/2013

ΜΕΡΟΣ Ε': ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 72 Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α' ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΡΓΟΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Σκοπός - Αντικείμενο

Σκοπός του παρόντος είναι η προστασία των ζώων συντροφιάς και η εξασφάλιση της ευζωίας τους, η ενίσχυση της υπεύθυνης ιδιοκτησίας των ζώων συντροφιάς, η θέσπιση σαφούς και συνεκτικού κανονιστικού πλαισίου για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και στρατηγικής για τη δραστική μείωση του αριθμού τους μέσω προγραμμάτων υιοθεσίας, με απαρέγκλιτη τήρηση των κανόνων ευζωίας των ζώων.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται:

1. «Ζώο»: κάθε έμβιος οργανισμός, που συναισθάνεται

και κινείται σε ξηρά, αέρα και θάλασσα ή οποιοδήποτε άλλο υδατικό οικοσύστημα ή υγροβιότοπο.

2. «Ευζωία»: η καλή φυσική και ψυχική κατάσταση του ζώου σε σχέση με τις συνθήκες στις οποίες διαβίει και πεθαίνει. Ένα ζώο ζει σε συνθήκες ευζωίας εάν: (α) έχει εξασφαλισμένο άνετο, ασφαλές, υγιεινό και κατάλληλο κατάλυμα, προσαρμοσμένο στον φυσικό τρόπο διαβίωσής του, (β) δεν υποφέρει από καταστάσεις, όπως πόνος, φόβος και αγωνία και (γ) είναι ικανό να εκφράζει συμπεριφορές, οι οποίες είναι σημαντικές για την καλή φυσική και ψυχική του κατάσταση. Οι κανόνες ευζωίας των ζώων διασφαλίζουν τις ακόλουθες αρχές:

i. Ελευθερία από την πείνα και τη δίψα, με πρόσβαση σε τροφή και νερό, κατάλληλα σε ποιότητα και ποσότητα.

ii. Ελευθερία από άσκοπη ταλαιπωρία και καταπόνηση, με ασφαλές και καθαρό κατάλυμα στέγασης και ανάπαυσης, που προστατεύει από αντίξοες καιρικές συνθήκες.

iii. Ελευθερία από πόνο, τραυματισμό και ασθένεια, με κατάλληλη φροντίδα και κτηνιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

iv. Ελευθερία από φόβο και αγωνία, με την κατάλληλη συμπεριφορά και μεταχείριση.

v. Ελευθερία έκφρασης φυσιολογικής συμπεριφοράς, με κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης και κοινωνικοποίησης.

3. «Ζώο συντροφιάς»: κάθε ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο κυρίως μέσα στην οικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή αναφέρεται στον κατάλογο του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων (L 84). Αν άρθρα του παρόντος αφορούν συγκεκριμένα ζώα συντροφιάς, όπως σκύλους και γάτες, τότε αυτά αναφέρονται ρητώς. Ζώα συντροφιάς είναι και οι σκύλοι βοήθειας, οι σκύλοι εργασίας, καθώς και τα ζώα θεραπείας. Ως ζώα συντροφιάς δεν μπορούν να συντηρούνται ζώα άγριας πανίδας.

4. «Δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς»: το ζώο συντροφιάς που έχει ιδιοκτήτη. Οι άμεσοι απόγονοι δεσποζόμενου σκύλου ή γάτας νοούνται αυτόματα δεσποζόμενα ζώα με ιδιοκτήτη τον ιδιοκτήτη του θηλυκού γεννήτορα.

5. «Αδέσποτο ζώο συντροφιάς»: το ζώο συντροφιάς που δεν έχει ιδιοκτήτη.

6. «Ιδιοκτήτης»: το φυσικό πρόσωπο που διατηρεί ζώο συντροφιάς, κυρίως μέσα στην οικία του, και υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του. Το πρόσωπο αυτό αναγράφεται και στο έγγραφο ταυτοποίησης του ζώου.

7. «Ανάδοχος»: το φυσικό πρόσωπο που φιλοξενεί προσωρινά ένα ή περισσότερα αδέσποτα ζώα συντροφιάς έως ότου αυτά υιοθετηθούν. Ο ανάδοχος μπορεί να επιλέγεται από τον δήμο ή τα φιλοζωικά σωματεία και τις φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που εγγράφονται στο σχετικό υποΜητρώο της παρ. 23, καθώς και από φυσικά πρόσωπα που διαθέτουν αδειοδοτημένο καταφύγιο αδέσποτων ζώων ή καταφύγιο που πληροί τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29.

Μεταξύ του αναδόχου και του δήμου ή του φιλοζωικού σωματείου ή της φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή του φυσικού προσώπου υπογράφεται σύμβαση αναδοχής, στην οποία ορίζονται οι υποχρεώσεις του αναδόχου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

8. «Επαγγελματίας εκτροφέας ζώων συντροφιάς»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκτρέφει, αναπαράγει και πωλεί ζώα συντροφιάς για εμπορικούς σκοπούς.

9. «Ερασιτέχνης εκτροφέας»: το φυσικό πρόσωπο που εκτρέφει ερασιτεχνικά, όχι κατ' επάγγελμα και με σκοπό το κέρδος, σκύλο ή γάτα με σκοπό τη διατήρηση των φυλών του ζώου και είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Επαγγελματιών και Ερασιτεχνών Εκτροφών του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ), μετά από βεβαίωση του Κυνολογικού Ομίλου Ελλάδος για σκύλους ή του Συλλόγου Ερασιτεχνών Εκτροφών Σκύλων Ελλάδας για σκύλους και του Ελληνικού Ομίλου Γάτας ή του Συλλόγου Εκτροφών Γάτας Ελλάδος για γάτες.

10. «Μικρό ζώο συντροφιάς»: το ζώο συντροφιάς, το βάρος του οποίου δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) κιλά.

11. «Σκύλος βοήθειας»: ο εκπαιδευμένος ή εκπαιδευόμενος σκύλος οδηγός τυφλού και ο σκύλος βοήθειας και προστασίας ατόμων με αναπηρία ή ασθένειες.

12. «Σκύλος εργασίας»: ο σκύλος υπό την ενεργή καθοδήγηση του χειριστή του και με επικουρικό ρόλο στην εκτέλεση των καθηκόντων ή του σκοπού του χειριστή του, ο οποίος χρησιμοποιείται για το κυνήγι (κυνηγετικός), τη φύλαξη ποιμνίων (ποιμενικός), τη φύλαξη χώρων (φύλακας), ο σκύλος έρευνας και διάσωσης, ο σκύλος ανίχνευσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, καθώς και ο σκύλος που χρησιμοποιείται από τις ένοπλες δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας και τις διωκτικές αρχές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και του Υπουργείου Οικονομικών.

13. «Ζώο θεραπείας»: κάθε ζώο που χρησιμοποιείται για θεραπευτικούς σκοπούς προς όφελος ενός ατόμου, ιδίως ενός ατόμου με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της φυσικής, αισθητηριακής, ψυχιατρικής, νοητικής ή άλλης μορφής ψυχικής αναπηρίας, έχει λάβει ή λαμβάνει ειδική εκπαίδευση και φέρει τα κατά τον νόμο πιστοποιητικά.

14. «Επικίνδυνο ζώο συντροφιάς»: το ζώο συντροφιάς που εκδηλώνει επανειλημμένα απρόκλητη και αδικαιολόγητη επιθετικότητα προς τον άνθρωπο ή τα άλλα ζώα χωρίς να απειληθεί, καθώς και το ζώο που πάσχει ή είναι φορέας σοβαρού νοσήματος, που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα άλλα ζώα και, σύμφωνα με γνωμάτευση κτηνιάτρου, δε θεραπεύεται.

15. «Σοβαρό νόσημα»: κάθε μεταδοτική ή μη νόσος άμεσου και υψηλού κινδύνου για την υγεία του ανθρώπου ή ζώου, του ίδιου ή άλλου είδους, καθώς και κάθε νόσος που μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρή υποβάθμιση της υγείας του ζώου σύμφωνα με σχετική γνωμάτευση κτηνιάτρου.

16. «Νόσος»: η εμφάνιση λοιμώξεων και προσβολών σε ζώα, με ή χωρίς κλινική ή παθολογική εκδήλωση, που προκαλούνται από έναν ή περισσότερους νοσογόνους παράγοντες.

17. «Νοσογόνος παράγοντας»: κάθε παθογόνο που μεταδίδεται σε ζώα ή ανθρώπους, το οποίο μπορεί να προκαλέσει νόσο σε ζώα.

18. «Πηγή κινδύνου»: κάθε νοσογόνος παράγοντας σε ζώο ή προϊόν, ή πάθηση σε ζώο, που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην υγεία των ανθρώπων ή των ζώων.

19. «Κίνδυνος»: η πιθανότητα εκδήλωσης και το πιθανό μέγεθος των βιολογικών και οικονομικών συνεπειών μιας δυσμενούς επίδρασης στην υγεία των ζώων ή στη δημόσια υγεία.

20. «Καταφύγιο ζώων συντροφιάς»: η αδειοδοτημένη εγκατάσταση ή η εγκατάσταση που πληροί τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29 και στην οποία φιλοξενούνται αδέσποτα ζώα συντροφιάς. Η διαμονή των ζώων σε καταφύγιο διασφαλίζει τη διαβίωσή τους σε ασφαλές περιβάλλον, το οποίο λειτουργεί με βάση τους κανόνες ευζωίας των ζώων, μέχρι την υιοθεσία τους ή την επανένταξή τους στο οικείο περιβάλλον.

21. «Υιοθεσία αδέσποτου ζώου συντροφιάς»: η περιέλευση ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς σε κατάσταση δεσποζόμενου.

22. «Εγγραφο ταυτοποίησης»: το διαβατήριο, το οποίο εκδίδεται σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2013 για τα υποδείγματα εγγράφων ταυτοποίησης σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις σκύλων, γατών και ικτιδών, την κατάρτιση καταλόγων εδαφών και τρίτων χωρών, καθώς και τη μορφή, τη διάταξη και τις γλωσσικές απαιτήσεις των δηλώσεων που πιστοποιούν τη συμμόρφωση με ορισμένους όρους οι οποίοι προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 178).

23. «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)»: η διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση καταγραφής των ζώων συντροφιάς με την ονομασία «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς» που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στο ΕΜΖΣ περιλαμβάνονται τα κάτωθι υποΜητρώα:

(α) ΥποΜητρώο Καταγραφής και Παρακολούθησης Ζώων Συντροφιάς.

(β) ΥποΜητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων όπου καταγράφονται όλα τα αναγνωρισμένα και νομίμως λειτουργούντα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με έδρα στην Ελλάδα ή με έδρα σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

(γ) ΥποΜητρώο Καταφυγίων Ζώων Συντροφιάς όπου καταγράφονται όλα τα καταφύγια ζώων συντροφιάς που διατηρούν οι δήμοι, οι διαδημοτικοί σύνδεσμοι δήμων και οι διαδημοτικές συνεργασίες, τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του υποΜητρώου της περ. (β), καθώς και ιδιώτες φιλόζωοι, εφόσον τα καταφύγια είναι αδειοδοτημένα ή πληρούν τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29.

(δ) ΥποΜητρώο Επαγγελματιών και Ερασιτεχνών Εκτροφέων όπου καταγράφονται οι επαγγελματίες και ερασιτέχνες εκτροφείς σκύλων και γατών.

(ε) Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς όπου καταχωρούνται όλα τα αδέσποτα προς υιοθεσία ζώα με το όνομα, τη φωτογραφία, την περιγραφή, τα στοιχεία του υπεύθυνου προς υιοθεσία και λοιπά στοιχεία.

(στ) ΥποΜητρώο Εθελοντικής Αιμοδοσίας Ζώων Συντροφιάς όπου καταγράφονται οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς που επιθυμούν εθελοντικά να συνεισφέρουν στις Τράπεζες Αίματος που λειτουργούν για τα ζώα, καθώς και τα ζώα συντροφιάς που διαθέτουν για εθελοντική αιμοδοσία.

(ζ) Αποθετήριο διαβατηρίων που διανέμονται από τον Πανελλήνιο Κτηνιατρικό Σύλλογο στους εξουσιοδοτημένους κτηνιάτρους με σκοπό τη διάθεσή τους στους ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς.

24. «Μητρώο παραβατών»: το ηλεκτρονικό Μητρώο που τηρείται στην Εισαγγελία Αθηνών, το οποίο ενημερώνεται με μέριμνα των κατά τόπον Εισαγγελέων και στο οποίο καταγράφονται όσοι έχουν τελεσίδικη ποινική καταδίκη για παράβαση των διατάξεων που αφορούν στην εγκατάλειψη και την κακοποίηση ζώων. Το Μητρώο αυτό διαλειτουργεί με το ΕΜΖΣ και η εγγραφή του παραβάτη σε αυτό αποκλείει τη δυνατότητα καταχώρησής του στο ΕΜΖΣ ως ιδιοκτήτη ή αναδόχου ζώου ή υπεύθυνου ευζωίας ζώου για λογαριασμό νομικού προσώπου.

25. «Ηλεκτρονικό βιβλιάριο»: το σύνολο των στοιχείων που καταχωρούνται στο ΕΜΖΣ και αφορούν στην υγεία του ζώου συντροφιάς. Το ηλεκτρονικό βιβλιάριο αντικαθιστά το βιβλιάριο υγείας του ζώου.

26. «Τσίρκο»: η προσωρινή υπαίθρια εγκατάσταση, η σκηνή ή η τέντα, στην οποία πραγματοποιούνται, με κερδοσκοπικό σκοπό, μουσικοχορευτικές και ακροβατικές παραστάσεις ή άλλου είδους συναφείς εκδηλώσεις για την ψυχαγωγία ανθρώπων.

27. «Θίασος με ποικίλο πρόγραμμα (βαριετέ)»: ομάδα ατόμων, η οποία, σε μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση, πραγματοποιεί, με κερδοσκοπικό σκοπό και σε εναλλασσόμενη ακολουθία, ψυχαγωγικά προγράμματα, παραστάσεις, διασκεδαστικά μικρά κωμικά θεατρικά δράματα, τραγούδια και χορό με ποικίλο περιεχόμενο.

28. «Μη εμπορικού χαρακτήρα μετακίνηση εκτός Ελλάδας»: οποιαδήποτε μετακίνηση ζώου συντροφιάς εκτός Ελλάδας που συνοδεύει τον ιδιοκτήτη του ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο, η οποία: (α) δεν αποσκοπεί στην πώληση ή στην κατ' άλλον τρόπον μεταβίβαση της κυριότητας του εν λόγω ζώου συντροφιάς και (β) είναι μέρος της μετακίνησης του ιδιοκτήτη του ζώου συντροφιάς, είτε υπό την άμεση ευθύνη του είτε υπό την ευθύνη εξουσιοδοτημένου προσώπου στην περίπτωση που το ζώο συντροφιάς δεν βρίσκεται μαζί με τον ιδιοκτήτη του. Στην τελευταία περίπτωση, τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών στοιχεία που αποδεικνύουν και την αντίστοιχη μετακίνηση του ιδιοκτήτη.

Άρθρο 3

Αρμόδιες αρχές

1. Αρμόδια αρχή για τη θέσπιση και την παρακολούθηση της εφαρμογής των κανόνων αναφορικά με την υγεία των ζώων, την κτηνιατρική δημόσια υγεία, την

παρακολούθηση των ζωνόσων και των ζωογόνων παραγόντων σύμφωνα με το π.δ. 41/2006 (Α' 44) και την οδηγία 2003/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 2003, για την παρακολούθηση των ζωνόσων και των ζωονοσογόνων παραγόντων, για την τροποποίηση της απόφασης 90/424/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 92/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου (L 325) είναι η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με το άρθρο 7 του π.δ. 97/2017 (Α' 138).

2. Αρμόδιες αρχές για τη φροντίδα, την περισυλλογή και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς είναι οι δήμοι, εντός των διοικητικών ορίων των οποίων εντοπίζονται τα αδέσποτα ζώα, σύμφωνα με το άρθρο 10. Οι δήμοι έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

(α) Την περιοδική σύνταξη και υποβολή προς έγκριση στο Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει τις αναγκαίες δράσεις για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των δήμων που θεσπίζονται με τον παρόντα προς τον σκοπό της ευζωίας και της αποτελεσματικής διαχείρισης των αδέσποτων ζώων, καθώς και της πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων, εντός των διοικητικών ορίων κάθε δήμου. Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα συνοδεύεται από προϋπολογισμό των επιμέρους κονδυλίων που απαιτούνται για την υλοποίησή του, καθώς και από συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης κάθε δράσης.

(β) Τη συνεργασία με φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που είναι εγγεγραμμένα στο ΕΜΖΣ με στόχο ιδίως: (βα) την αποτελεσματική υλοποίηση προγραμμάτων περισυλλογής και φιλοξενίας αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε κατάλληλα διαμορφωμένα καταφύγια που είναι εγγεγραμμένα στο ΥποΜητρώο Καταφυγίων Ζώων Συντροφιάς της περ. (γ) της παρ. 23 του άρθρου 2, (ββ) τον εμβολιασμό, τη στείρωση και τη σήμανση αδέσποτων ζώων, (βγ) την περίθαλψη με υποστήριξη κτηνιάτρου των ασθενών ή τραυματισμένων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, (βδ) τη μέριμνα για την υιοθεσία τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ή την επανένταξή τους στο οικείο περιβάλλον και (βε) την εν γένει υλοποίηση κάθε σχετικής δράσης προς τον σκοπό της επίτευξης των στόχων του παρόντος.

(γ) Τη σύνταξη και την υποβολή προς έγκριση στο Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών προτάσεων εκπαιδευτικών προγραμμάτων προστασίας αδέσποτων ζώων για τις ανάγκες ενημέρωσης και τεχνικής κατάρτισης των απασχολούμενων υπαλλήλων του δήμου.

(δ) Τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων και προγραμμάτων που μπορούν να συμβάλουν στην προστασία και την ευζωία των ζώων συντροφιάς, δεσποζόμενων και αδέσποτων, στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών στα θέματα της υπεύθυνης ιδιοκτησίας ζώου συντροφιάς και γενικότερα στην προαγωγή της φιλοζωίας.

(ε) Την υποβολή ετήσιας αναφοράς στο Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών αναφορικά με την πρόοδο υλοποίησης των εγκεκριμένων επιχειρησιακών προγραμμάτων και δράσεων που συνοδεύεται από απολογισμό της απορρόφησης των επιμέρους κονδυλίων. Η χρηματοδότηση των δήμων σύμφωνα με το άρθρο 11 δύναται να εξαρτάται από την αξιολόγηση της πορείας εφαρμογής των εγκεκριμένων επιχειρησιακών προγραμμάτων και των εν γένει δράσεων κάθε δήμου.

3. Αρμόδια αρχή για την εποπτεία της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων περισυλλογής και διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, καθώς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων που εκπονούν οι δήμοι σύμφωνα με την παρ. 2 είναι το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, στο οποίο ανατίθενται και ο συντονισμός και η ευθύνη για τη γενικότερη πρόοδο στο θέμα της αντιμετώπισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από τους δήμους. Το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών έχει ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

(α) Τη συνολική ευθύνη για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής που αφορά στη μέριμνα για τα ζώα συντροφιάς και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων, την εποπτεία και τον συντονισμό των προγραμμάτων διαχείρισης αδέσποτων ζώων από τους δήμους και τον καθορισμό των κατάλληλων πρακτικών για τη διαχείριση του αριθμού των αδέσποτων ζώων.

(β) Τη μέριμνα ώστε τα επιχειρησιακά προγράμματα διαχείρισης αδέσποτων ζώων των δήμων να περιλαμβάνουν υποχρεωτικά δράσεις για:

(βα) τη στείρωση των αδέσποτων ζώων,

(ββ) την ηλεκτρονική σήμανση των αδέσποτων ζώων και την καταγραφή τους στο ΕΜΖΣ,

(βγ) την κτηνιατρική φροντίδα των αδέσποτων ζώων,

(βδ) την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων, καθώς και τη φιλοξενία τους σε καταφύγια και αναδόχους,

(βε) την υιοθεσία αδέσποτων ζώων,

(βστ) τη μέριμνα και την παρακολούθηση των αδέσποτων ζώων τα οποία έχουν εμβολιαστεί, στείρωθεί, σημασθεί ηλεκτρονικά και έχουν επανενταχθεί στο οικείο περιβάλλον εντός των διοικητικών ορίων του δήμου στον οποίο περισυλλέχθηκαν.

4. Αρμόδιοι φορείς εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους στο ΕΜΖΣ ορίζονται οι κτηνίατροι που πληρούν τους όρους των παρ. 6 και 7 του άρθρου 4. Οι φορείς αυτοί έχουν τις κάτωθι αρμοδιότητες:

(α) Τη διενέργεια της σήμανσης σε σκύλους και γάτες με χρήση των κατάλληλων μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης, την καταχώριση των στοιχείων των ζώων αυτών και των ιδιοκτητών τους στο ΕΜΖΣ, καθώς και τη διαρκή ενημέρωσή του Μητρώου αυτού.

(β) Την ενημέρωση του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου του ζώου συντροφιάς, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4.

(γ) Την έκδοση και την υπογραφή εκτυπωμένου αντιγράφου από το ηλεκτρονικό βιβλιάριο του ζώου, σε κάθε περίπτωση που το χρειάζεται ο ιδιοκτήτης.

(δ) Τη λήψη γενετικού υλικού σκύλων και γατών και την αποστολή του στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, για όσα ζώα δεν στείρωθούν.

(ε) Την έκδοση διαβατηρίου (εγγράφου ταυτοποίησης) του ζώου συντροφιάς σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 577/2013 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2013 για τα υποδείγματα εγγράφων ταυτοποίησης σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις σκύλων, γατών και ικτίδων, την κατάρτιση καταλόγων εδαφών και τρίτων χωρών, καθώς και τη μορφή, τη διάταξη και τις γλωσσικές απαιτήσεις των δηλώσεων που πιστοποιούν τη συμμόρφωση με ορισμένους όρους οι οποίοι προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και την καταχώριση του αριθμού διαβατηρίου στο ΕΜΖΣ.

(στ) Τη μέριμνα για την ενημέρωση, με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο, των ιδιοκτητών για τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

5. Αρμόδιες αρχές ελέγχου της εφαρμογής της κτηνιατρικής νομοθεσίας για τα ζώα συντροφιάς και της ορθής λειτουργίας του συστήματος σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους είναι οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των περιφερειών και των περιφερειακών ενοτήτων της χώρας, καθώς και οι αρμόδιες υπηρεσίες του οικείου δήμου. Οι αρχές αυτές έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

(α) Τη συνεργασία με τους φορείς εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς για τον συντονισμό των ενεργειών τους, την παροχή τεχνικών οδηγιών και κάθε είδους υποστήριξης για την πλήρη και ενιαία εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης σκύλων και γατών.

(β) Τον έλεγχο και την εποπτεία των φορέων εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς.

(γ) Τον έλεγχο σε τακτική βάση, καθώς και μετά από υποβολή καταγγελιών, των καταφυγίων στα οποία διαμένουν ζώα συντροφιάς, προκειμένου να εξακριβωθεί εάν τηρούνται οι κανόνες ευζωίας και οι λοιποί όροι που τίθενται από τη νομοθεσία.

6. Αρμόδια όργανα ελέγχου και βεβαίωσης των παραβάσεων του άρθρου 35 είναι οι υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας, της Δημοτικής Αστυνομίας, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, της Διυπηρεσιακής Μονάδας Ελέγχου Αγοράς του ν. 4712/2020 (Α' 146), της Δασικής Υπηρεσίας, των τελωνειακών αρχών, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, των αρμοδίων υπηρεσιών των δήμων, του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας των αναγνωρισμένων από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας κυνηγετικών οργανώσεων. Για τις παραβάσεις της περ. γ' της παρ. 10 και της παρ. 15 του άρθρου 8, καθώς και της παρ. 6 του άρθρου 17, αρμόδια όργανα ελέγχου και βεβαίωσης στα

σημεία εισόδου της χώρας από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι οι τελωνειακές αρχές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

7. Αρμόδιος φορέας για τη δημιουργία, την τήρηση και τη διαχείριση του ΕΜΖΣ και των υποΜητρώων που περιλαμβάνονται σε αυτό ορίζεται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία συνεργάζεται με τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και με το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

8. Αρμόδια αρχή για τα θέματα που αφορούν στα ζώα εργασίας των ενόπλων δυνάμεων είναι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΖΩΩΝ - ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

Άρθρο 4 Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)

1. Στη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης τηρείται διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση σήμανσης και καταγραφής σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους, με την ονομασία «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)». Το ΕΜΖΣ δύναται να διαλειτουργήσει μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. με όλα τα Μητρώα του δημοσίου τομέα, καθώς και αντίστοιχες βάσεις δεδομένων άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Πιστοποιημένοι χρήστες του ΕΜΖΣ είναι:

(α) Οι κτηνίατροι για την καταγραφή των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους. Η ιδιότητά τους ταυτοποιείται μέσω διαλειτουργικότητας με το Μητρώο του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ). Τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης οφείλουν να ενημερώνουν το ΕΜΖΣ με τα λοιπά στοιχεία ταυτοποίησής τους.

(β) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου.

(γ) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι των δήμων για τις ανάγκες παρακολούθησης και εφαρμογής του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων, την κατάρτιση προγραμμάτων για τα δεσποζόμενα ζώα, καθώς και για τις ανάγκες καταχώρισης και επικαιροποίησης ατελώς των στοιχείων των δημοτών και των κατοίκων τους και των σχετικών μεταβολών τους.

(δ) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

(ε) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Τμήματος Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

(στ) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι των οργάνων ελέγχου και βεβαίωσης των παραβάσεων της παρ. 6 του άρθρου 3.

(ζ) Οι κτηνίατροι των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

(η) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

3. Στο ΕΜΖΣ καταχωρίζονται από τους εξουσιοδοτημένους κτηνιάτρους τα στοιχεία που αφορούν:

(α) Στην ταυτοποίηση των σκύλων και των γατών, όπως ο μοναδικός κωδικός ηλεκτρονικής σήμανσης, το έγγραφο ταυτοποίησης (διαβατήριο) εφόσον έχει εκδοθεί, το φύλο, το χρώμα, η φυλή, η ένδειξη και η ημερομηνία στείρωσης ή η ένδειξη και η ημερομηνία αποστολής γενετικού υλικού (DNA) του ζώου στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς του άρθρου 13, οι εμβολιασμοί και η ημερομηνία κάθε εμβολιασμού, ο μοναδικός κωδικός ηλεκτρονικής σήμανσης του θηλυκού γεννήτορα, εφόσον υπάρχει, τα αποτελέσματα εργαστηριακών εξετάσεων και, σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος εξέτασης λείσμανιωσης, ο τίτλος των αντισωμάτων, καθώς και κάθε άλλο μεταδοτικό νόσημα υποχρεωτικής δήλωσης σύμφωνα με το π.δ. 41/2006 (Α' 44), η απώλεια ή η εύρεση δεσποζόμενου σκύλου ή γάτας και οι αντίστοιχες ημερομηνίες, ο θάνατος, η ημερομηνία και η αιτία θανάτου. Επίσης, καταχωρείται φωτογραφία του ζώου, αναφέρεται εάν το ζώο συντροφιάς είναι σκύλος βοήθειας, σκύλος εργασίας ή ζώο θεραπείας και αναγράφονται τυχόν κληρονομικές παθήσεις που καθιστούν την αναπαραγωγή επικίνδυνη για τα ίδια τα ζώα ή τους απογόνους τους, οπότε και επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση η στείρωση του ζώου.

(β) Στην ταυτοποίηση του ιδιοκτήτη ή του αναδόχου του ζώου συντροφιάς, όπως το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση, ο αριθμός φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ), το τηλέφωνο και ο αριθμός ταυτότητας ή διαβατηρίου ή ισοδύναμου δημοσίου εγγράφου. Η καταχώριση και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ανωτέρω φυσικών προσώπων γίνεται σύμφωνα με τον ν. 4624/2019 (Α' 137) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119). Κατ' εξαίρεση, για ζώα θεραπείας, ζώα επιχειρήσεων εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς, σκύλους βοήθειας, φύλαξης, έρευνας και διάσωσης, καθώς και για σκύλους που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας και τις διωκτικές αρχές της Α.Α.Δ.Ε. και του Υπουργείου Οικονομικών, είναι δυνατόν η καταχώριση στο ΕΜΖΣ να γίνεται στο όνομα νομικού προσώπου. Στην περίπτωση αυτή, υπεύθυνος για την ευζωία του ζώου είναι το φυσικό πρόσωπο που ορίζεται με απόφαση του αρμοδίου αποφασίζοντας οργάνου και, αν δεν έχει οριστεί τέτοιο, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου. Το πρόσωπο αυτό και η ιδιότητά του καταγράφονται στο έγγραφο ταυτοποίησης και στο ΕΜΖΣ και το ανωτέρω πρόσωπο λογίζεται ως ιδιοκτήτης του ζώου όσον αφορά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή.

(γ) Στον τρόπο απόκτησης του δεσποζόμενου ζώου (σκύλου ή γάτας). Ως τρόπος απόκτησης θεωρείται και η αλλαγή του ιδιοκτήτη δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς, καθώς και η εύρεση αδέσποτου (σημασμένου ή μη) ημίαιμου ζώου συντροφιάς.

(δ) Αν πρόκειται για ζώο εκτροφής, επιπλέον στον αριθμό έγκρισης του εκτροφέα, την καταγραφή γεννών ανά θηλυκό ζώο εκτροφής, καθώς και την καταγραφή κάθε απογόνου και του αριθμού σήμανσης αυτού.

4. Στο ΕΜΖΣ καταχωρούνται και οι αδέσποτοι σκύλοι και γάτες, με την αναγραφή όσων από τα στοιχεία της περ. α' της παρ. 3 είναι διαθέσιμα. Οι αδέσποτοι σκύλοι και γάτες σημαίνονται με την ένδειξη «αδέσποτο» και τα στοιχεία του δήμου στην περιφέρεια του οποίου περισυνηλέγησαν ή του φιλοζωικού σωματείου ή φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή του ιδιώτη που διαθέτει αδειοδοτημένο καταφύγιο ή καταφύγιο που πληροί τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29, εφόσον το ζώο θα φιλοξενηθεί εκεί. Εάν το αδέσποτο ζώο φιλοξενείται από ανάδοχο, καταγράφονται και τα στοιχεία αυτού.

5. Εκτός από τα στοιχεία της παρ. 3, στο ΕΜΖΣ δημιουργούνται και λειτουργούν τα υποΜητρώα της παρ. 23 του άρθρου 2.

6. Η ηλεκτρονική σήμανση, η καταγραφή και η έκδοση εγγράφου ταυτοποίησης του ζώου συντροφιάς πραγματοποιούνται από κτηνιάτρους που έχουν πιστοποιηθεί σύμφωνα με την παρ. 7 και ασκούν νόμιμα το κτηνιατρικό επάγγελμα στην Ελλάδα, καθώς και από εθελοντές κτηνιάτρους, υπηκόους των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι παρέχουν προσωρινά και περιστασιακά τις κτηνιατρικές υπηρεσίες τους στην Ελλάδα, και συγκεντρώνουν όλες τις προϋποθέσεις, προκειμένου να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα και οι οποίοι οφείλουν να υποβάλουν σχετική δήλωση στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ). Ο κτηνίατρος, κατά την τοποθέτηση της ηλεκτρονικής σήμανσης, μεριμνά για την πλήρη και ακριβή ενημέρωση όλων των πληροφοριών που καταχωρούνται στο ΕΜΖΣ.

7. Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων πραγματοποιείται με την ηλεκτρονική υποβολή αίτησης και τη χορήγηση στον αιτούντα κτηνίατρο κωδικού πρόσβασης στο ΕΜΖΣ. Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων των περιφερειακών ενότητων της Χώρας και των κτηνιάτρων που υπηρετούν ή συνεργάζονται με δήμους είναι υποχρεωτική.

8. Εκτός από τους χρήστες της παρ. 2, διαβαθμισμένη πρόσβαση στο ΕΜΖΣ έχουν:

(α) Οι αρχές, οι φορείς και τα όργανα των παρ. 1 έως 6 του άρθρου 3, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται με τον παρόντα.

(β) Οι ιδιοκτήτες δεσποζόμενων ζώων, με τη χρήση προσωπικών κωδικών, για την ενημέρωσή τους σχετικά με το σύνολο των δεδομένων των ζώων τους που έχουν καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ, την εκτύπωση αντιγράφου του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου, καθώς και την επικαιροποίηση των στοιχείων επικοινωνίας τους. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να δηλωθεί, κατά περίπτωση, η απώλεια ή η εύρεση δεσποζόμενου σκύλου ή γάτας.

9. Για την πραγματοποίηση της ηλεκτρονικής σήμανσης ή την έκδοση διαβατηρίου, το πρόσωπο που θα καταχωρηθεί ως ιδιοκτήτης ή ανάδοχος του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς υποχρεούται να επιδεικνύει στον πιστοποιημένο κτηνίατρο την αστυνομική του ταυτότητα ή το διαβατήριό του ή άλλο ισοδύναμο δημόσιο έγγραφο, για την επαλήθευση των στοιχείων και την αντιστοίχιση με αυτά του μοναδικού κωδικού σήμανσης του ζώου. Δεν δύναται να καταχωρηθεί ως ιδιοκτήτης ή ανάδοχος δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς πρόσωπο το οποίο δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του.

10. Ο διενεργών τη σήμανση πιστοποιημένος κτηνίατρος χορηγεί ατελώς στον ιδιοκτήτη ή τον ανάδοχο του ζώου βεβαίωση ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής, στην οποία αναγράφονται ο αριθμός σήμανσης του ζώου, τα χαρακτηριστικά του (φύλο, χρώμα, φυλή) και τα στοιχεία του ιδιοκτήτη ή του αναδόχου (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο και αριθμός ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου δημοσίου εγγράφου). Η βεβαίωση ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής εκτυπώνεται από το ΕΜΖΣ.

11. Η συμπλήρωση των στοιχείων του διαβατηρίου πραγματοποιείται και χειρόγραφα. Ο μοναδικός κωδικός της ηλεκτρονικής σήμανσης του ζώου εγγράφεται στο διαβατήριο χειρόγραφα ή με την ετικέτα ταυτοποίησης (sticker) και φέρει υποχρεωτικά σφραγίδα και υπογραφή κτηνίατρο.

12. Η ηλεκτρονική σήμανση κάθε σκύλου και γάτας, η καταχώρισή τους στο ΕΜΖΣ, καθώς και η καταχώριση κάθε μεταβολής είναι υποχρεωτικές. Ο ιδιοκτήτης ή ο ανάδοχος του ζώου συντροφιάς (σκύλου ή γάτας) υποχρεούται να ενημερώνει τον κτηνίατρο ή τον αρμόδιο υπάλληλο του δήμου, για τη μεταβολή των στοιχείων που έχουν καταχωρισθεί στο ΕΜΖΣ και αφορούν είτε τον ίδιο (όπως ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, αριθμό ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου δημοσίου εγγράφου), είτε το ζώο συντροφιάς (σκύλο ή γάτα) του οποίου είναι ιδιοκτήτης ή ανάδοχος, το αργότερο εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από τη μεταβολή. Κατ' εξαίρεση, η απώλεια και η εύρεση δηλώνονται εντός προθεσμίας δύο (2) εργασίμων ημερών από το σχετικό γεγονός. Σε περίπτωση αλλαγής ιδιοκτήτη, ενημερώνονται αναλόγως από τον κτηνίατρο το ΕΜΖΣ και το διαβατήριο του ζώου. Σε περίπτωση μόνιμης μετεγκατάστασης του ιδιοκτήτη και του ζώου του εκτός Ελλάδος, η διαγραφή του ζώου συντροφιάς από το ΕΜΖΣ πραγματοποιείται αποκλειστικά με την επίδειξη σχετικού αποδεικτικού εγγράφου, το οποίο έχει εκδοθεί από δημόσια αρχή, πάροχο υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της χώρας μετεγκατάστασης.

13. Η δαπάνη της σήμανσης και της καταγραφής των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς βαρύνει τον ιδιοκτήτη τους και των αδέσποτων τον οικείο δήμο. Τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οι ιδιοκτήτες ή ανάδοχοι ζώων που ανήκουν σε ευαίσθητες και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες καθώς και οι ιδιοκτήτες σκύλων που χρησιμοποιούνται

αποκλειστικά για την φύλαξη ποιμνίων (ποιμενικών) μπορούν, εφόσον επιθυμούν, να σημαίνουν, να καταγράφουν, να στείρουν και να εμβολιάζουν τα ζώα συντροφιάς τους δωρεάν στα κτηνιατρεία των δήμων ή στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους των δήμων, των διαδημοτικών κέντρων και των κτηνιατρικών υπηρεσιών των περιφερειών της χώρας ή από συμβεβλημένους με τον δήμο παρέχοντες κτηνιατρικές υπηρεσίες. Στις ομάδες του δευτέρου εδαφίου συμπεριλαμβάνονται ιδίως άτομα με αναπηρία, πολύτεκνοι, τρίτεκνοι, μονογονεϊκές οικογένειες, άνεργοι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του Ο.Α.Ε.Δ. και διαβιούντες με το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Επίσης, οι δήμοι δύνανται να χορηγούν δωρεάν τροφή και φάρμακα στα φιλοζωικά σωματεία και στις φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με τα οποία συνεργάζονται, καθώς και στους αναδόχους.

14. Η σήμανση και η ταυτοποίηση των ζώων συντροφιάς πραγματοποιούνται με την τοποθέτηση στην αριστερή εξωτερική πλευρά του τράχηλου του ζώου συστήματος ηλεκτρονικής αναγνώρισης (αποκριτής πομποδέκτης), το οποίο είναι παθητική συσκευή αναγνώρισης ραδιοσυχνότητας μόνο για ανάγνωση, σύμφωνο με το πρότυπο ISO 11784 και τεχνολογίας HDX ή FDX_B, μπορεί να αναγνωστεί από συσκευή ανάγνωσης συμβατή με το πρότυπο ISO 11785 και καταχωρείται στο ΕΜΖΣ. Οι προμηθευτές του ηλεκτρονικού μέσου σήμανσης, λιανικής ή χονδρικής πώλησης, υποχρεούνται να διαθέτουν στην ελληνική αγορά ηλεκτρονικό μέσο σήμανσης σύμφωνο με τις παραπάνω απαιτήσεις με οδηγίες χρήσης και στην ελληνική γλώσσα. Ζώα που προέρχονται από τρίτες χώρες και φέρουν ηλεκτρονική σήμανση μη συμβατή με το πρότυπο ISO 11784, σημαίνονται και με νέο συμβατό μέσο, εφόσον παραμένουν στην Ελλάδα μόνιμα ή προσωρινά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των ενενήντα (90) ημερών.

15. Οι κτηνίατροι που πραγματοποιούν την ηλεκτρονική σήμανση των ζώων συντροφιάς υποχρεούνται να ελέγχουν τη λειτουργικότητα των μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης πριν από την τοποθέτησή τους στο σώμα του ζώου και να χρησιμοποιούν μέσα ηλεκτρονικής σήμανσης που πληρούν τις προδιαγραφές της παρ. 14. Σε περίπτωση καταγγελίας για τη διάθεση ή τη χρήση μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης που δεν πληρούν τις προδιαγραφές της παρ. 14, τα πρόσωπα που διαθέτουν ή χρησιμοποιούν αυτά υποχρεούνται να παρέχουν στα αρμόδια όργανα ελέγχου και βεβαίωσης παραβάσεων της παρ. 6 του άρθρου 3 πλήρη αποδεικτικά στοιχεία για τη συμμόρφωσή τους με την παρ. 14.

16. Σε περίπτωση που αδέσποτο ζώο, καταχωρημένο στο ΕΜΖΣ, δεν έχει δώσει σημεία ζωής, η εξαφάνισή του δηλώνεται στο ΕΜΖΣ από τον οικείο δήμο. Αν το εξαφανισμένο αδέσποτο ζώο δεν έχει δώσει σημεία ζωής για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία καταχώρισης της εξαφάνισής του στο ΕΜΖΣ, τότε δηλώνεται ο θάνατος του αδέσποτου ζώου και ως αιτία θανάτου εγγράφεται το εξής: «5+ χρόνια χωρίς σημεία ζωής».

17. Για την αναγνώριση των ιδιοκτητών δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς τα οποία φέρουν ηλεκτρονική σήμανση, για τον έλεγχο του διαβατηρίου τους και για

τον εν γένει έλεγχο της τήρησης των υποχρεώσεων του παρόντος, οι δήμοι, οι περιφέρειες, και τα αρμόδια όργανα ελέγχου και βεβαίωσης παραβάσεων της παρ. 6 του άρθρου 3 εφοδιάζονται με τους κατάλληλους ανιχνευτές με μέριμνα και δαπάνες του οικείου φορέα ή οργάνου.

18. Η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνεπικουρεί τη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε κάθε αναγκαίο θέμα για την υλοποίηση του ΕΜΖΣ και συνεργάζεται για τη μετάπτωση των δεδομένων από την υπάρχουσα «Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση» που περιλαμβάνει τους κωδικούς σήμανσης, τα στοιχεία των ιδιοκτητών και των ζώων συντροφιάς που έχει καταγράψει από την ημερομηνία ανάθεσης σε αυτό της τήρησης της «Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης» μέχρι την ημερομηνία παράδοσής της στη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

19. Οι σκύλοι εργασίας των ενόπλων δυνάμεων εξαιρούνται της καταχώρισης στο ΕΜΖΣ και καταχωρούνται σε ειδικό Μητρώο ζώων εργασίας των ενόπλων δυνάμεων. Η καταχώρισή τους στο ΕΜΖΣ πραγματοποιείται μόνο μετά την έξοδό τους από τη στρατιωτική υπηρεσία για οποιονδήποτε λόγο και την υιοθεσία τους από προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων ως ζώων συντροφιάς.

Άρθρο 5

Έγγραφο ταυτοποίησης (διαβατήριο)

1. Το διαβατήριο, που εκδίδεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του Μέρους Ι' του Παραρτήματος ΙΙΙ του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013 είναι το μοναδικό έγγραφο ταυτοποίησης των σκύλων και γατών. Τα βιβλιάρια υγείας που έχουν εκδοθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος παραμένουν σε ισχύ.

2. Το διαβατήριο εκδίδεται από εξουσιοδοτημένο κτηνίατρο με δικαιούχο αποκλειστικά φυσικό πρόσωπο αφού:

α) ο κτηνίατρος επαληθεύσει, ότι το ζώο συντροφιάς φέρει την προβλεπόμενη σήμανση και

β) ο κτηνίατρος συμπληρώσει δεόντως τα τμήματα Ι έως ΙV και σφραγίσει το τμήμα ΙΙΙ με διαφανή αυτοκόλλητη μεμβράνη. Το τμήμα V του διαβατηρίου συμπληρώνεται μόνο εφόσον το ζώο έχει συμπληρώσει την κατώτατη ηλικία, στην οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί ο αντιλυσσικός εμβολιασμός. Στη περίπτωση αυτήν, κάθε αντιλυσσικός εμβολιασμός καλύπτεται με διαφανή αυτοκόλλητη μεμβράνη.

3. Ο εξουσιοδοτημένος κτηνίατρος που εκδίδει το έγγραφο ταυτοποίησης ενημερώνει σχετικά το ΕΜΖΣ.

4. Τα διαβατήρια διανέμονται ονομαστικά, κατόπιν ενημέρωσης του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου και δεν μεταβιβάζονται σε άλλο φυσικό πρόσωπο. Στην περίπτωση που το διαβατήριο εκδίδεται για αδέσποτο, ως ιδιοκτήτης αναγράφεται: (α) το φυσικό πρόσωπο του άρθρου 40 ή (β) ο ανάδοχος του ζώου ή (γ) ο υπεύθυνος του καταφυγίου ή του φιλοζωικού σωματείου ή της φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

5. Ο Πανελλήνιος Κτηνιατρικός Σύλλογος διανέμει τα κενά έγγραφα ταυτοποίησης μόνο σε εξουσιοδοτημένους κτηνιάτρους και είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει

το Αποθετήριο Διαβατηρίων του ΕΜΖΣ με το ονοματεπώνυμο και τα στοιχεία επικοινωνίας των εξουσιοδοτημένων κτηνιάτρων, με μνεία του αριθμού των διαβατηρίων, καθώς και με την ημερομηνία διάθεσης αυτών.

6. Ειδικώς, για τους σκύλους εργασίας των ενόπλων δυνάμεων εκδίδεται διαβατήριο μόνο όταν απαιτείται η έξοδός τους από τη Χώρα.

Άρθρο 6

Ταυτοποίηση ζώων συντροφιάς

1. Τα όργανα ελέγχου και βεβαίωσης παραβάσεων της παρ. 6 του άρθρου 3, καθώς και οι δικαστικές αρχές, μπορούν να αιτηθούν από το Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς (ΕΦΑΓΥΖΣ) την ταυτοποίηση γεννητόρων μη σημασμένων ζώων συντροφιάς, τα οποία έχουν εγκαταλειφθεί, κακοποιηθεί, εντοπίζονται νεκρά ή όποτε άλλοτε κριθεί απαραίτητο, ιδίως για τον εντοπισμό παραβάσεων της κείμενης νομοθεσίας.

2. Σε περίπτωση ταυτοποίησης θηλυκών γεννητόρων μη σημασμένων ζώων συντροφιάς, στον ιδιοκτήτη του γεννήτορα επιβάλλονται οι ποινικές και διοικητικές κυρώσεις των άρθρων 34 και 35.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

Άρθρο 7

Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς - Δημιουργία Πανελλήνιας Πλατφόρμας Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς

1. Για τον σκοπό της διενέργειας υιοθεσιών, δημιουργείται και λειτουργεί στο ΕΜΖΣ Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς. Κάθε ζώο προς υιοθεσία καταχωρείται στην πλατφόρμα αυτήν με το όνομά του, τη φωτογραφία του, την αναλυτική περιγραφή του, τον αριθμό ταυτοποίησης (microchip), την ηλικία του, το φύλο του, τα στοιχεία του υπευθύνου του δήμου ή του φιλοζωικού σωματείου ή οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή του καταφυγίου που μεριμνά για την υιοθεσία του ή του αναδόχου, εφόσον ο ανάδοχος το επιθυμεί, τους συνδέσμους σε άλλες ιστοσελίδες ή δημόσιες σελίδες σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης με επιπλέον στοιχεία για το συγκεκριμένο ζώο και λοιπές πληροφορίες. Τα ανωτέρω πρόσωπα μεριμνούν για την ανάρτηση των στοιχείων του αδέσποτου ζώου στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς και προβαίνουν σε όλες τις αναγκαίες επικοινωνίες και διαδικασίες έως ότου το ζώο υιοθετηθεί.

2. Ενήλικα άτομα με κατοικία στην Ελλάδα υιοθετούν αδέσποτα ζώα από καταφύγιο (δημοτικό ή διαδημοτικό ή φιλοζωικού σωματείου ή οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή ιδιώτη φιλόζωου) ή που διαμένουν σε ανάδοχο, υπογράφοντας σχετική σύμβαση υιοθεσίας με το πρόσωπο, τα στοιχεία του οποίου έχουν καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ για το συγκεκριμένο αδέσποτο ζώο. Μετά την ολοκλήρωση της υιοθεσίας, τα ανωτέρω πρόσωπα

μεριμνούν άμεσα για την επικαιροποίηση των στοιχείων στο ΕΜΖΣ. Επιτρέπεται, επίσης, η υιοθεσία αδέσποτου ημίαιμου ζώου, σημασμένου ή μη, που περισυλλέγεται από ενδιαφερόμενο. Για τον σκοπό αυτόν, ο ενδιαφερόμενος μεριμνά για την άμεση σήμανση του ζώου στο όνομά του σε περίπτωση μη σημασμένου, άλλως για τη μεταβολή των στοιχείων του ζώου στο ΕΜΖΣ.

3. Προς τον σκοπό της υπεύθυνης υιοθεσίας αδέσποτου ζώου στο εξωτερικό, οι δήμοι, καθώς και φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ μπορούν να συνεργάζονται με αντίστοιχα σωματεία και οργανώσεις με έδρα σε άλλα κράτη. Για την υιοθεσία αδέσποτου ζώου συντροφιάς από ενδιαφερόμενο νέο ιδιοκτήτη, φυσικό πρόσωπο ή φιλοζωικό σωματείο, που δεν είναι μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας ή δεν έχει την έδρα του στην Ελλάδα, η υιοθεσία πραγματοποιείται στην Ελλάδα με τη σύναψη σύμβασης υιοθεσίας και την παράδοση του ζώου στον ενδιαφερόμενο νέο ιδιοκτήτη ή σε νόμιμο εκπρόσωπό του ή σε πληρεξούσιό του και η πληρεξουσιότητα αποδεικνύεται από έγγραφο με βέβαιη χρονολογία. Ο υπεύθυνος για την υιοθεσία ενός ζώου στο εξωτερικό μεριμνά για την ενημέρωση του ΕΜΖΣ με την ένδειξη ότι υιοθετήθηκε και τη χώρα προορισμού. Για την υιοθεσία ζώου στο εξωτερικό, το οποίο φιλοξενείται σε καταφύγιο, η έκδοση πιστοποιητικού μέσω του συστήματος TRACES προϋποθέτει την τήρηση των οριζόμενων στον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/429 και στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/2035. Ως τόπος προέλευσης του ζώου αναφέρεται η έδρα του καταφυγίου. Για την υιοθεσία ζώου στο εξωτερικό, το οποίο φιλοξενείται σε ανάδοχο, στο πιστοποιητικό που εκδίδεται μέσω του συστήματος TRACES αναγράφεται ως τόπος προέλευσης του ζώου η διεύθυνση κατοικίας του. Απαγορεύεται η καταβολή αντιτίμου για την πραγματοποίηση υιοθεσιών, εξαιρουμένων των εξόδων μετακίνησης του ζώου και τυχόν δαπανών σίτισης και ιατρικής φροντίδας, τα οποία έχει αποδεδειγμένα πραγματοποιήσει ο υπεύθυνος για την υιοθεσία και τα οποία αναρτώνται στην Πλατφόρμα της παρ. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΕΚΤΡΟΦΗ, ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

Άρθρο 8 Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς

1. Οι επιχειρήσεις εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς ιδρύονται και λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4711/2020 (Α' 145), οφείλουν να διαθέτουν κατάλληλο ενδιαίτημα, να συμμορφώνονται με τις ελάχιστες απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2035 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2019 για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τις εγκαταστάσεις στις οποίες διατηρούνται χερσαία ζώα και τα εκκολαπτήρια, καθώς και την ιχνηλασιμότητα ορισμένων δεσποζόμενων χερσαίων ζώων και αυγών για επώαση (L 314), καθώς και με

τον ν. 604/1977 (Α' 163) και το π.δ. 463/1978 (Α' 96) και να τηρούν όλους τους κανόνες ευζωίας, ασφάλειας και παροχής κατάλληλης κτηνιατρικής περίθαλψης. Ειδικά οι επιχειρήσεις εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας σκύλων και γατών οφείλουν, επιπλέον, να εγγράφονται στο ΥποΜητρώο Επαγγελματιών και Ερασιτεχνών Εκτροφών του ΕΜΖΣ.

2. Οι εκτρεφόμενοι, οι αναπαραγόμενοι ή οι προς πώληση σκύλοι και γάτες διαθέτουν ενημερωμένο ηλεκτρονικό βιβλιάριο υγείας και διαβατήριο, σημαίνονται υποχρεωτικά και καταχωρούνται στο ΕΜΖΣ.

3. Οι ερασιτέχνες εκτροφείς μπορούν να αναπαράγουν έως δύο (2) θηλυκούς σκύλους ή θηλυκές γάτες μία (1) φορά ανά έτος. Για κάθε γέννα λαμβάνουν προηγούμενη άδεια από τον Κυνολογικό Όμιλο Ελλάδας ή τον Σύλλογο Ερασιτεχνών Εκτροφών Σκύλων Ελλάδας Ελλάδας (αν πρόκειται για σκύλο) ή από τον Ελληνικό Όμιλο Γάτας ή τον Σύλλογο Εκτροφών Γάτος Ελλάδος (αν πρόκειται για γάτα). Προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας είναι ο έλεγχος, κατά περίπτωση, από τον Κυνολογικό Όμιλο Ελλάδας ή τον Σύλλογο Ερασιτεχνών Εκτροφών Σκύλων Ελλάδας ή τον Ελληνικό Όμιλο Γάτας ή τον Σύλλογο Εκτροφών Γάτος Ελλάδος, σχετικά με την πορεία της προηγούμενης γέννας που αιτήθηκε ο ερασιτέχνης εκτροφέας ιδίως, ως προς την περίθαλψη και εν γένει φροντίδα των νεογέννητων.

4. Οι ιδιοκτήτες σκύλων ή γατών μπορούν να αναπαράξουν το ζώο συντροφιάς μία (1) φορά σε όλη τη ζωή του. Για τον σκοπό αυτόν λαμβάνουν προηγούμενη άδεια από την Επιτροπή της παρ. 8 του άρθρου 10, την οποία οφείλουν επίσης να ενημερώσουν για την πορεία της γέννας ιδίως, ως προς την περίθαλψη και εν γένει φροντίδα των νεογέννητων.

5. Οι περιορισμοί των παρ. 3 και 4 δεν ισχύουν για τους επαγγελματίες εκτροφείς, καθώς και για τους σκύλους εργασίας των ενόπλων δυνάμεων.

6. Οι εκτροφείς τηρούν αρχείο για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/2035. Τα θηλυκά ζώα αναπαραγωγής καταχωρούνται στο ΕΜΖΣ με την ένδειξη αναπαραγωγικό ζώο.

7. Θηλυκοί σκύλοι αναπαραγωγής δεν γονιμοποιούνται πριν από τον δεύτερο οιστρικό κύκλο και σε καμία περίπτωση πριν από την παρέλευση εννέα (9) μηνών από τον τελευταίο τοκετό.

8. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή μετά το ένατο έτος της ηλικίας του ζώου συντροφιάς, καθώς και η αναπαραγωγή του ίδιου ζώου συντροφιάς περισσότερες από έξι (6) φορές σε όλη τη ζωή του.

9. Δεν επιτρέπεται να επιλέγονται για αναπαραγωγή ζώα συντροφιάς, των οποίων τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς τους μπορούν, ανάλογα με το είδος και τη φυλή, να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και ευζωία του θηλυκού αναπαραγωγικού ζώου συντροφιάς και των απογόνων του.

10. Απαγορεύονται:

(α) Η πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανόμενων των υπαίθριων αγορών.

(β) Η πώληση ζώων συντροφιάς με ηλικία μικρότερη των δώδεκα (12) εβδομάδων.

(γ) Η εισαγωγή, εμπορία και αναπαραγωγή σκύλων που είναι ακρωτηριασμένοι.

(δ) Η έκθεση σκύλων και γατών σε καταστήματα πώλησης ειδών ζώων συντροφιάς (pet shops).

(ε) Η πώληση σκύλων και γατών από ηλεκτρονικά καταστήματα, εκτός αν αυτά ανήκουν σε νομίμως λειτουργούσες επιχειρήσεις εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς.

11. Απαγορεύονται οι διαδικτυακές, έντυπες ή άλλες αγγελίες «για ζευγάριμα» ζώων συντροφιάς.

12. Αγγελίες ή διαφημίσεις για πώληση σκύλων και γατών σε έντυπα, φυλλάδια, τοιχοκολλήσεις, ιστοσελίδες ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπονται μόνο από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1, με υποχρεωτική αναφορά του αριθμού σήμανσης του ζώου, της ημερομηνίας και του τόπου γέννησης και παραμονής του ζώου, του φύλου, της φυλής, της τιμής του ζώου, των εμβολιασμών και αποπαρασιτώσεών του, του αριθμού έγκρισης του εκτροφέα, καθώς και των στοιχείων επικοινωνίας του πωλητή (όνομα και επώνυμο, αριθμός τηλεφώνου, λογαριασμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). Εφόσον στην αγγελία αναγράφεται ότι πρόκειται για καθαρόαιμο ζώο συντροφιάς, αναρτάται υποχρεωτικά και το πιστοποιητικό καθαροαιμίας (pedigree).

13. Αγγελίες για υιοθεσία σκύλων και γατών επιτρέπονται μόνο εφόσον συνοδεύονται από τον υπερσύνδεσμο της υιοθεσίας, που έχει αναρτηθεί στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς.

14. Για την προώθηση της υπεύθυνης ιδιοκτησίας σε κάθε διαφήμιση ή αγγελία τίθεται η εξής προειδοποίηση: «Ένα ζώο δεν είναι παιχνίδι. Πρέπει να γνωρίζετε, ότι η αγορά ή η υιοθεσία ενός ζώου είναι μια απόφαση που αλλάζει τη ζωή σας. Ως ιδιοκτήτης ζώου είστε νομικά υποχρεωμένος να διασφαλίσετε την κάλυψη όλων των αναγκών για την ευζωία του. Σε αντίθετη περίπτωση, διαπράττετε αδίκημα που τιμωρείται από τον νόμο».

15. Απαγορεύεται να εισάγονται στην Ελλάδα σκύλοι και γάτες που δεν έχουν ηλεκτρονική σήμανση ή προέρχονται από εγκαταστάσεις που δεν πληρούν τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2035. Τα στοιχεία σήμανσης των εισαγόμενων ζώων (κωδικός σήμανσης και όνομα εισαγωγέα), από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταγράφονται στα σημεία εισόδου στην Ελλάδα και ενημερώνεται απευθείας το ΕΜΖΣ.

16. Με την επιφύλαξη των παρ. 7, 8 και 9, τα προγράμματα αναπαραγωγής σκύλων εργασίας των ενόπλων δυνάμεων δεν υπόκεινται σε αδειοδότηση, επίβλεψη και έλεγχο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΖΩΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

Άρθρο 9

Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς

1. Ο ιδιοκτήτης ζώου συντροφιάς υποχρεούται:

(α) Να στείρωσει το δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς του, εφόσον είναι σκύλος ή γάτα, εντός έξι (6) μηνών από

την απόκτησή του εφόσον το ζώο είναι άνω του ενός (1) έτους. Σε περίπτωση απόκτησης ζώου κάτω του ενός (1) έτους, η στείρωση λαμβάνει χώρα μέσα στους έξι (6) πρώτους μήνες από τη συμπλήρωση του πρώτου (1ου) έτους. Η προθεσμία των προηγούμενων εδαφίων μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με τη φυλή του ζώου και άλλα ειδικά χαρακτηριστικά του, μετά από εμπεριστατωμένη γνώματευση κτηνιάτρου. Η στείρωση δεν είναι υποχρεωτική για ζώα για τα οποία έχει αποσταλεί δείγμα γενετικού υλικού (DNA) τους στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς του άρθρου 13.

Σε περίπτωση, που ο ιδιοκτήτης ζώου δεν στείρωσει το ζώο συντροφιάς του ή δεν αποστείλει δείγμα γενετικού υλικού (DNA) στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς, επιβάλλεται το πρόστιμο του άρθρου 35 και χορηγείται στον ιδιοκτήτη τρίμηνη προθεσμία για να προβεί στη στείρωση ή την αποστολή δείγματος γενετικού υλικού του ζώου. Σε περίπτωση που και αυτή η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, επιβάλλεται εκ νέου το πρόστιμο.

Η υποχρέωση του ιδιοκτήτη για στείρωση του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς ή για αποστολή δείγματος γενετικού υλικού του (DNA) άρχεται την 1η.3.2022. Τα πρόστιμα του άρθρου 35 για την παράβαση της ως άνω υποχρέωσης επιβάλλονται από την 1η.9.2022. Κατ' εξαίρεση, η στείρωση δεν είναι υποχρεωτική για τους σκύλους εργασίας των ενόπλων δυνάμεων.

(β) Να σημάνει και να καταγράψει το ζώο του στο ΕΜΖΣ, εφόσον αυτό είναι σκύλος ή γάτα, πριν το ζώο εγκαταλείψει τον τόπο γέννησής του και οπωσδήποτε εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη γέννηση αυτού και σε κάθε άλλη περίπτωση απόκτησης, εντός της προθεσμίας της παρ. 12 του άρθρου 4.

(γ) Να τηρεί τις προθεσμίες της παρ. 12 του άρθρου 4 για την ενημέρωση του ΕΜΖΣ, σε κάθε περίπτωση που υπάρχει ανάγκη καταχώρισης ή μεταβολής στοιχείων που αφορούν τον ίδιο ή το ζώο συντροφιάς του, εφόσον αυτό είναι σκύλος ή γάτα.

(δ) Να μεριμνά για τον ετήσιο εμβολιασμό του ζώου, εφόσον αυτός προβλέπεται, και την κτηνιατρική εξέτασή του, η οποία αποδεικνύεται από το ηλεκτρονικό βιβλιário υγείας ή το διαβατήριό του ζώου, εφόσον διαθέτει.

(ε) Να τηρεί τους κανόνες ευζωίας του ζώου συντροφιάς, να μεριμνά για την αναγκαία κτηνιατρική περίθαλψή του, την εξασφάλιση άνετου, υγιεινού και κατάλληλου καταλύματος, προσαρμοσμένου στον φυσικό τρόπο διαβίωσης του ζώου, το οποίο να του επιτρέπει να βρίσκεται στη φυσική του στάση, χωρίς να εμποδίζονται οι φυσικές του κινήσεις και η δυνατότητα για πραγματοποίηση της απαραίτητης για την υγεία και την ευζωία του άσκησης.

(στ) Να εφοδιάζεται με το διαβατήριό του ζώου του, εάν πρόκειται να ταξιδέψει με αυτό στο εξωτερικό και να μεριμνά για την ενημέρωσή του, σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων του ιδιοκτήτη ή του ζώου.

(ζ) Να μην εγκαταλείπει το ζώο συντροφιάς του.

Σε περίπτωση που επιθυμεί να το αποχωριστεί, και εφόσον δεν έχει βρει νέο ιδιοκτήτη, υποχρεούται να γνωστοποιεί την πρόθεσή του αυτήν στην αρμόδια

υπηρεσία του δήμου του τόπου της μόνιμης κατοικίας του προκειμένου, με μέριμνα του δήμου, να αναρτηθεί προς υιοθεσία στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών, εφόσον πρόκειται για σκύλο ή γάτα. Ακολούθως, και εφόσον δεν βρεθεί νέος ιδιοκτήτης, το παραδίδει αποκλειστικά στην αρμόδια υπηρεσία του δήμου αυτού με την υπογραφή σχετικής υπεύθυνης δήλωσης και καταβολή ποσού τριακόςων (300) ευρώ για την παράδοση, εφόσον είναι σκύλος, ή εκατό (100) ευρώ, εφόσον είναι γάτα ή άλλο ζώο συντροφιάς. Ειδικά για τους σκύλους και τις γάτες, ο πιστοποιημένος υπάλληλος του δήμου μεριμνά άμεσα για την ενημέρωση του ΕΜΖΣ ως προς τη μεταβολή αυτή και την καταγραφή του ζώου ως αδέσποτου με τα στοιχεία του δήμου. Ιδιοκτήτης που αποχωρίζεται το ζώο συντροφιάς του και το παραδίδει στον δήμο, στερείται της δυνατότητας απόκτησης άλλου ζώου συντροφιάς για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών.

(η) Να μεριμνά για τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου συντροφιάς, εκτός αν πρόκειται για σκύλο βοήθειας, έρευνας και διάσωσης κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων του, σκύλο στη διάρκεια του κυνηγιού ή σκύλο φύλαξης ποιμνίων κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των καθηκόντων τους.

(θ) Να μεριμνά, ώστε να καλύπτονται οι ελάχιστες ανάγκες του ζώου και το ζώο να έχει επαρκή επαφή με τον ίδιο ή άλλο άνθρωπο, ώστε να μην ζει σε κατάσταση μοναξιάς και να διατηρείται η ψυχική του υγεία, καθώς και για την εκπαίδευσή του, όταν απαιτείται.

(ι) Να μην κόβει τα αυτιά ή την ουρά του ζώου, εκτός αν συντρέχει ιατρικός λόγος. Επιτρέπεται η πρακτική κοπής μικρού τμήματος του ενός αυτιού γάτας από κτηνίατρο μετά από επέμβαση στειρώσεως.

(ια) Σε κάθε περίπτωση, να διασφαλίζει ότι το ζώο συντροφιάς απολαμβάνει τις πέντε ελευθερίες που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 2.

2. Ο ιδιοκτήτης ή ο ανάδοχος ζώου συντροφιάς ευθύνεται για οποιαδήποτε βλάβη ή ζημιά προκαλείται από το ζώο, σύμφωνα με το άρθρο 924 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164). Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, τα οποία δεν φιλοξενούνται σε ανάδοχο, η αντίστοιχη ευθύνη βαρύνει το πρόσωπο, τα στοιχεία του οποίου έχουν καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ για το συγκεκριμένο ζώο (δήμος ή φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή ιδιώτης που διαθέτουν καταφύγιο), εφόσον αυτοί δεν έχουν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις τους από τον παρόντα νόμο και ιδίως, αν δεν έχουν στειρώσει τα ζώα αυτά, εκτός εάν καταβληθεί αστική αποζημίωση για την προκληθείσα βλάβη ή ζημιά από άλλον φορέα, όπως ασφαλιστική εταιρεία. Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς που δεν έχουν σημανθεί, η ευθύνη βαρύνει τον δήμο στα όρια του οποίου προκλήθηκε η βλάβη ή η ζημιά.

3. Εκτός από τις υποχρεώσεις των παρ. 1 και 2, ο ιδιοκτήτης σκύλου επιπλέον:

(α) Μεριμνά να γίνεται ο περίπατος του σκύλου πάντα με συνοδό.

(β) Οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μην εξέρχεται ελεύθερα ο σκύλος του από τον χώρο της

ιδιοκτησίας του και εισέρχεται σε χώρους άλλων ιδιοκτησιών ή σε κοινόχρηστους χώρους.

(γ) Για την αποφυγή ατυχημάτων, υποχρεούται κατά τη διάρκεια του περιπάτου να κρατάει τον σκύλο του δεμένο με λουρί και να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από αυτόν. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και για οποιονδήποτε συνοδό του ζώου. Η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει για την κίνηση του σκύλου εντός πάρκων ζώων.

(δ) Οφείλει να φροντίζει να μην μένει μόνιμα δεμένος ο σκύλος του, και πάντως όχι πάνω από δύο (2) ώρες την ημέρα, εντός της ιδιοκτησίας του, ακόμα και αν η αλυσίδα ή το σκοινί είναι μακρύ. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον η ιδιοκτησία δεν έχει περίφραξη, επιτρέπεται η χρήση υπόγειου ηλεκτρονικού φράχτη.

(ε) Εφόσον ο σκύλος διαμένει μόνιμα στην αυλή ή σε άλλο εξωτερικό χώρο, οφείλει να παρέχει κατάλυμα για ανάπαυση, το οποίο να είναι δροσερό και σκιασμένο το καλοκαίρι και επαρκώς προστατευμένο από το κρύο και τον αέρα το χειμώνα. Το κατάλυμα για ανάπαυση πρέπει να προστατεύεται από τη βροχή, το χιόνι και τα λιμνάζοντα ύδατα. Εφόσον ο σκύλος διαμένει σε εξωτερικό χώρο, ο χώρος αυτός πρέπει να καθαρίζεται τακτικά.

(στ) Οφείλει να μεριμνά, ώστε ο σκύλος να έχει ικανή πρόσβαση σε χώρο της αυλής ή σε άλλον εξωτερικό χώρο τέτοιο, ώστε ο σκύλος να έχει τη δυνατότητα κίνησης και άσκησης ανάλογης με τη φυλή και την ηλικία του.

4. Εκτός από τις υποχρεώσεις των παρ. 1 και 2, ο ιδιοκτήτης γάτας οφείλει επιπλέον να μεριμνά, ώστε αυτή να μην διαβιεί σε κλουβί.

5. Απαγορεύεται η αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης από τον ιδιοκτήτη του ζώου συντροφιάς ή από άλλο πρόσωπο ή από κτηνίατρο, χωρίς κτηνιατρική γνωμάτευση που βεβαιώνει την αναγκαιότητα της αφαίρεσης και εντολή αρμόδιου εισαγγελέα. Σε κάθε επίσκεψη επαναληπτικού εμβολιασμού στον κτηνίατρο, ελέγχεται η λειτουργία του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης και, εφόσον έχει παύσει να λειτουργεί, τοποθετείται νέο.

6. Ο ιδιοκτήτης κυνηγετικού σκύλου, κατά τη διάρκεια του κυνηγιού ή σε κάθε άλλη μετακίνησή του μαζί με τον σκύλο του για τον σκοπό αυτόν, υποχρεούται να φέρει μαζί του το διαβατήριο του σκύλου του ή εκτυπωμένο αντίγραφο του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου. Οι υποχρεώσεις των παρ. α', β' και γ' της παρ. 3 δεν ισχύουν για τους σκύλους βοήθειας, καθώς και για τους σκύλους φύλαξης ποιμνίων, τους κυνηγετικούς σκύλους και τους σκύλους έρευνας και διάσωσης κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της εκπαίδευσης και της έρευνας και διάσωσης, αντίστοιχα.

7. Αφαιρείται για δύο (2) έτη η άδεια κυνηγιού από κυνηγό, του οποίου ο σκύλος που χρησιμοποιείται στο κυνήγι δεν έχει σημανθεί, καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ και στειρωθεί ή για τον οποίο δεν έχει αποσταλεί δείγμα γενετικού υλικού στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς του άρθρου 13. Ομοίως, η άδεια κυνηγιού αφαιρείται οριστικά, αν ο κυνηγός έχει εγκαταλείψει ζώα που βρίσκονται στην ιδιοκτησία του ή άμεσους απογόνους αυτών. Τα μέσα μεταφοράς του κυνηγετικού σκύλου είναι κατάλληλα,

με επαρκή χώρο, φωτισμό και αερισμό και ικανοποιούν τις φυσιολογικές ανάγκες του ζώου.

8. Τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου φέρει και ο ανάδοχος ζώου συντροφιάς. Η αναδοχή λήγει είτε με την υιοθεσία του ζώου είτε με επιστροφή του στον δήμο ή το φιλοζωικό σωματείο ή τη φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με τα οποία έχει συμβληθεί κατά περίπτωση ο ανάδοχος.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΩΝ -
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΡΓΟΣ»**

Άρθρο 10

Αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των δήμων

1. Οι δήμοι υποχρεούνται να διαθέτουν ολοκληρωμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα διαχείρισης των αδέσποτων ζώων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3, το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον σε δωδεκάμηνη βάση: (α) την περιουλλογή, (β) την παροχή κτηνιατρικής περίθαλψης, (γ) την ηλεκτρονική σήμανση και την καταγραφή στο ΕΜΖΣ, (δ) τη στείρωση, (ε) την εύρεση αναδόχου και (στ) την υιοθεσία τους. Η αρμοδιότητα αυτή μπορεί να ασκείται και από συνδέσμους δήμων και διαδημοτικές συνεργασίες. Επιπλέον, οι δήμοι υποχρεούνται να εξυπηρετούν τους πολίτες και ιδιοκτήτες δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς για διοικητικές πράξεις σχετικές με το ΕΜΖΣ, καθώς και να υλοποιούν προγράμματα πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων.

2. Ο δήμος δύναται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να συνεργάζεται για τους σκοπούς της παρ. 1, συνάπτοντας σχετική έγγραφη συμφωνία, με φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι καταχωρημένες στο ΥποΜητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ. Μεταξύ των δράσεων που αναλαμβάνουν τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα δύναται να συγκαταλέγεται η έκδοση των εγγράφων που απαιτούνται για την υλοποίηση υιοθεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 7. Οι βασικοί όροι συνεργασίας του δήμου με φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα περιλαμβάνονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα κάθε δήμου.

3. Κάθε δήμος ή συνεργαζόμενοι δήμοι ή σύνδεσμοι δήμων ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία, καταφύγια και αποτρεφωτήρια ζώων συντροφιάς σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Κάθε δήμος υποχρεούται να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την αντιμετώπιση, με κατάλληλο τρόπο, των αναγκών φιλοξενίας, προσωρινής διαμονής, περίθαλψης και εν γένει φροντίδας των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, είτε με τη δημιουργία και λειτουργία τουλάχιστον ενός (1) καταφυγίου από τον ίδιο τον δήμο ή στο πλαίσιο συνεργασίας με άλλους δήμους ή ως μέλος

συνδέσμου δήμων είτε μέσω της συστηματικής συνεργασίας με φιλοζωικά σωματεία ή φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν εγγραφεί στο ΕΜΖΣ και διαθέτουν αδειοδοτημένα καταφύγια ή καταφύγια που πληρούν τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29 ή δεν διαθέτουν τέτοια αλλά προτίθενται να αναλάβουν το κόστος διαμονής και φροντίδας των ζώων σε άλλα ενδιαίτητα που έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν νομίμως, όπως επαύλεις και ξενοδοχεία ζώων, έναντι αμοιβής. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου δεν υφίσταται για δήμους με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων.

4. Για την υλοποίηση του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων, οι δήμοι οφείλουν να διασφαλίζουν, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, την αποτελεσματική παροχή των αναγκαίων κτηνιατρικών υπηρεσιών από κατάλληλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα είτε με προσφυγή στις διαδικασίες ανάθεσης του ν. 4412/2016 (Α' 147) είτε με σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου του άρθρου 6 του ν. 2527/1997 (Α' 206). Με τις ίδιες διαδικασίες, οι δήμοι μπορούν να συμβάλλονται με φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την παροχή υπηρεσιών σταυλίτη, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας και φύλαξης για τα καταφύγια που λειτουργούν. Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου του παρόντος δεν συμπεριλαμβάνονται στον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό των συμβάσεων μίσθωσης έργου του άρθρου 89 του ν. 4604/2019 (Α' 50).

5. Η διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς από τους δήμους υλοποιείται ως εξής:

(α) Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς περισυλλέγονται από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς. Για τον σκοπό αυτόν, κάθε δήμος οφείλει να διαθέτει τουλάχιστον ένα (1) όχημα περισυλλογής ειδικά διαμορφωμένο για τον σκοπό αυτόν. Οι δήμοι και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης μπορούν να καταρτίζουν προγράμματα εκπαίδευσης του προσωπικού των δήμων από πιστοποιημένους εκπαιδευτές. Τα συνεργεία περισυλλογής αδέσποτων ζώων συντροφιάς εποπτεύονται, ως προς τις επιτρεπόμενες μεθόδους αιχμαλωσίας των ζώων αυτών, από κτηνίατρο της αρμόδιας κτηνιατρικής υπηρεσίας του δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από κτηνίατρο της οικείας περιφερειακής ενότητας.

(β) Τα ζώα που περισυλλέγονται επειδή περιφέρονται σε δημόσιους χώρους ελέγχονται για ηλεκτρονική σήμανση.

(βα) Αν δεν έχουν σήμανση θεωρούνται αυτόματα αδέσποτα και:

(βαα) Οδηγούνται στα δημοτικά κτηνιατρεία ή σε συνεργαζόμενα με τον δήμο κτηνιατρεία, υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, αποπαρασιτώνονται, εμβολιάζονται, σημαίνονται με ηλεκτρονική σήμανση και καταγράφονται στο ΕΜΖΣ ως αδέσποτα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 4.

(βαβ) Αν διαπιστωθεί από την κτηνιατρική εξέταση, ότι είναι τραυματισμένα ή πάσχουν από ιάσιμο νόσημα, υποβάλλονται στην κατάλληλη θεραπευτική αγωγή.

(βαγ) Αν διαπιστωθεί από την κτηνιατρική εξέταση, ότι είναι επικίνδυνα ζώα συντροφιάς ή ότι πάσχουν από

ανίατη ασθένεια ή ότι είναι πλήρως ανίκανα να αυτοσυντηρηθούν λόγω γήρατος ή αναπηρίας και η διατήρησή τους στη ζωή είναι πρόδηλα αντίθετη με τους κανόνες ευζωίας τους, υποβάλλονται σε ευθανασία, ύστερα από γνώμη της επιτροπής της παρ. 8 και με τη διαδικασία της παρ. 9.

(βαδ) Μετά την παροχή της αναγκαίας κτηνιατρικής φροντίδας και περίθαλψης, τα περισυλλεγμένα ζώα συντροφιάς, αν δεν βρεθεί ανάδοχος, οδηγούνται στα διαθεσίμα καταφύγια, δημοτικά, διαδημοτικά ή σε καταφύγια φιλοζωικών σωματείων και οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή ιδιωτών φιλόζωων, με σκοπό να υιοθετηθούν κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7.

(βαε) Αν δεν υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις σε καταφύγια, το ζώο επιστρέφεται στο οικείο περιβάλλον του και στις περιοχές που ορίζονται με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 45, με την προϋπόθεση, ότι είναι στειρωμένο. Ζώο που βρίσκεται σε καταφύγιο και δεν υιοθετείται μετά από διάστημα τρίμηνης συνεχούς παραμονής σε αυτό και ανάρτηση στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς, δύναται να επιστρέφεται στο οικείο περιβάλλον και στις περιοχές που ορίζονται με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 45, μετά από απόφαση της επιτροπής της παρ. 8, με την προϋπόθεση, ότι είναι στειρωμένο. Δεν επιτρέπεται επαναφορά των αδέσποτων ζώων περιμετρικά από νοσοκομεία, σχολεία, αθλητικά κέντρα, στις εγκαταστάσεις ενόπλων δυνάμεων και σωμάτων ασφαλείας, αυτοκινητόδρομους ταχείας κυκλοφορίας, στους χώρους αποβίβασης και επιβίβασης ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών, στα αεροδρόμια, στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, στους περιφραγμένους αρχαιολογικούς χώρους και στους περιφραγμένους χώρους του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών και Αλιείας ΑΕ και της Κεντρικής Αγοράς Θεσσαλονίκης ΑΕ, καθώς και σε χώρους σφαγείων ή όπου συγκεντρώνονται ή υπάρχουν σκουπίδια.

Σε κάθε περίπτωση, ζώα ηλικίας μικρότερης των πέντε (5) μηνών δεν επανεντάσσονται στο οικείο τους περιβάλλον και υιοθετούνται κατά προτεραιότητα.

(ββ) Αν έχουν σήμανση, από την οποία προκύπτει ότι είναι ήδη καταχωρημένα στον δήμο ως αδέσποτα, τότε ενημερώνονται τα στοιχεία παρακολούθησης του ζώου. Εφόσον το ζώο δεν παρουσιάζει κλινικά προβλήματα, ελευθερώνεται στο ίδιο σημείο, εκτός αν προκύπτουν οι περιορισμοί της υποπερ. (βαε), οπότε μεταφέρεται σε άλλη κατάλληλη περιοχή.

(βγ) Αν έχουν σήμανση από την οποία προκύπτει ότι είναι δεσποζόμενα, τότε ελέγχεται αν το ζώο έχει δηλωθεί ως απολεσθέν. Σε καταφατική περίπτωση, ενημερώνεται ο ιδιοκτήτης για να το παραλάβει. Αν δεν υπάρχει δήλωση απώλειας, διερευνάται εάν συντρέχει περίπτωση εγκατάλειψης και ενημερώνεται η Ελληνική Αστυνομία.

(γ) Την ευθύνη για τη φροντίδα των επανεντασσόμενων αδέσποτων ζώων έχουν οι δήμοι, οι οποίοι οφείλουν να δημιουργήσουν σημεία παροχής τροφής και νερού για τα ζώα αυτά, καθώς και τα συνεργαζόμενα με τους δήμους φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Η παροχή τροφής, νερού και ιατροφαρμακευτικής φροντίδας σε αδέσποτα ζώα

συντροφιάς από φιλόζωους πολίτες επιτρέπεται, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καθαριότητας και υγιεινής για όλους, καθώς και οι κανόνες ευζωίας των ζώων.

(δ) Το συνεργείο περισυλλογής αδέσποτων ζώων συντροφιάς του οικείου δήμου μεριμνά και για την ενεργητική διαχείριση των καταγεγραμμένων αδέσποτων που ζουν εκτός καταφυγίου, όπως ενδεικτικά για τη μεταφορά τους με σκοπό την ετήσια κτηνιατρική εξέταση και τον αντιλυσικό εμβολιασμό, την παρέμβαση σε περίπτωση δημιουργίας επιθετικής αγέλης αδέσποτων, τη χορήγηση φαρμάκων και την επικαιροποίηση της καταγραφής τους.

6. Επιτρέπεται η περισυλλογή και η φιλοξενία αδέσποτου ζώου και από εγγεγραμμένα στο οικείο υποΜητρώο της παρ. 23 του άρθρου 2 φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και από ιδιώτες φιλόζωους που διαθέτουν αδειοδοτημένα καταφύγια ή καταφύγια που πληρούν τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29. Στην περίπτωση αυτή, τα ζώα καταχωρούνται στο ΕΜΖΣ ως «αδέσποτα» με τα στοιχεία του ως άνω σωματείου ή οργάνωσης ή του ιδιώτη φιλόζωου που διαθέτει καταφύγιο, οι οποίοι μεριμνούν για την υιοθεσία τους κατά το άρθρο 7. Επιτρέπεται, επίσης, η μεταφορά αδέσποτων ζώων από φιλόζωους ιδιώτες σε δημοτικό κτηνιατρείο ή κτηνιατρείο με το οποίο είναι συμβεβλημένος ο δήμος, προκειμένου να εφαρμοστεί η διαδικασία της περ. β' της παρ. 5, ή σε μη συμβεβλημένο με τον δήμο κτηνιατρείο, εφόσον ο ιδιώτης επιθυμεί να καλύψει το αντίστοιχο κόστος, αποκλειστικά για την παροχή κτηνιατρικής περίθαλψης.

7. Οι στειρώσεις αδέσποτων ζώων συντροφιάς, όπως επίσης η σήμανση, η καταγραφή, καθώς και λοιπές ιατρικές πράξεις περίθαλψής τους, μπορούν να πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές επαγγελματίες κτηνιάτρους, που έχουν την ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεντρώνουν όλες τις προϋποθέσεις, προκειμένου να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα, οι οποίοι οφείλουν να υποβάλουν σχετική δήλωση στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ). Για την πραγματοποίηση των στειρώσεων, της σήμανσης και της καταγραφής των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από εθελοντές κτηνιάτρους μπορούν να διατίθενται οι εγκαταστάσεις των κτηνιατρείων των αρμόδιων υπηρεσιών κτηνιατρικής της οικείας περιφέρειας, περιφερειακής ενότητας ή του δήμου ή άλλοι χώροι που ανήκουν στην οικεία περιφέρεια ή στον δήμο ή σε συνδέσμους δήμων, υπό την εποπτεία των αρμόδιων υπηρεσιών των δήμων. Για τον ίδιο σκοπό μπορούν να διατίθενται και οι χώροι ιδιωτικών κτηνιατρείων.

8. Σε κάθε δήμο συγκροτείται, με απόφαση του δημάρχου, πενταμελής Επιτροπή Παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων. Στην Επιτροπή μετέχουν:

(α) Δύο (2) μέλη που ορίζονται από φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που είναι εγγεγραμμένα στο ΥποΜητρώο

Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων της παρ. 23 του άρθρου 2 και δραστηριοποιούνται στον δήμο.

(β) Ένας (1) κτηνίατρος που ορίζεται από τον οικείο δήμο και ο οποίος είναι, κατά προτίμηση, ο υπεύθυνος του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και, ελλείψει αυτού, άλλος ιδιώτης κτηνίατρος.

(γ) Ένας (1) επαγγελματίας εκπαιδευτής, μέλος νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων και, ελλείψει αυτού, εκπαιδευμένος υπάλληλος του οικείου δήμου.

(δ) Ένας (1) εκπρόσωπος που ορίζεται από τον οικείο δήμο, με τον αναπληρωτή του.

9. Η Επιτροπή της παρ. 8 έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

(α) Αποφασίζει για την επικινδυνότητα ενός ζώου συντροφιάς και για την αναγκαιότητα πραγματοποίησης ευθανασίας ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς, σύμφωνα με τη γνωμάτευση κτηνιάτρου.

(β) Εισηγείται στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων.

(γ) Χορηγεί την άδεια της παρ. 4 του άρθρου 8.

(δ) Συντάσσει ετήσια έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, σχετικά με την πρόοδο της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων του δήμου και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωσή του.

10. Στην περίπτωση, που στο πλαίσιο της Επιτροπής της παρ. 8 διαπιστώνεται διαφωνία για την επικινδυνότητα ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ή για την αναγκαιότητα της πραγματοποίησης ευθανασίας, την οριστική απόφαση λαμβάνει ειδική επιστημονική επιτροπή, που συγκροτείται σε κάθε δήμο με απόφαση του δημάρχου και αποτελείται από:

(α) Έναν (1) κτηνίατρο της κτηνιατρικής υπηρεσίας της οικείας περιφερειακής ενότητας, με τον αναπληρωτή του.

(β) Έναν (1) ιδιώτη κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στην Ελλάδα και δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του δήμου ή όμορου δήμου, με τον αναπληρωτή του.

(γ) Έναν (1) κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στην Ελλάδα και συνεργάζεται με φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του δήμου ή όμορου δήμου, με τον αναπληρωτή του.

Σε περίπτωση επιθετικού ζώου, του οποίου η επιθετικότητα δεν οφείλεται σε παθολογικά αίτια, ο δήμος μπορεί να ζητήσει τη γνώμη επαγγελματία εκπαιδευτή σκύλων, μέλους νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων.

11. Οι αποφάσεις ευθανασίας αναρτώνται πριν την υλοποίησή τους στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων και στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου για ελάχιστη περίοδο τριάντα (30) ημερών. Η περίοδος των τριάντα (30) ημερών δεν απαιτείται να τηρηθεί αν συντρέχουν κτηνιατρικοί λόγοι για άμεση ευθανασία, ύστερα από άδεια της επιτροπής της παρ. 8.

12. Για την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων, ο δήμος μπορεί να συνάψει προγραμματική σύμβαση του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) και με αναπτυξιακό οργανισμό του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53) ή με δίκτυα δήμων και περιφερειών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

13. Οι δήμοι δεν μπορούν να επιβάλουν ειδικά δημοτικά τέλη σχετικά με την ιδιοκτησία ζώων συντροφιάς.

14. Οι δήμοι οφείλουν να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου εντός έξι(6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 11

Χρηματοδότηση των δήμων - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ»

1. Θεσπίζεται ειδικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα με την επωνυμία «Αργος».

2. Στόχος του προγράμματος είναι η χρηματοδότηση των δήμων για την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων του άρθρου 10 και επιμέρους δράσεων του παρόντος, την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού και οχημάτων, τη χρηματοδότηση προγραμμάτων καταγραφής, στείρωσης και εμβολιασμού, καθώς και της δημιουργίας καταφυγίων, κτηνιατρείων, αποφερωτηρίων και περιφραγμένων πάρκων σκύλων, την κάλυψη του κόστους συμβάσεων με κτηνιάτρους, καθώς και με το πάσης φύσης λοιπό προσωπικό που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του παρόντος.

3. Το πρόγραμμα επιχορηγείται από τα ειδικά χρηματοδοτικά προγράμματα των άρθρων 69 και 71 του ν. 4509/2017 (Α' 201), καθώς και από οποιουδήποτε άλλους πόρους του Υπουργείου Εσωτερικών.

Άρθρο 12

Κίνητρα για τη σήμανση, τη στείρωση και την υιοθεσία σκύλων και γατών

Οι δήμοι δύνανται, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, να παρέχουν κίνητρα, προκειμένου να ενθαρρύνουν τη σήμανση και καταχώριση στο ΕΜΖΣ των σκύλων και των γατών, τη στείρωσή τους, καθώς και την υιοθεσία αδέσποτων ζώων, είτε: α) μέσω διατακτικών («voucher») στους δημότες ή κατοίκους τους ή άλλων αντίστοιχων κινήτρων είτε β) με μείωση των δημοτικών τελών ανά έτος κατά ανώτατο ποσοστό έως δέκα τοις εκατό (10%) για τους ιδιοκτήτες στερημένων, σημασμένων και καταχωρημένων στο ΕΜΖΣ ζώων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ

ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ

ΥΛΙΚΟΥ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΙΑΤΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Άρθρο 13

Σύσταση Εργαστηρίου Φύλαξης και

Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων

Συντροφιάς στο Ίδρυμα Ιατροβιολογικών

Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

1. Συστήνεται στο Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (ΙΙΒΕΑΑ) Εργαστήριο Φύλαξης

και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς (ΕΦΑΓΥΖΣ), το οποίο υπάγεται στο Ελληνικό Κέντρο Γονιδιωματικής.

2. Το ΕΦΑΓΥΖΣ έχει ως αντικείμενο τη συγκέντρωση, τη φύλαξη, την επεξεργασία και την ανάλυση γενετικού υλικού ζώων συντροφιάς και ιδίως σκύλων και γατών, τη συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς για την προαγωγή της ευζωίας τους, καθώς και τη συνεργασία με τα όργανα ελέγχου του άρθρου 3 για την ταυτοποίηση γεννητόρων εγκαταλελειμμένων, νεκρών ή κακοποιημένων ζώων.

3. Το ΕΦΑΓΥΖΣ μπορεί να συνεργάζεται με πιστοποιημένα ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας ή του εξωτερικού για την επίτευξη των σκοπών του.

4. Για την ίδρυση και την έναρξη λειτουργίας του ΕΦΑΓΥΖΣ, το ΙΙΒΕΑΑ λαμβάνει εφάπαξ επιχορήγηση από τον κρατικό προϋπολογισμό ύψους έως δύο εκατομμύρια ευρώ (2.000.000€).

Άρθρο 14

Λήψη γενετικού υλικού από ζώα συντροφιάς

1. Ιδιοκτήτης σκύλου ή γάτας που δεν επιθυμεί να στείρωσει το ζώο του υποχρεούται, από την 1η.3.2022 και μετά, να αποστείλει δείγμα γενετικού υλικού του ζώου συντροφιάς στο ΕΦΑΓΥΖΣ. Η συλλογή δείγματος γενετικού υλικού και η αποστολή του στο ΕΕΓΥΖΣ γίνονται αποκλειστικά από κτηνίατρο, μέλος του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου.

2. Για τη λήψη, καταχώριση και διατήρηση του γενετικού υλικού για τουλάχιστον δώδεκα (12) έτη υποβάλλεται εφάπαξ από τον ιδιοκτήτη του ζώου συντροφιάς ηλεκτρονικό παράβολο ύψους εκατό πενήντα (150) ευρώ για κάθε ζώο συντροφιάς. Ο ιδιοκτήτης είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον κτηνίατρο, επιπλέον, και τα έξοδα αποστολής του δείγματος γενετικού υλικού, τα οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα δέκα (10) ευρώ. Οι ιδιοκτήτες σκύλων που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για φύλαξη ποιμνίων (ποιμενικών) απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής του παραβόλου της παρούσας.

3. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΙΒΕΑΑ, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζεται το ύψος του ηλεκτρονικού παραβόλου για λοιπά ζώα, καθώς και για λοιπές υπηρεσίες πλην των ανωτέρω.

4. Το ποσό του παραβόλου αποδίδεται κατά σαράντα τοις εκατό (40%) στο ΙΙΒΕΑΑ για την κάλυψη των εξόδων λειτουργίας του ΕΦΑΓΥΖΣ, κατά δέκα τοις εκατό (10%) στον κτηνίατρο που έλαβε το γενετικό υλικό και κατά πενήντα τοις εκατό (50%) μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών στους δήμους για την υποστήριξη δράσεων για την ευζωία των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' **ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ** **ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ**

Άρθρο 15

Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες

1. Επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συ-

ντροφιάς σε κάθε κατοικία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 2, 3 και 4.

2. Στις πολυκατοικίες, που αποτελούνται από τουλάχιστον δύο (2) διαμερίσματα, επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς εφόσον:

(α) Διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα με τον ιδιοκτήτη ή τον ανάδοχο τους ή διαμένουν, δυνάμει ομόφωνης απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των ιδιοκτητών, σε κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας, ενδεικτικά στην πυλωτή ή στην τράτασα, στον ακάλυπτο χώρο και στον κήπο, και εφόσον τηρούνται οι κανόνες ευζωίας, οι υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

(β) Δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες ή στους ανοιχτούς χώρους του διαμερίσματος.

(γ) Η παραμονή στα διαμερίσματα πολυκατοικιών τελεί υπό την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας.

δ) Εάν πρόκειται για σκύλους ή γάτες, έχουν σημανθεί, καταγραφεί και διατηρούν επικαιροποιημένα στοιχεία στο ΕΜΖΣ, συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου του ζώου.

3. Δεν δύναται να απαγορευθεί η διατήρηση ζώων συντροφιάς με τον κανονισμό της πολυκατοικίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 2. Με τον κανονισμό μπορεί να περιορίζεται ο μέγιστος αριθμός των ζώων που επιτρέπονται, μέχρι τα τρία (3) ζώα ανά διαμέρισμα. Αλλαγές στον κανονισμό της πολυκατοικίας όσον αφορά τον μέγιστο αριθμό επιτρεπόμενων ζώων ανά διαμέρισμα ισχύουν αφού παρέλθουν δώδεκα (12) μήνες από την ψήφισή τους.

4. Στις μονοκατοικίες επιτρέπεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς που έχουν σημανθεί και καταχωρηθεί νομίμως και διατηρούν επικαιροποιημένα στοιχεία στο ΕΜΖΣ, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, καθώς και οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

5. Οι αριθμητικοί περιορισμοί της παρ. 3 ισχύουν μόνο για σκύλους και γάτες. Σε κάθε περίπτωση, και ως προς τα λοιπά ζώα συντροφιάς πρέπει να τηρούνται οι κανόνες ευζωίας, οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

Άρθρο 16

Διατήρηση ζώων σε ειδικές εγκαταστάσεις

Επιτρέπεται η διατήρηση ζώων σε:

(α) ζωολογικούς κήπους και εκθέσεις που λειτουργούν νόμιμα,

(β) ενυδρεία,

(γ) κέντρα περίθαλψης ειδών άγριας πανίδας και νομίμως λειτουργούντες χώρους προσωρινής ή μόνιμης φιλοξενίας ειδών της άγριας πανίδας τα οποία προέρχονται από περίθαλψη και δεν είναι δυνατή η απελευθέρωσή τους στο φυσικό περιβάλλον,

(δ) εκτροφεία θηραμάτων και εκθέσεις ανάπτυξης και προβολής του κτηνοτροφικού, γεωργικού τομέα, που διέπονται από ειδικές διατάξεις,

(ε) εγκαταστάσεις στρατιωτικών σκύλων στις μονάδες των ενόπλων δυνάμεων και

(στ) κάθε νομίμως λειτουργούσα εγκατάσταση στην οποία επιτρέπεται η διατήρηση ζώων, υπό την προϋπόθεση ότι στους παραπάνω χώρους δεν διεξάγονται παραστάσεις, κάθε είδους, με τη συμμετοχή κάθε είδους ζώου.

Άρθρο 17

Μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς (σκύλων και γατών)

1. Η μη εμπορικού χαρακτήρα μετακίνηση ζώων συντροφιάς (σκύλων και γατών) από ένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ένα άλλο ή από έδαφος ή τρίτη χώρα σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης διέπεται από τις διατάξεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 998/2003 (L 178), καθώς και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2013 για τα υποδείγματα εγγράφων ταυτοποίησης σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις σκύλων, γατών και ικτίδων, την κατάρτιση καταλόγων εδαφών και τρίτων χωρών, καθώς και τη μορφή, τη διάταξη και τις γλωσσικές απαιτήσεις των δηλώσεων που πιστοποιούν τη συμμόρφωση με ορισμένους όρους οι οποίοι προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

2. Η εμπορικού χαρακτήρα μετακίνηση σκύλων και γατών από κράτος μέλος της ΕΕ ή τρίτη χώρα διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων (L 84) και του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2005 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2004 για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1255/97 (L 3).

3. Οι σκύλοι και οι γάτες που μετακινούνται στο εσωτερικό της Χώρας πρέπει να έχουν εμβολιαστεί κατά της λύσσας πριν από τη μετακίνηση. Απαγορεύεται η μετακίνηση ζώων που δεν έχουν εμβολιαστεί κατά του ιού της λύσσας, εκτός εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι υγείας, σύμφωνα με γνωμάτευση πιστοποιημένου κτηνιάτρου. Η κατώτατη ηλικία στην οποία μπορεί να εμβολιαστεί το ζώο κατά του ιού της λύσσας είναι οι δώδεκα (12) εβδομάδες.

4. Επιτρέπεται η μεταφορά μικρών ζώων συντροφιάς σε όλα τα οδικά, σιδηροδρομικά και σταθερής τροχιάς μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς και στα ταξί και στα επιβατηγά πλοία, εφόσον τα ζώα είναι τοποθετημένα σε ασφαλές κλουβί μεταφοράς και συνοδεύονται από τον ιδιοκτήτη ή τον κάτοχο τους. Οι σκύλοι βοήθειας, εφόσον φέρουν λουρί χειρισμού, μπορούν να μεταφέρονται στα μέσα μεταφοράς, χωρίς κλουβί μεταφοράς και χωρίς φίμωτρο, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους.

5. Η παρ. 4 δεν εφαρμόζεται κατά τις μετακινήσεις ή μεταφορές που διενεργούνται από και προς τα κτηνιατρεία, τις κτηνιατρικές κλινικές και τα καταφύγια εντός της Επικράτειας.

6. Απαγορεύεται η μεταφορά ζώων συντροφιάς στον χώρο αποσκευών σε λεωφορεία των ΚΤΕΛ, τουριστικών και άλλων λεωφορείων. Για τους σκοπούς της παρ. 1 του άρθρου 35, υπαίτιοι τέλεσης της παράβασης είναι τόσο ο κάτοχος του ζώου όσο και ο ιδιοκτήτης και ο οδηγός του μεταφορικού μέσου, εκτός αν ο ιδιοκτήτης ή ο οδηγός του μεταφορικού μέσου δεν ήταν σε θέση να γνωρίζουν την τέλεση της παράβασης.

Άρθρο 18

Μεταφορά ζώων συντροφιάς με επιβατηγά πλοία

1. Τα δρομολογιακά επιβατηγά πλοία που δραστηριοποιούνται για την κάλυψη συγκοινωνιακών αναγκών συνολικής διαδρομής των Κατηγοριών I, II, III και IV, του π.δ. 44/2011 (Α' 110), περί κανονισμού ενδιαίτησως και καθορισμού αριθμού επιβατών των επιβατηγών πλοίων, υποχρεούνται να διαθέτουν κλωβούς για την παραμονή μεγαλόσωμων ζώων συντροφιάς που συνοδεύονται από επιβάτες των πλοίων. Οι κλωβοί τοποθετούνται σε πρόσφορο χώρο κατά την κρίση του πλοιάρχου του πλοίου, κατά το δυνατό προφυλαγμένο από ακραίες καιρικές συνθήκες. Οι διατιθέμενοι κλωβοί του πλοίου είναι διαφόρων μεγεθών, κατάλληλων για την υποδοχή μεγαλόσωμων ζώων. Η αριθμητική μεταφορική ικανότητα των υπόχρεων πλοίων σε μεγαλόσωμα ζώα καθορίζεται βάσει του αριθμού των διατιθέμενων κλωβών και ο αριθμός των κλωβών του πλοίου υπολογίζεται σε συνάρτηση με τους μεταφερόμενους επιβάτες σε αναλογία 1/200, ήτοι ένας (1) κλωβός ανά διακόσιους (200) μεταφερόμενους επιβάτες.

2. Απαγορεύεται η παραμονή των μεγαλόσωμων ζώων συντροφιάς εντός των κλειστών κοινόχρηστων χώρων ενδιαίτησης επιβατών και των κλειστών χώρων στοιβασίας οχημάτων.

3. Επιτρέπεται η τοποθέτηση κλωβών μεγαλόσωμων ζώων συντροφιάς στα ανοικτά καταστρώματα επιβατών και στους ανοικτούς χώρους στοιβασίας οχημάτων σε κατάλληλα σημεία, σύμφωνα με την παρ. 1. Ανοικτός χώρος στοιβασίας οχημάτων θεωρείται ο χώρος ο οποίος διαθέτει πλευρικά ανοίγματα φυσικού αερισμού στη μεταλλική κατασκευή του.

4. Η μετακίνηση ζώου συντροφιάς επί των καταστρωμάτων επιβατών του πλοίου επιτρέπεται μόνο με ιμάντα/λουρί υπό την εποπτεία και την ευθύνη του συνοδού του.

5. Τα δρομολογιακά επιβατηγά πλοία της παρ. 1 μπορούν να διαθέτουν ειδικές καμπίνες, στις οποίες μπορεί να παραμείνει το ζώο συντροφιάς με τον συνοδό του [καμπίνες κατοικιδίων (pet-cabins)], οι οποίες πρέπει να περιγράφονται στο σχέδιο γενικής διάταξης του πλοίου. Η επικαιροποίηση των σχεδίων γενικής διάταξης πλοίων για τυχόν συμπερίληψη τέτοιων καμπινών δύναται να γίνεται κατά την ετήσια επιθεώρηση του πλοίου και δεν συνιστά λόγο για την έκδοση άδειας μετασκευής. Για να χαρακτηριστεί μια καμπίνα ως κατοικιδίων (pet-cabins)

πρέπει, πέραν της πλήρωσης των λοιπών απαιτήσεων του κανονισμού ενδιαίτησης επιβατών, κατά το ελάχιστο να διαθέτει πλεονόμενο δάπεδο, ταπετσαρία και κάλυμμα στρώματος. Μετά από κάθε παραμονή επιβάτη μαζί με το ζώο συντροφιάς του σε καμπίνα κατοικιδίων (pet-cabin) αντικαθίσταται ο ιματισμός της (κλινοσκεπάσματα). Οι ανωτέρω καμπίνες χρησιμοποιούνται μόνο ως κατοικιδίων (pet-cabins) και δεν διατίθενται προς έτερη χρήση, πλην του σκοπού που εξυπηρετούν. Τυχόν ζημιές που προκαλεί το ζώο σε είδη επίπλωσης ή ιματισμού της καμπίνας βαρύνουν τον ιδιοκτήτη του ζώου.

6. Ο ιδιοκτήτης ζώου συντροφιάς φέρει μαζί του τα ανάλογα πιστοποιητικά καλής υγείας και εμβολιασμού του ζώου.

7. Οι διαχειρίστριες ή πλοιοκτήτριες εταιρείες των υπόχρεων σε διάθεση κλωβών μεγάλωσμων ζώων πλοίων οφείλουν, εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να ενσωματώσουν στο σύστημα κράτησης και έκδοσης εισιτηρίων των επιβατών των υπό διαχείριση πλοίων τους συναφές πεδίο καταγραφής των στοιχείων σήμανσης - ταυτοποίησης του βιβλιαρίου υγείας ή του διαβατηρίου του ζώου συντροφιάς που πρόκειται να μεταφερθεί, σε συνάρτηση με τον αριθμό των διατιθέμενων κλωβών.

8. Οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας και τις διωκτικές αρχές της Α.Α.Δ.Ε. και του Υπουργείου Οικονομικών, οι σκύλοι βοήθειας και τα ζώα θεραπείας επιτρέπεται να συνοδεύουν τον ιδιοκτήτη τους σε όλους τους κοινόχρηστους ανοικτούς και κλειστούς χώρους του πλοίου, εφόσον διαθέτουν τα οικεία πιστοποιητικά, που αποδεικνύουν την ιδιότητά τους, την καλή υγεία και τον εμβολιασμό τους και φέρουν ιμάντα/λουρί.

9. Τα μικρόσωμα ζώα συντροφιάς, μπορούν να συνοδεύουν τους ιδιοκτήτες τους σε όλες τις κατηγορίες των επιβατηγών πλοίων και σε όλους τους χώρους ενδιαίτησης επιβατών ανεξαιρέτως (κλειστούς και ανοικτούς) με τη σύμφωνη γνώμη του πλοιάρχου, εφόσον μεταφέρονται σε ειδικούς κλωβούς και διαθέτουν τα ανάλογα πιστοποιητικά καλής υγείας και εμβολιασμού τους. Σε περιπτώσεις μεταφοράς μικρόσωμων ζώων συντροφιάς στους κλειστούς χώρους επιβατηγού πλοίου, όπου υπάρχει ανάγκη διαχείρισης παραπόνων και διαμαρτυρίας άλλων συνεπιβατών, επιλαμβάνεται για την καλύτερη λογική διευθέτηση του θέματος, ο πλοίαρχος του πλοίου ή ο εξουσιοδοτημένος από αυτόν αξιωματικός. Σε κάθε περίπτωση, ο συνοδός του ζώου οφείλει να σεβαστεί τις υποδείξεις και εντολές του πλοιάρχου ή του Αξιωματικού που έχει οριστεί από αυτόν.

Άρθρο 19

Πρόσβαση σε παραλίες

1. Επιτρέπεται η πρόσβαση σκύλων σε μη οργανωμένες παραλίες, καθώς και στη θάλασσα. Εκτός θάλασσας είναι υποχρεωτική πάντοτε η χρήση λουριού.

2. Στις οργανωμένες παραλίες, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 71/2020 (Α' 166), η πρόσβαση σκύλων επιτρέπεται μόνο εάν πρόκειται για σκύλους

βοήθειας ή εφόσον υπάρχει σχετική ευδιάκριτη ένδειξη, που έχει αναρτηθεί από τον νόμιμο υπεύθυνο εκμετάλλευσης της παραλίας. Εκτός θάλασσας είναι υποχρεωτική πάντοτε η χρήση λουριού.

3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 21, απαγορεύεται η πρόσβαση σκύλων σε παραλίες με πιστοποίηση Γαλάζιας Σημίας από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης.

Άρθρο 20

Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απόβλητα

Οι υπεύθυνοι σφαγείων, κρεοπωλείων, νοσοκομείων, στρατοπέδων, κατασκηνώσεων, καταστημάτων διάθεσης τροφίμων, εγκαταστάσεων μαζικής εστίασης και γενικά χώρων υγειονομικού ενδιαφέροντος έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή της πρόσβασης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς στα απόβλητα των εγκαταστάσεών τους.

Άρθρο 21

Σκύλοι βοήθειας και ζώα θεραπείας

1. Οι σκύλοι βοήθειας και τα ζώα θεραπείας μπορούν να εισέρχονται όπου επιτρέπεται η είσοδος των ατόμων τα οποία συνοδεύουν, συμπεριλαμβανομένων εστιατορίων, ξενοδοχείων, νοσοκομείων, σχολείων, δημόσιων υπηρεσιών, αθλητικών εγκαταστάσεων και εκκλησιών, εφόσον το επιτρέπουν το μέγεθος και τα ειδικά χαρακτηριστικά τους. Το άτομο το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του ζώου φέρει τα απαραίτητα πιστοποιητικά που αποδεικνύουν ότι το ζώο είναι σκύλος βοήθειας ή ζώο θεραπείας και τα επιδεικνύει, εφόσον του ζητηθεί, από τους υπευθύνους των χώρων στους οποίους δεν επιτρέπεται κατά κανόνα η είσοδος σε ζώα συντροφιάς.

2. Επιτρέπεται η αξιοποίηση σκύλων βοήθειας και ζώων θεραπείας σε νοσοκομεία, κέντρα απεξάρτησης, κάθε είδους νοσηλευτικά ιδρύματα, θεραπευτήρια και γηροκομεία για την υποστήριξη θεραπευτικών σκοπών («ιαματική επικουρία ζώων» ή «Animal Assisted Therapy» ή «Pet Therapy»), ιδίως για την αντιμετώπιση ψυχικών διαταραχών, καθώς και την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της ψυχοκινητικής αποκατάστασης των ασθενών.

3. Οι σκύλοι βοήθειας και τα ζώα θεραπείας του παρόντος πληρούν τις ισχύουσες ενωσιακές και εθνικές υγειονομικές απαιτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΖΩΩΝ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΘΕΑΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Άρθρο 22

Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς

1. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η ένωση προσώπων που διοργανώνουν εκθέσεις ή εκδηλώσεις με ζώα συντροφιάς οφείλουν να εφοδιάζονται με σχετική άδεια, η οποία εκδίδεται από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία του οικείου δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από την κτηνιατρική υπηρεσία της οικείας περιφερειακής ενότητας. Ειδικά όσον αφορά στους σκύλους, οι εκδη-

λώσεις μπορεί να συνίστανται σε εκθέσεις μορφολογίας ή σε αθλητικούς αγώνες και αθλήματα που ορίζονται από τη Διεθνή Κυνολογική Ομοσπονδία και διέπονται από τους κανόνες ευζωίας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2.

2. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης ή της εκδήλωσης, τα ζώα συντροφιάς βρίσκονται υπό την άμεση επίβλεψη του ιδιοκτήτη ή κατόχου τους, ο οποίος οφείλει να μην τους προξενεί φόβο ή πόνο. Ζώα συντροφιάς, που εκδηλώνουν χωρίς αιτία επιθετική συμπεριφορά προς τα άλλα ζώα ή τον άνθρωπο, φέρουν υποχρεωτικά φίμωτρο ή απομακρύνονται από την έκθεση ή την εκδήλωση. Η παρουσία κτηνιάτρου, εφόσον η έκθεση ή η εκδήλωση αφορά σκύλους, είναι υποχρεωτική σε όλη τη διάρκεια της έκθεσης ή της εκδήλωσης.

3. Οι σκύλοι και οι γάτες που συμμετέχουν σε εκθέσεις ή εκδηλώσεις πρέπει να έχουν σημειωθεί και καταγραφεί στο ΕΜΖΣ ή να φέρουν διαβατήριο και οι συνοδοί τους να φέρουν εκτυπωμένο αντίγραφο του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου του ζώου ή το διαβατήριό τους, από το οποίο να προκύπτει, ότι είναι εμβολιασμένα και ότι έχουν υποβληθεί σε πρόσφατη αποπαρασίτωση.

4. Απαγορεύεται η συμμετοχή ακρωτηριασμένων ζώων σε κάθε είδους εκθέσεις και εκδηλώσεις.

5. Επιτρέπεται η διοργάνωση εκδηλώσεων, οι οποίες προωθούν την υιοθεσία αδέσποτων ζώων.

Άρθρο 23

Απαγόρευση συμμετοχής ζώων σε κάθε είδους θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες

1. Απαγορεύεται η συμμετοχή, με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε σκοπό, κάθε ζώου σε πρόγραμμα ή παράσταση που διεξάγεται σε τσίρκο ή από θίασο με ποικίλο πρόγραμμα.

2. Απαγορεύεται η συμμετοχή, με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε σκοπό, κάθε ζώου σε κάθε είδους παραστάσεις, μη εξαιρουμένων των εκπαιδευτικών παραστάσεων. Εκδηλώσεις με συμμετοχή ζώων στο πλαίσιο τήρησης λαϊκών ή τοπικών παραδόσεων επιτρέπονται αποκλειστικά, εάν διασφαλίζεται η ευζωία των ζώων και με υποχρεωτική παρουσία κτηνιάτρου καθ' όλη τη διάρκεια της εκδήλωσης. Απαγορεύεται αυστηρά η κακοποίηση και η σφαγή ζώων στο πλαίσιο αυτό. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 34. Εκδήλωση με συμμετοχή ζώου ή ζώων αδειοδοτείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του δήμου, όπου θα τελεστεί η εκδήλωση. Ο επιβλέπων κτηνίατρος συντάσσει έκθεση προ της εκδήλωσης, η οποία κατατίθεται στο δημοτικό συμβούλιο πριν την έγκριση της εκδήλωσης και η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου. Ο επιβλέπων κτηνίατρος συντάσσει νέα έκθεση μετά το πέρας της εκδήλωσης, στην οποία επιβεβαιώνει ότι δεν παραβιάστηκε η ευζωία του ζώου ή των ζώων που συμμετείχαν στην εκδήλωση.

3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 22, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την απόκριση οικονομικού οφέλους.

4. Από τις παραστάσεις της παρ. 2 εξαιρούνται: (α) παραστάσεις ιππικής δεξιότητας και διεξαγωγής αθλη-

μάτων ιππασίας, που περιλαμβάνουν την υπερπήδηση εμποδίων, την ιππική δεξιότητα και το ιππικό τρίαιθλο ή (β) εκθέσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 22 ή (γ) περιπτώσεις κινηματογραφικών ταινιών και γενικότερα οπτικοακουστικού υλικού εκπαιδευτικού προσανατολισμού υπό την προϋπόθεση της μη κακοποίησης του ζώου.

5. Απαγορεύονται η εκτροφή, η εκπαίδευση και η συμμετοχή ζώων σε οποιοδήποτε είδος μάχης. Επίσης απαγορεύονται η εκτροφή, η εξαγωγή και η χρησιμοποίηση σκύλων, γατών, ιπποειδών και ειδών νυφίτσας (*mustela putorius furo*) για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.

6. Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των παρ. 1, 2, 3 και 4 είναι ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης που εκδίδει την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης ή πραγματοποίησης της εκδήλωσης κατά το άρθρο 81 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

7. Στις περιπτώσεις που για κερδοσκοπικά, ψυχαγωγικά ή καλλιτεχνικά θεάματα, μουσικής ή παραστατικής ή άλλης τέχνης ή άλλες συναφείς καλλιτεχνικές ή ψυχαγωγικές εκδηλώσεις ή προγράμματα από τα αναφερόμενα στις παρ. 1, 2, 3 και 4, απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας, ο αιτών την άδεια οφείλει να υποβάλει στην αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας αρχή, υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75) ότι δεν διατηρεί ζώα στις εγκαταστάσεις του με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους με οποιονδήποτε τρόπο στο πρόγραμμα ή στην εκδήλωση, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων του άρθρου 16.

8. Η αρμόδια αρχή της παρ. 6 δικαιούται να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο στο σημείο εγκατάστασης της επιχείρησης ή διενέργειας της εκδήλωσης οποιαδήποτε χρονική στιγμή, πριν ή και μετά την έκδοση της άδειας, για να διαπιστώσει αν τηρούνται οι διατάξεις του παρόντος. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, η αρμόδια αρχή μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών, εφόσον το κρίνει απαραίτητο. Η επιχείρηση οφείλει να συνδράμει τις αρμόδιες αρχές κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Σε περίπτωση παρεμπόδισης του ελέγχου, δεν χορηγείται η άδεια λειτουργίας ή, αν αυτή έχει ήδη χορηγηθεί, ανακαλείται.

9. Η αρχή της παρ. 6 είναι αρμόδια για την παραλαβή και εξέταση καταγγελιών σχετικά με παραβάσεις του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση καταγγελίας, η αρμόδια αρχή υποχρεούται σε άμεσο επιτόπιο έλεγχο το αργότερο εντός της επόμενης εργάσιμης ημέρας από τη λήψη της καταγγελίας.

10. Απαγορεύονται οι κληρώσεις, λοταρίες και διαγωνισμοί με έπαθλο ζώα συντροφιάς.

11. Το παρόν εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του άρθρου 22, καθώς και των ειδικών διατάξεων που αφορούν στα άλογα ιπποδρομιών και τις ιπποδρομίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι' ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΖΩΩΝ

Άρθρο 24 Κακοποίηση των ζώων

1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων της ευ-

ρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας, καθώς και της υποπερ. (βγ) της περ. β' της παρ. 5 του άρθρου 10, απαγορεύονται:

(α) η κακοποίηση, η κακή και η βάνουση μεταχείριση οποιουδήποτε είδους ζώου, όπως ιδίως ο δραστηστικός και ο μη ιατρογενής περιορισμός της φυσιολογικής κίνησης, όπως ενδεικτικά η ιπποπέδη, οι μη επιτρεπτές μέθοδοι εκπαίδευσης, η εργασία που δεν προβλέπεται για το είδος του ζώου, η μη σύννομη αναπαραγωγή, ο εκούσιος τραυματισμός με απλή σωματική βλάβη και

(β) ο φόνος και ο βασανισμός των ζώων, με την εσκεμμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία τους, ιδίως με δηλητηρίαση, στραγγαλισμό, απαγχονισμό, πνιγμό/πνιγμονή, πρόκληση εγκαύματος, θερμοπληξία, ηλεκτροπληξία, κρουπαγήματα, σύνθλιψη, ακρωτηριασμό (μη θεραπευτικό), πυροβολισμό (πρόκληση τραύματος ή θάνατος ζώου), ο εκούσιος τραυματισμός (βαριά, επικίνδυνη σωματική βλάβη), οι κυνομαχίες και κάθε είδους μάχες μεταξύ ζώων, η κτηνοβασία, η σεξουαλική κακοποίηση ζώου με χρήση αντικειμένων για τη σαδιστική ευχαρίστηση του δράστη και η εγκατάλειψη νεογέννητων ζώων. Η στείρωση του ζώου, καθώς και κάθε άλλη κτηνιατρική πράξη με θεραπευτικό σκοπό δεν θεωρούνται ακρωτηριασμός.

2. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων κινηματογραφικών ταινιών και γενικότερα οπτικοακουστικού υλικού εκπαιδευτικού προσανατολισμού, απαγορεύονται η κατοχή, η πώληση, η εμπορία και η παρουσίαση, καθώς και η διακίνηση, μέσω διαδικτύου, οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, όπως βίντεο ή άλλου είδους κινηματογραφικού ή φωτογραφικού υλικού, στα οποία απεικονίζεται οποιαδήποτε πράξη βίας έναντι ζώου, καθώς και η σεξουαλική συνένωση μεταξύ ζώων ή μεταξύ ζώου και ανθρώπου με σκοπό το κέρδος ή τη σεξουαλική ικανοποίηση ατόμων που παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε αυτά. Στην ανωτέρω απαγόρευση συμπεριλαμβάνεται και η περίπτωση της μάχης μεταξύ ζώων.

3. Σε περίπτωση τραυματισμού ζώου σε τροχαίο ατύχημα, ο υπαίτιος της πράξης αυτής υποχρεούται να ειδοποιήσει άμεσα τον οικείο δήμο ή την Ελληνική Αστυνομία, προκειμένου να παρασχεθεί στο τραυματισμένο ζώο η απαραίτητη κτηνιατρική φροντίδα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του οικείου δήμου.

Άρθρο 25

Αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων

1. Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης δύναται να αναπτυχθεί ψηφιακή εφαρμογή και ιστοσελίδα στη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., για την αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων, καθώς και κάθε παράβασης του παρόντος.

2. Οι καταγγελίες δύναται να είναι και ανώνυμες. Όταν η καταγγελία είναι ανώνυμη, διερευνάται μόνο εφόσον περιέχει συγκεκριμένα στοιχεία που παρέχουν επαρκή βάση για τη διερεύνησή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΖΩΝΟΣΩΝ

Άρθρο 26

Κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και καταπολέμησης ζωνόσων

1. Η πρόληψη και η αντιμετώπιση των νόσων που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο ή σε άλλα ζώα του ίδιου ή άλλου είδους, γίνονται με ειδικά προγράμματα. Με τα προγράμματα αυτά καθορίζονται οι κανόνες πρόληψης και ελέγχου των νόσων που εφαρμόζονται στις διάφορες κατηγορίες καταγεγραμμένων νόσων, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016.

2. Τα ειδικά προγράμματα της παρ. 1 καταρτίζονται από τη Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εφαρμόζονται από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές. Αν εκδηλωθεί κρούσμα λύσσας σε ζώο, η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να λαμβάνει πρόσθετα μέτρα είτε σε συγκεκριμένη περιοχή της χώρας είτε σε όλη την Επικράτεια, πέραν εκείνων που προβλέπονται στους ν. 1197/1981 (Α' 240) και 2017/1992 (Α' 31).

Άρθρο 27

Αντιμετώπιση λείσμανίωσης

1. Οι δεσποζόμενοι σκύλοι, στους οποίους έχει διαγνωστεί από κτηνίατρο η νόσος της λείσμανίωσης (*Leishmania spp*) και έχει επιβεβαιωθεί με εργαστηριακές εξετάσεις η μη αναστρέψιμη πορεία της, υπόκεινται σε ευθανασία, με τη συναίνεση του ιδιοκτήτη, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων υγείας και ευζωίας των ζώων, καθώς και του δυνητικού κινδύνου για τη δημόσια υγεία από την ύπαρξη φλεβοτόμων - μεταδοτών της ως άνω νόσου. Σε περίπτωση που δεν εφαρμοστεί ευθανασία, μετά από γνωμάτευση του κτηνιάτρου και με την ευθύνη των ιδιοκτητών των δεσποζόμενων σκύλων, λαμβάνονται όλα τα υποστηρικτικά θεραπευτικά και προληπτικά μέτρα, τα οποία και καταγράφονται υποχρεωτικά στο βιβλίο των νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης που πρέπει να διατηρεί κάθε κτηνίατρος, ενώ ενημερώνεται και το ΕΜΖΣ σε ετήσια βάση.

2. Σε όλους τους αδέσποτους σκύλους επιβάλλεται, ανεξάρτητα από την κλινική τους εικόνα, ορολογική εξέταση για την ανίχνευση τίτλου των ειδικών κατά της *Leishmania spp* αντισωμάτων, με ενδεδειγμένη επικυρωμένη μέθοδο (όπως το *Leishmania Rapid Test*), κατά την πρώτη διαδικασία περισυλλογής τους. Λαμβανομένων υπόψη των κανόνων υγείας και ευζωίας των ζώων, καθώς και του δυνητικού κινδύνου για τη δημόσια υγεία που προκύπτει από την ύπαρξη φλεβοτόμων - μεταδοτών της *Leishmania spp*, εφόσον το αποτέλεσμα είναι θετικό και επιβεβαιωθεί από τον κτηνίατρο με επιπλέον αιματολογικές και παρασιτολογικές εξετάσεις η μη αναστρέψιμη πορεία της, οι αδέσποτοι σκύλοι υπόκεινται σε ευθανασία. Αν μετά από γνωμάτευση κτηνιάτρου, η κλινική εικόνα και οι αιματολογικές και παρασιτολογικές

εξετάσεις επιτρέπουν τη θεραπεία, οι σκύλοι κρατούνται σε κλειστό χώρο ή χώρο περιφραγμένο με κατάλληλες προστατευτικές σίτες, καθ' όλη τη διάρκεια της θεραπείας. Η θεραπεία ορίζεται από τον κτηνίατρο, σύμφωνα με τα προτεινόμενα θεραπευτικά πρωτόκολλα, με τη χρησιμοποίηση εγκεκριμένων φαρμακευτικών σκευασμάτων από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων ή τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων. Η συνταγή, όπου αναφέρεται το πρωτόκολλο θεραπείας με την υπογραφή και τη σφραγίδα του θεράποντα κτηνιάτρου, φυλάσσεται στο αρχείο του καταφυγίου ή του δήμου και αντίγραφο της φέρει, σε περίπτωση υιοθεσίας, ο ιδιοκτήτης.

3. Εάν οι σκύλοι της παρ. 2 υιοθετηθούν, επιβάλλεται η υποχρεωτική γραπτή ενημέρωση του νέου ιδιοκτήτη για τον τίτλο των ειδικών κατά της *Leishmania spp* αντισωμάτων. Στη συνέχεια ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να αναλάβει γραπτώς την ευθύνη της πλήρους και ενδεδειγμένης θεραπείας και προφύλαξης με παράλληλο έλεγχο από τον κτηνίατρο του δήμου ή τις κτηνιατρικές υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας. Ο νέος ιδιοκτήτης υποχρεούται να τηρεί όλα τα δελτία και έγγραφα των εργαστηριακών και άλλων εξετάσεων, καθώς και τη συνταγή η οποία περιλαμβάνει το πρωτόκολλο θεραπείας για τη λείσμανίωση με την υπογραφή και τη σφραγίδα του θεράποντα κτηνιάτρου, καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ζώου, και να τα καθιστά διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή στον έλεγχο.

4. Για τα ζώα που υπήρξαν θετικά στη λείσμανίωση (δεσποζόμενα και αδέσποτα), λαμβάνονται ανά εξάμηνο όλα τα απαραίτητα μέτρα προφύλαξης και γίνεται κτηνιατρική εξέταση και ανίχνευση του τίτλου των κατά της *Leishmania spp* αντισωμάτων για την αξιολόγηση της πορείας του νοσήματος, με τήρηση όλων των παραστατικών των εργαστηριακών εξετάσεων. Το αποτέλεσμα και ο ακριβής τίτλος αντισωμάτων στα ζώα που επανεξετάζονται κάθε εξάμηνο, αναγράφονται στα ειδικά πεδία του ΕΜΖΣ από τον θεράποντα κτηνίατρο του ζώου ή τον υπεύθυνο κτηνίατρο του καταφυγίου.

5. Τα αποδεικτικά έγγραφα που περιγράφονται στο παρόν άρθρο πρέπει να είναι στη διάθεση των κτηνιατρικών υπηρεσιών των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας για έλεγχο. Επιπλέον, στο ηλεκτρονικό βιβλιάριο κάθε θετικού στη λείσμανίωση σκύλου, ο κτηνίατρος επισημαίνει «θετικό στη λείσμανίωση».

6. Η διαχείριση των σκύλων εργασίας των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας που έχουν προσβληθεί από λείσμανίωση, πραγματοποιείται με βάση τις οικείες ειδικές διατάξεις των ενόπλων δυνάμεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ' ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΚΑ

Άρθρο 28 Καταφύγια ζώων συντροφιάς

1. Καταφύγια ζώων συντροφιάς ιδρύουν και λειτουργούν οι δήμοι, τα νομικά πρόσωπα αυτών ή σύνδεσμοι δήμων, οι διαδημοτικές συνεργασίες ή αναπτυξιακοί οργανισμοί δήμων του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53), τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη

κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν εγγραφεί στο σχετικό ΥποΜητρώο του ΕΜΖΣ και φυσικά πρόσωπα. Προϋπόθεση για τη νόμιμη λειτουργία του καταφυγίου είναι η καταχώρησή του στο ΥποΜητρώο Καταφυγίων Ζώων Συντροφιάς της παρ. 23 του άρθρου 2 και η καθημερινή παρουσία προσωπικού (συμπεριλαμβανομένων των εθελοντών) τουλάχιστον για οκτώ (8) ώρες ημερησίως.

2. Όλα τα καταφύγια ζώων συντροφιάς:

(α) Είναι υποχρεωμένα να καταχωρούν σε ιστοσελίδα που διατηρούν τα ίδια όλα τα ζώα που έχουν σημειωθεί ηλεκτρονικά και διαμένουν στο καταφύγιο. Τα ζώα καταχωρούνται στην ιστοσελίδα εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την είσοδό τους στο καταφύγιο, ανεξαρτήτως αν έχουν ακόμα σημειωθεί ηλεκτρονικά ή όχι. Η ιστοσελίδα περιέχει για κάθε ζώο κατ' ελάχιστο φωτογραφία του ζώου, τον αριθμό ηλεκτρονικής σήμανσης (όταν αυτός είναι διαθέσιμος), την ημερομηνία εισαγωγής στο καταφύγιο και τον σύνδεσμο που παραπέμπει στην πλατφόρμα υιοθεσίας του άρθρου 9. Ζώα τα οποία έχουν υιοθετηθεί, μεταφερθεί σε άλλες δομές φιλοξενίας, επανατοποθετηθεί στο οικείο περιβάλλον ή έχουν αποβιώσει, παραμένουν στην ιστοσελίδα για τουλάχιστον ένα (1) έτος με την αντίστοιχη σημείωση του λόγου για τον οποίο το ζώο δεν βρίσκεται πλέον στο καταφύγιο. Ο σύνδεσμος της ιστοσελίδας του καταφυγίου αναρτάται στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και στο ΥποΜητρώο Καταφυγίων του ΕΜΖΣ. Στην ιστοσελίδα κάθε καταφυγίου παρέχονται και πληροφορίες για την υιοθεσία των ζώων και αναγράφεται ο κτηνίατρος (ή κτηνίατροι) που παρακολουθεί τα ζώα του καταφυγίου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της επιτροπής της παρ. 8 του άρθρου 10, μπορεί ένα ζώο να μην καταχωρείται στη ιστοσελίδα του δήμου και στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς.

(β) Ορίζουν ώρες επισκέψεων κάθε εβδομάδα, τουλάχιστον οκτώ (8) ώρες ανά εβδομάδα μεταξύ ανατολής και δύσης του ήλιου, εκ των οποίων η μία (1) εντός Σαββατοκύριακου. Οι ώρες αυτές πρέπει να αναρτώνται στην ιστοσελίδα του καταφυγίου. Οι επισκέπτες πρέπει να μπορούν να βλέπουν κάθε ζώο που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του καταφυγίου.

3. Επιτρέπονται η εγκατάσταση και η λειτουργία καταφυγίων ζώων συντροφιάς εκτός ορίων οικιστικών περιοχών, πολεοδομημένων και προς πολεοδόμηση, σε δασικές εκτάσεις και δημόσιες χορτολιβαδικές εκτάσεις των περ. α' και β' της παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (Α' 289). Επιπλέον, τα καταφύγια αυτά οφείλουν: (α) να απέχουν έως πέντε (5) χιλιόμετρα από το άκρο οικισμού και (β) να διαθέτουν ευχερή οδική πρόσβαση.

4. Το καταφύγιο μπορεί να θέτει κανόνες για την ευζωία των ζώων και την εύρυθμη λειτουργία του, οι οποίοι πρέπει να τηρούνται κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του κοινού. Οι κανόνες αυτοί αναρτώνται στην ιστοσελίδα του καταφυγίου.

5. Τα μη δημοτικά ή μη διαδημοτικά καταφύγια επιτρέπεται να επανατοποθετούν στερωμένα ζώα, που φιλοξενούνται σε αυτά, στο οικείο περιβάλλον από το οποίο περιουλλέχθηκαν και στους χώρους που ορίζονται

με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 45, ύστερα από άδεια της Επιτροπής της παρ. 8 του άρθρου 10. Στην περίπτωση αυτή, πριν την επανατοποθέτηση ενημερώνεται το ΕΜΖΣ με τα στοιχεία του οικείου δήμου.

6. Τα καταφύγια οφείλουν ετησίως, μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου κάθε έτους, να κοινοποιούν στον οικείο δήμο και να αναρτούν στην ιστοσελίδα τους, τον απολογισμό της λειτουργίας τους κατά το προηγούμενο έτος, στον οποίο περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο ο αριθμός ζώων που φιλοξενούν στην αρχή του έτους, οι νέες εισαγωγές κατά τη διάρκεια του έτους, οι υιοθεσίες, οι θάνατοι και οι μεταφορές ζώων σε άλλες δομές.

7. Απόφαση ευθανασίας για ζώα συντροφιάς που φιλοξενούνται σε καταφύγιο λαμβάνεται αποκλειστικά με τη διαδικασία που προβλέπεται για τα αδέσποτα ζώα, όπως αυτή ορίζεται στις παρ. 7 και 8 του άρθρου 10.

8. Τα καταφύγια, οι χώροι εκτροφής, καθώς και κάθε άλλο ενδιαίτημα ζώων οφείλουν να έχουν εκπονήσει σχέδιο διαχείρισης φυσικών καταστροφών και ιδίως, πυρκαγιών και ασφαλούς απομάκρυνσης των φιλοξενούμενων ζώων, το οποίο επικαιροποιείται υποχρεωτικά κάθε έτος. Το σχέδιο αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του καταφυγίου.

Άρθρο 29

Προδιαγραφές ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων ζώων συντροφιάς

1. Τα καταφύγια ζώων συντροφιάς μπορούν να φιλοξενούν σκύλους και γάτες, καθώς και λοιπά ζώα συντροφιάς.

2. Τα καταφύγια ζώων συντροφιάς πρέπει:

α) Να τηρούν απαρέγκλιτα τους κανόνες υγιεινής και καθαριότητας των φιλοξενούμενων ζώων και τους κανόνες ευζωίας αυτών. Ειδικά τα σκεύη παροχής τροφής και νερού πρέπει να καθαρίζονται σχολαστικά ημερησίως.

β) Να διαθέτουν είτε παροχή πόσιμου νερού είτε κατάλληλη δεξαμενή νερού, η οποία θα εξασφαλίζει επαρκές νερό, τόσο για τα φιλοξενούμενα ζώα, όσο και για τον καθημερινό καθαρισμό του χώρου.

γ) Να έχουν ορίσει τουλάχιστον ένα (1) πρόσωπο ως υπεύθυνο για τη λειτουργία του καταφυγίου και την ευζωία των φιλοξενούμενων ζώων και να συνεργάζονται τουλάχιστον με έναν (1) κτηνίατρο, ο οποίος, εφόσον δεν υπάρχει κατάλληλος χώρος στο καταφύγιο, θα μεριμνά για τη φιλοξενία των ζώων που χρειάζονται νοσηλεία ή θεραπεία. Επιπλέον, ο κτηνίατρος, στον οποίο ανήκει η υγειονομική επίβλεψη του καταφυγίου, είναι υπεύθυνος:

(γα) για την κτηνιατρική εξέταση όλων των εισερχόμενων ζώων, για τον περιοδικό έλεγχο όλων των φιλοξενούμενων ζώων και για τον εμβολιασμό τους,

(γβ) για τη δήλωση στις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές περιπτώσεων εμφάνισης νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης,

(γγ) για την αναφορά στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία των διενεργούμενων προληπτικών εμβολιασμών ανά νόσο υποχρεωτικής δήλωσης.

δ) Να διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό για τη σίτιση των φιλοξενούμενων ζώων, καθώς και για τη συνεχή πρόσβασή τους σε πόσιμο νερό.

ε) Να πραγματοποιούν τουλάχιστον μία (1) φορά ανά δύο (2) μήνες γενική απολύμανση του χώρου, καθώς και εξόντωση εντόμων, εξωπαρασίτων και επιβλαβών τρωκτικών.

στ) Να απομακρύνουν άμεσα τα απορρίμματα του καταφυγίου και να τα αποθέτουν σε κατάλληλους κάδους.

ζ) Να διαθέτουν κατάλληλους χώρους προστασίας των φιλοξενούμενων ζώων από το ψύχος, τη ζέστη και τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

η) Να αποθηκεύουν τις ζωτροφές σε χώρο κατάλληλο, ώστε να μην εκτίθενται στις καιρικές συνθήκες.

θ) Να διαθέτουν κατάλληλους χώρους άσκησης ανάλογα με το είδος των φιλοξενούμενων ζώων. Ειδικά για τους σκύλους, εναλλακτικά, να μεριμνούν για τον περίπατό τους με λουρί, διάρκειας τουλάχιστον τριάντα (30) λεπτών, δύο (2) φορές ημερησίως.

ι) Να μην φιλοξενούν, σε καμία περίπτωση, στον ίδιο χώρο μη στειρωμένους σκύλους ή γάτες και γενικά να λαμβάνουν κάθε μέτρο για την αποτροπή της αναπαραγωγής τους.

3. Ο χώρος διαμονής των σκύλων είναι διαφορετικός από τον χώρο διαμονής των γατών και των λοιπών ζώων συντροφιάς. Σε κάθε περίπτωση, διασφαλίζεται ότι δεν παρευρίσκονται στον ίδιο χώρο διαφορετικά είδη ζώων.

4. Επιπλέον των ανωτέρω, οι περιφραγμένοι χώροι φιλοξενίας έχουν:

α) Για τους σκύλους, ύψος τουλάχιστον ένα κόμμα εβδομήντα (1,7) μέτρων και επιφάνεια τουλάχιστον τεσσάρων (4) τετραγωνικών μέτρων. Εφόσον φιλοξενούνται περισσότεροι σκύλοι στον ίδιο χώρο, η έκταση αυξάνεται κατά τέσσερα (4) τετραγωνικά για κάθε επιπλέον σκύλο.

β) Για τις γάτες, ύψος τουλάχιστον ένα (1) μέτρο και επιφάνεια τουλάχιστον δύο (2) τετραγωνικών μέτρων. Εφόσον φιλοξενούνται περισσότερες γάτες στον ίδιο χώρο, η έκταση αυξάνεται κατά δύο (2) τετραγωνικά για κάθε επιπλέον γάτα. Ο χώρος φιλοξενίας των γατών είναι κλειστός από την πάνω πλευρά, ώστε να μην μπορούν να διαφύγουν.

γ) Για τα λοιπά ζώα συντροφιάς, κατάλληλο ύψος και επιφάνεια, ώστε το ζώο να βρίσκεται στη φυσική του στάση, χωρίς να εμποδίζονται οι φυσικές του κινήσεις.

5. Ειδικά τα καταφύγια που λειτουργούν οι δήμοι, τα νομικά τους πρόσωπα και οι σύνδεσμοι δήμων οφείλουν να διαθέτουν:

α) Συνολικά χώρους τουλάχιστον σαράντα (40) τετραγωνικών μέτρων για:

αα) γραφείο διοίκησης, διαχείρισης και προσωπικού και

αβ) αποθήκη τροφών και υλικού,

β) Προαιρετικά ιατρείο και χώρο ανάρρωσης ασθενών ζώων.

6. Κάθε καταφύγιο οφείλει να διαθέτει στην ιστοσελίδα του αναλυτική κατάσταση του αριθμού των φιλοξενούμενων ζώων ανά είδος, την οποία επικαιροποιεί τουλάχιστον σε εβδομαδιαία βάση, καθώς και να διατηρεί επικαιροποιημένο βιβλίο επιθεωρήσεων και βιβλίο απολυμάνσεων.

7. Όσον αφορά στις προδιαγραφές ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων ζώων συντροφιάς εφαρμόζονται αποκλειστικά τα άρθρα 28 και 29.

8. Εάν, κατά τον έλεγχο της λειτουργίας καταφυγίου ζώων συντροφιάς από τις αρμόδιες κτηνιατρικές και υγειονομικές αρχές διαπιστωθεί, ότι δεν πληρούνται οι προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29, ο υπεύθυνος του καταφυγίου τιμωρείται με πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ή επιβάλλεται προσωρινή αναστολή της λειτουργίας του καταφυγίου έως έξι (6) μήνες. Σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, δύναται να επιβληθεί οριστική διακοπή της λειτουργίας του. Οι κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας κτηνιατρικής υπηρεσίας και εκτελούνται με τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών. Καταφύγια που λειτουργούν χωρίς άδεια, από τις 31.3.2022 και εξής, σφραγίζονται από τις κτηνιατρικές αρχές, με τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών.

9. Εφόσον τα καταφύγια πραγματοποιούν υιοθεσίες στο εξωτερικό, τηρούν κατ' ελάχιστο τις προδιαγραφές του ν. 2017/1992 (Α' 31) και του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2035 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2019 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τις εγκαταστάσεις στις οποίες διατηρούνται χερσαία ζώα και τα εκκολαπτήρια, καθώς και την ιχνηλασιμότητα ορισμένων δεσποζόμενων χερσαίων ζώων και αυγών για επώαση (L 314).

Άρθρο 30

Ίδρυση και λειτουργία

περιφραγμένων πάρκων σκύλων

1. Κάθε δήμος δύναται να κατασκευάζει και να λειτουργεί περιφραγμένα πάρκα σκύλων για την εξασφάλιση χώρου άσκησης τους.

2. Επιτρέπονται η εγκατάσταση και η λειτουργία περιφραγμένων πάρκων σκύλων στους κοινόχρηστους χώρους του σχεδίου πόλης και των οικισμών, όπως πλατείες, πάρκα και άλση. Η θέση και το μέγεθός τους, δεν αναιρούν τη βασική λειτουργία του κοινόχρηστου χώρου στον οποίο εντάσσονται. Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία περιφραγμένων πάρκων σκύλων σε ακτίνα πενήντα (50) μέτρων από κατοικίες, σχολεία και νοσοκομεία.

3. Τα ζώα επιτρέπεται να περιφέρονται χωρίς λουρί εντός των πάρκων σκύλων.

4. Οι ιδιοκτήτες ή οι φύλακες ή οι συνοδοί οφείλουν να παραμένουν εντός των περιφραγμένων πάρκων σκύλων, κατά τη διάρκεια της παραμονής των σκύλων τους σε αυτά.

5. Τα περιφραγμένα πάρκα σκύλων διαθέτουν ικανή περίφραξη και διπλές πόρτες εισόδου/εξόδου, ώστε να εμποδίζεται η έξοδος των σκύλων χωρίς επίβλεψη κατά τη διάρκεια της άσκησης τους.

6. Πέραν των περιοχών που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 57 του ν. 2637/1998 (Α' 200), σε ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές επιτρέπεται να καθορίζονται περιορισμένοι χώροι εκγύμνασης σκύλων, καθώς και να διεξάγονται αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων.

7. Η τήρηση των όρων λειτουργίας των πάρκων σκύλων διασφαλίζεται από τα όργανα ελέγχου και βεβαίωσης παραβάσεων του άρθρου 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ' ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΖΩΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Άρθρο 31

Εκπαίδευση, επιμόρφωση και προαγωγή της φιλοζωίας

Οι αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Εσωτερικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς, μεριμνούν:

(α) Για την οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων και την προβολή από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ), προγραμμάτων πληροφόρησης και εκπαίδευσης των ατόμων που είναι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς και των ατόμων που ασχολούνται με την εκτροφή, την εκπαίδευση, το εμπόριο και τη φύλαξη των ζώων αυτών, καθώς και για την ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών, σχετικά με τη νομοθεσία για την προστασία των ζώων.

(β) Για την προώθηση, την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη της φιλοζωίας και της υπεύθυνης ιδιοκτησίας ζώου συντροφιάς σε νηπιαγωγεία και σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με εκδηλώσεις, ομιλίες, προβολές, σεμινάρια αντιμετώπισης και χειρισμού αδέσποτων ζώων και άλλα κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά εντάσσονται σε αυτοτελή ενότητα αφιερωμένη στα ζώα. Εξασφαλίζεται η υλοποίηση μίας (1) τουλάχιστον φιλοζωικής εκπαιδευτικής δράσης ετησίως για κάθε σχολική τάξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μετά από εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.). Στο θέμα αυτό αξιοποιούνται ιδίως, η τεχνογνωσία και η επιστημονική συνδρομή της Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 39.

Άρθρο 32

Εκπαίδευση Σωμάτων Ασφαλείας

Στο πρόγραμμα σπουδών της Σχολής Αξιωματικών και της Σχολής Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και της Σχολής Δοκίμων Λιμενοφυλάκων περιλαμβάνεται εκπαίδευση, σχετικά με την προστασία της ευζωίας των ζώων συντροφιάς.

Άρθρο 33

Συμπληρωματικές διατάξεις προστασίας των ζώων

1. Με γνώμονα το συμφέρον του ζώου, ο αρμόδιος εισαγγελέας αφαιρεί προσωρινά ή οριστικά το ζώο συντροφιάς ή ζώο άλλης κατηγορίας από την κατοχή του παραβάτη των περ. ε' και ζ' της παρ. 1 του άρθρου 9 και του άρθρου 24 και το ζώο παραδίδεται σε καταφύγιο αδέσποτων ζώων. Ο εισαγγελέας μπορεί να απαγορεύσει την απόκτηση άλλου ζώου από τον παραβάτη. Ειδικώς για την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 24, η αφαίρεση είναι οριστική. Ο παραβάτης υποχρεούται να αναλάβει το κόστος που συνδέεται με την αποκατάσταση της υγείας του ζώου, την κτηνιατρική φροντίδα και τη διαβίωσή του,

όπως προκύπτει από παραστατικά και βεβαιώνεται από τον οικείο δήμο. Προσωρινή αφαίρεση ζώου συντροφιάς μπορούν να αποφασίσουν σε εξαιρετικές καταστάσεις και τα όργανα ελέγχου και βεβαίωσης παραβάσεων της παρ. 6 του άρθρου 3.

2. Με την επιφύλαξη αυστηρότερων διατάξεων, ο αρμόδιος εισαγγελέας, όταν επιλαμβάνεται δημοσιεύματος ή καταγγελίας, μπορεί, με επιτόπια αυτοψία και συνδρομή κτηνιάτρου της οικείας περιφέρειας, να διαπιστώσει τις συνθήκες που επικρατούν σε οποιοδήποτε καταφύγιο αδέσποτων ζώων συντροφιάς, ενδιαίτημα ή εκτροφείο. Αν οι συνθήκες αυτές δεν είναι σύμφωνες με τον παρόντα, καθώς και με τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των ανωτέρω δομών, δύναται με προσωρινή διάταξη του, να καθορίσει τα μέτρα που πρέπει να λάβει ο υπεύθυνος λειτουργίας του καταφυγίου, ενδιαίτηματος ή εκτροφείου και το χρονικό διάστημα εντός του οποίου οφείλει να συμμορφωθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΔ' ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 34 Ποινικές κυρώσεις

1. Η παράνομη εμπορία ζώων συντροφιάς κατά τους όρους του παρόντος τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) ευρώ.

2. Οι παραβάτες της περ. ε' και του πρώτου εδαφίου της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 9, των περ. γ' και δ' της παρ. 10 του άρθρου 8, της παρ. 4 του άρθρου 22, καθώς και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 24 τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) ευρώ. Οι παραβάτες της παρ. 5 του άρθρου 23 και της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 24 τιμωρούνται με ποινή κάθειρξης μέχρι δέκα (10) έτη και με χρηματική ποινή μέχρι πεντακόσιες (500) ημερήσιες μονάδες, το ύψος

εκάστης των οποίων ορίζεται από πενήντα (50) έως εκατό (100) ευρώ.

3. Οι παραβάτες του άρθρου 23, πλην της παρ. 5, τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) έτη και με χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) ευρώ.

4. Οι παραβάτες της παρ. 5 του άρθρου 9, καθώς και η κλοπή οποιουδήποτε ζώου συντροφιάς τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες (300) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως είκοσι (20) ευρώ. Η κλοπή κυνηγετικού σκύλου ή σκύλου βοήθειας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) ευρώ.

5. Οι παραβάτες των άρθρων 3, 4, 7, 9, 10 και 11 του ν. 2017/1992 (Α' 31) τιμωρούνται με τις ποινές που προβλέπονται στην παρ. 2.

6. Στις περιπτώσεις των παρ. 1 έως 5, η έκθεση βεβαίωσης της παράβασης που συντάσσεται από αρμόδια αρχή διαβιβάζεται εντός δέκα (10) ημερών στον αρμόδιο δήμο για την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων και προστίμων.

7. Στις περιπτώσεις εγκλημάτων του παρόντος νόμου, μπορεί να παρίσταται αυτοτελώς και κάθε φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που δραστηριοποιείται σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο και είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ, ανεξάρτητα αν έχει υποστεί περιουσιακή ζημία, προς υποστήριξη της κατηγορίας και μόνο. Η σχετική δήλωση μπορεί να γίνει τόσο κατά την προδικασία όσο και στο ακροατήριο, σύμφωνα με το άρθρο 84 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96).

Άρθρο 35 Διοικητικές κυρώσεις

1. Για παραβάσεις του παρόντος επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις ως εξής:

α/α	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ
1	Μη εφαρμογή από τον ιδιοκτήτη των ζώων, των κανόνων προστασίας και καλής μεταχείρισής τους και μη τήρηση, από μέρους του, των ειδικών απαιτήσεων της παρ. 2 του άρθρου 2, ώστε να εξασφαλίζεται η ευζωία τους	Άρθρο 2 παρ. 2	1.000 ευρώ
2	Παράλειψη σήμανσης και καταχώρησης των εκτρεφόμενων, αναπαραγόμενων ή προς πώληση σκύλων και γατών, καθώς και παράλειψη καταχώρησης των αλλαγών των στοιχείων τους και των στοιχείων θηλυκού γεννήτορα	Άρθρο 4 παρ. 3	3.000 ευρώ
3	Παράλειψη πλήρους και ακριβούς ενημέρωσης του ΕΜΖΣ από κτηνίατρο	Άρθρο 4 παρ. 6	300 ευρώ

4	Αναληθής καταχώρηση κτηνιάτρου στο ΕΜΖΣ περί στείρωσης του ζώου συντροφιάς ή αποστολής γενετικού υλικού στο ΕΦΑΓΥΖΣ	Άρθρο 4 παρ. 6	2.000 ευρώ
5	Παράλειψη τήρησης ενημερωμένου ηλεκτρονικού βιβλιαρίου υγείας ή διαβατηρίου ζώων συντροφιάς που προορίζονται για εκτροφή ή αναπαραγωγή ή πώληση	Άρθρο 8 παρ. 2	1.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
6	Εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση ζώων συντροφιάς κατά παράβαση των παρ. 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 8	Άρθρο 8 παρ. 1, 2, 3 και 4	3.000 ευρώ
7	Παράλειψη τήρησης μητρώων για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής από εκτροφέα	Άρθρο 8 παρ. 6	1.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
8	Γονιμοποίηση θηλυκών σκύλων αναπαραγωγής πριν από τον δεύτερο οιστρικό κύκλο και πριν από την παρέλευση εννέα (9) μηνών από τον τελευταίο τοκετό	Άρθρο 8 παρ. 7	2.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
9	Αναπαραγωγή μετά το ένατο έτος της ηλικίας του ζώου, καθώς και αναπαραγωγή του ίδιου ζώου περισσότερες από έξι (6) φορές σε όλη τη ζωή του	Άρθρο 8 παρ. 8	2.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
10	Αναπαραγωγή ζώων συντροφιάς που τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς τους μπορεί, ανάλογα με το είδος και τη φυλή, να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και ευζωία του θηλυκού αναπαραγωγικού ζώου	Άρθρο 8 παρ. 9	3.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο

	συντροφιάς και των απογόνων του		
11	Πώληση σκύλων και γατών με ηλικία μικρότερη των δώδεκα (12) εβδομάδων. Πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων αγορών, καθώς και σε ηλεκτρονικά καταστήματα που δεν ανήκουν σε νομίμως λειτουργούσες επιχειρήσεις εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς	Άρθρο 8 παρ. 10 περ. α', β', ε' και στ'	4.000 ευρώ ανά ζώο που πωλείται
12	Εισαγωγή και εμπορία ακρωτηριασμένων σκύλων	Άρθρο 8 παρ. 10 περ. γ'	2.000 ευρώ ανά ζώο
13	Αναπαραγωγή σκύλων που είναι ακρωτηριασμένοι	Άρθρο 8 παρ. 10 περ. δ'	1.000 ευρώ ανά ζώο
14	Διαδικτυακές ή έντυπες αγγελίες α) για ζευγάρι ζώων συντροφιάς ή β) για πώληση σκύλων και γατών, εφόσον δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 13 του άρθρου 6 ή γ) για υιοθεσία αδέσποτων ζώων εφόσον δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 14 του άρθρου 6	Άρθρο 8 παρ. 11, 12, 13 και 14	1.000 ευρώ
15	Είσοδος στην ελληνική επικράτεια ζώου συντροφιάς που δεν έχει ηλεκτρονική σήμανση ή προέρχεται από εγκαταστάσεις που δεν πληρούν τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2035	Άρθρο 8 παρ. 15	500 ευρώ
16	Παράλειψη εμπρόθεσμης σήμανσης και καταγραφής σκύλου ή γάτας ή δήλωσης της απώλειας του ζώου συντροφιάς, καθώς και	Άρθρο 9, παρ. 1, περ. β' και γ'	300 ευρώ

	παράλειψη καταχώρησης στο ΕΜΖΣ όλων των απαιτούμενων στοιχείων που αφορούν τον ιδιοκτήτη ή το ζώο συντροφιάς και τυχόν μεταβολών τους		
17	Παράλειψη στείρωσης σκύλου ή γάτας ή αποστολής δείγματος γενετικού υλικού τους στο ΕΕΓΥΖΣ	Άρθρο 9 παρ. 1 περ. α'	1.000 ευρώ
18	Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας του ζώου συντροφιάς ή της κτηνιατρικής εξέτασης του ζώου ή του ετήσιου εμβολιασμού του, καθώς και ακρωτηριασμός του ζώου χωρίς να συντρέχει ιατρικός λόγος	Άρθρο 9 παρ. 1 περ. δ', ε' και ι'	1.000 ευρώ
19	Μη ύπαρξη ενημερωμένου διαβατηρίου	Άρθρο 9 παρ. 1 περ. στ'	300 ευρώ
20	Παράλειψη άμεσου καθαρισμού του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου	Άρθρο 9 παρ. 1 περ. η'	100 ευρώ
21	Παράλειψη τήρησης των κανόνων για τον ασφαλή περίπατο του σκύλου Πρόκληση ζημιάς από σκύλο Παράλειψη λήψης μέτρων πρόληψης της εξόδου του σκύλου από την ιδιοκτησία του ιδιοκτήτη ή του συνοδού ή του φύλακα	Άρθρο 9 παρ. 2 και παρ. 3 περ. α', β', γ'	300 ευρώ
22	Μόνιμη διαβίωση γάτας σε κλουβί	Άρθρο 9 παρ. 4	300 ευρώ
23	Αφαίρεση του ηλεκτρονικού μέσου της σήμανσης από ζώο συντροφιάς, χωρίς να συντρέχει ιατρικός λόγος	Άρθρο 9 παρ. 5	3.000 ευρώ και αφαίρεση άδειας επαγγέλματος του κτηνιάτρου για δύο (2) έτη
24	Μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου ή αντιγράφου ηλεκτρονικού βιβλιαρίου του	Άρθρο 9 παρ. 6	500 ευρώ

	κυνηγетικού σκύλου σε οποιαδήποτε μετακίνηση του ζώου		
25	Ανακριβής αποστολή γενετικού υλικού ζώου συντροφιάς από κτηνίατρο στο ΕΦΑΓΥΣΣ	Άρθρο 14	2.000 ευρώ και, σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, αφαίρεση άδειας επαγγέλματος του κτηνιάτρου για ένα (1) μήνα
26	Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας για ζώα συντροφιάς που διατηρούνται σε μονοκατοικίες και διαμερίσματα Διατήρηση περισσότερων από τριών (3) ζώων συντροφιάς σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, όπου ο κανονισμός απαγορεύει τη διατήρηση περισσότερων ζώων συντροφιάς	Άρθρο 15 παρ. 2, 3 και 4	500 ευρώ ανά ζώο
27	Μετακίνηση σκύλων και γατών κατά παράβαση των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 17	Άρθρο 17 παρ. 1, 2 και 3	500 ευρώ ανά ζώο
28	Μεταφορά ζώου συντροφιάς σε μέσο μαζικής μεταφοράς χωρίς τήρηση των οριζόμενων στην παρ. 4 του άρθρου 17	Άρθρο 17 παρ. 4	300 ευρώ ανά ζώο
29	Μη διάθεση των απαιτούμενων ειδικών κλωβών για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς σε επιβατηγά πλοία	Άρθρο 18 παρ. 1	5.000 ευρώ
30	Μεταφορά ζώων συντροφιάς κατά παράβαση των παρ. 2, 4, 6 και 10 του άρθρου 18	Άρθρο 18 παρ. 2, 4, 6 και 10	500 ευρώ ανά ζώο

31	Μη συμμόρφωση των διαχειριστριών/πλοιοκτητριών εταιρειών δρομολογιακών πλοίων, με την απαίτηση ένταξης στο σύστημα κράτησης εισιτηρίων συναφούς πεδίου καταγραφής στοιχείων σήμανσης/ταυτοποίησης των ζώων συντροφιάς που πρόκειται να μεταφερθούν, σε συνάντηση με τον αριθμό των διατιθέμενων κλωβών.	Άρθρο 18 παρ. 7	5.000 ευρώ
32	Μεταφορά ζώων συντροφιάς στον χώρο αποσκευών σε λεωφορεία των ΚΤΕΛ, τουριστικών και άλλων λεωφορείων	Άρθρο 17 παρ. 6	1.000 ευρώ
33	Παράλειψη λήψης από τα υπεύθυνα πρόσωπα κατάλληλων μέτρων για την αποτροπή πρόσβασης των αδέσποτων σε απορρίμματα	Άρθρο 20	1.000 ευρώ
34	Διοργάνωση έκθεσης με ζώα συντροφιάς χωρίς άδεια	Άρθρο 22 παρ. 1	5.000 ευρώ ανά ημέρα εκδήλωσης
35	Πρόκληση φόβου ή πόνου σε ζώο συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη άμεσης επίβλεψης ζώου συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη χρήσης φίμωτρου ή απομάκρυνσης από εκδήλωση ζώου συντροφιάς που εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά	Άρθρο 22 παρ. 2	1.000 ευρώ ανά ζώο
36	Προσκόμιση ακρωτηριασμένου ζώου για συμμετοχή του σε έκθεση και αποδοχή του από τον υπεύθυνο που την διοργανώνει	Άρθρο 22 παρ. 4	1.000 ευρώ ανά ζώο

37	Παράλειψη κατοχής εκτυπωμένου αντιγράφου του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου ή ενημερωμένου διαβατηρίου ζώου συντροφιάς που συμμετέχει σε έκθεση	Άρθρο 22 παρ. 3	1.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
38	Συμμετοχή ζώου σε πρόγραμμα ή παράσταση που διεξάγεται σε τσίρκο ή από θίασο με ποικίλο πρόγραμμα	Άρθρο 23 παρ. 1	30.000 ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
39	Συμμετοχή κάθε είδους ζώου σε θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 23	Άρθρο 23 παρ. 2 εδάφιο πρώτο	20.000 ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
40	Χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους ή στο πλαίσιο τήρησης λαϊκών ή τοπικών παραδόσεων χωρίς τήρηση των προβλεπόμενων προϋποθέσεων ή ως έπαθλο σε κληρώσεις, λοταρίες και διαγωνισμούς	Άρθρο 23 παρ. 2 εδάφιο δεύτερο, παρ. 3 και παρ. 10	10.000 ευρώ για κάθε χρησιμοποιούμενο ζώο
41	Εκτροφή, εκπαίδευση και συμμετοχή ζώου σε οποιοδήποτε είδος μάχης	Άρθρο 23 παρ. 5 εδάφιο πρώτο	40.000 ευρώ για κάθε ζώο
42	Εκτροφή, εξαγωγή ή χρησιμοποίηση σκύλου ή γάτας ή υποειδούς ή είδους νυφίτσας (<i>mustela putorius furo</i>) για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών	Άρθρο 23 παρ. 5 εδάφιο δεύτερο	50.000 ευρώ για κάθε ζώο
43	Κακοποίηση, κακή και βάνανυση μεταχείριση οποιουδήποτε είδους ζώου (δραστικός και μη ιατρογενής	Άρθρο 24 παρ. 1 περ. α' και	5.000 έως 15.000 ευρώ για κάθε ζώο, ανάλογα με

	περιορισμός της φυσιολογικής κίνησης, μη επιτρεπτές μέθοδοι εκπαίδευσης, εργασία μη προβλεπόμενη για το είδος του ζώου, μη σύννομη αναπαραγωγή, εκούσιος τραυματισμός με απλή σωματική βλάβη, εγκατάλειψη)	άρθρο 9 παρ. 1 περ. ζ'	τη σοβαρότητα του αδικήματος
44	Φόνος, βασανισμός των ζώων με την εσκεμμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία τους, ιδίως με δηλητηρίαση, στραγγαλισμό, απαγχονισμό, πνιγμό/πνιγμονή, πρόκληση εγκαύματος, θερμοπληξία, ηλεκτροπληξία, κρουοπαγήματα, σύνθλιψη, ακρωτηριασμό (μη θεραπευτικό), πυροβολισμό (πρόκληση τραύματος ή θάνατος ζώου), εκούσιο τραυματισμό (βαριά, επικίνδυνη σωματική βλάβη), μάχες μεταξύ ζώων, κτηνοβασία, σεξουαλική κακοποίηση του ζώου με χρήση αντικειμένων για τη σαδιστική ευχαρίστηση του δράστη, εγκατάλειψη νεογέννητων ζώων, καθώς και πώληση, εμπορία και παρουσίαση - διακίνηση μέσω διαδικτύου οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, στο οποίο απεικονίζεται κάθε είδους σεξουαλική συνεύρεση με ζώα, καθώς και οποιαδήποτε πράξη βίας ή θανάτωση μικρών ζώων με σκοπό το κέρδος και τη σεξουαλική ικανοποίηση	Άρθρο 24 παρ. 1 περ. β' και παρ. 2	30.000 έως 50.000 ευρώ για κάθε ζώο και για κάθε περιστατικό

	ατόμων που παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε αυτά		
45	Εγκατάλειψη τραυματισμένου ζώου μετά από τροχαίο ατύχημα	Άρθρο 24 παρ. 3	500 ευρώ
46	Η με οποιονδήποτε τρόπο άρνηση ή παρακώλυση του ελέγχου που πραγματοποιούν τα αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων κατά την άσκηση των καθηκόντων ελέγχου, καθώς και η μη παροχή ή η παροχή ψευδών, ελλιπών ή ανακριβών πληροφοριών και στοιχείων		500 ευρώ

2. Τα ανωτέρω πρόστιμα αποτελούν έσοδο των δήμων στα διοικητικά όρια των οποίων διαπιστώνεται η παράβαση.

3. Σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης τα πρόστιμα διπλασιάζονται κάθε φορά. Από τους παραβάτες των άρθρων 8, 22 και 23 αφαιρείται και η άδεια λειτουργίας για διάστημα από ένα (1) μήνα έως ένα (1) έτος. Αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων του παρόντος είναι τα αναφερόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 3.

4. Επί της πράξης βεβαίωσης της παράβασης αναγράφονται υποχρεωτικώς: (α) η αρμόδια αρχή και η προθεσμία προσφυγής σε αυτή, σύμφωνα με την παρ. 5, (β) η παράβαση και το άρθρο του νόμου στο οποίο αναφέρεται αυτή και (γ) το ύψος του προστίμου. Η πράξη βεβαίωσης της παράβασης κοινοποιείται στον παραβάτη και αντίγραφο της αποστέλλεται άμεσα στην αρμόδια, σύμφωνα με την παρ. 6, αρχή.

5. Αντιρρήσεις κατά της πράξης βεβαίωσης της παράβασης υποβάλλονται ενώπιον του προϊσταμένου της αρχής το όργανο της οποίας τη βεβαίωσε, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών. Η απόφαση, με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη, με αναφορά στα συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στην αρμόδια αρχή της παρ. 6.

6. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν αυτές απορριφθούν, επιβάλλεται το πρόστιμο αμελλητί, με απόφαση του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου στα όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, το πρόστιμο βεβαιώνεται στο σύνολό του από την ταμειακή υπηρεσία του δήμου και εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90).

7. Ειδικά για την παράβαση των περ. α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 9 περί παράλειψης στείρωσης ή αποστολής γενετικού υλικού του ζώου και μη εμπρόθεσμης σήμανσης και καταγραφής ζώου συντροφιάς, η απόφαση επιβολής του προστίμου εκδίδεται από τον αρμόδιο δήμο, βεβαιώνεται από την ταμειακή υπηρεσία και εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

8. Σε περίπτωση κατ'εξακολούθηση παράβασης, η αρμόδια υπηρεσία που τη βεβαιώνει, ορίζει εύλογο χρόνο για την άρση της και, αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί, επιβάλλει νέο πρόστιμο μετά από κάθε νέα βεβαίωση της παράβασης.

9. Τα έσοδα από τα πρόστιμα του παρόντος νόμου εγγράφονται με τρόπο διακριτό σε ειδικό λογαριασμό (ΑΛΕ) στον προϋπολογισμό του δήμου και διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των δημοτικών καταφυγίων και κτηνιατρείων, την ίδρυση νέων και την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

10. Οι παρ. 2 έως 9 δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις διαπίστωσης, στο πλαίσιο τελωνειακού ελέγχου, των παραβάσεων της περ. γ' της παρ. 10 ή της παρ. 15 του άρθρου 8, ή της παρ. 6 του άρθρου 17. Στις περιπτώσεις αυτές, τα πρόστιμα της παρ. 1 επιβάλλονται και εισπράττονται από την αρμόδια τελωνειακή αρχή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 2960/2001 (Α' 265).

Άρθρο 36 **Μητρώο Παραβατών**

Στο Μητρώο παραβατών της παρ. 24 του άρθρου 2 καταγράφονται όσοι έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για παράβαση του πρώτου εδαφίου της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 9, των περ. γ' και δ' της παρ. 10 του άρθρου 8, της παρ. 4 του άρθρου 22, της παρ. 5 του άρθρου 23 και των περ. α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 24. Οι εγγεγραμμένοι στο εν λόγω Μητρώο δεν γίνονται αποδεκτοί στο ΕΜΖΣ ως ιδιοκτήτες ή ανάδοχοι ζώων συντροφιάς ή υπεύθυνοι νομικού προσώπου, ούτε επιτρέπεται να έχουν εθελοντική ή μη θέση από την οποία μπορούν να επηρεάσουν την ευζωία ενός ζώου, συμπεριλαμβανομένης ενδεικτικά της εργασίας σε καταφύγιο, ζωολογικό κήπο ή κτηνοτροφική μονάδα, για περίοδο τουλάχιστον δέκα (10) ετών από την τελεσίδικη ποινική καταδίκη, εκτός αν η επιβληθείσα ποινή έχει μεγαλύτερη διάρκεια. Σε περίπτωση αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης, η εγγραφή διαγράφεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ' **ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ, ΤΑΦΗ** **ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΦΡΩΣΗ ΝΕΚΡΩΝ ΖΩΩΝ**

Άρθρο 37 **Περισυλλογή, ταφή** **και αποτέφρωση νεκρών ζώων**

1. Οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την καθαριότητα των οδών του εθνικού, επαρχιακού και αστικού δικτύου έχουν υποχρέωση να απομακρύνουν από τις οδούς και τα πεζοδρόμια τα νεκρά ζώα και να μεριμνούν για την αποτέφρωση ή την υγειονομική ταφή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας. Πριν από την αποτέφρωση ή την ταφή των ζώων ενημερώνεται ο οικείος δήμος ή ο συμβεβλημένος κτηνίατρος των εταιρειών λειτουργίας των εθνικών οδών, εάν υφίσταται, προκειμένου να διαπιστώσει τυχόν παραβάσεις του παρόντος. Σε περίπτωση δεσποζόμενου ζώου, ενημερώνεται ο ιδιοκτήτης αυτού.

2. Η διάθεση των νεκρών ζώων, όπως η αποτέφρωση και η υγειονομική ταφή, πραγματοποιούνται σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

3. Αποτεφρωτήρια και κοιμητήρια ζώων ιδρύονται και λειτουργούν από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και συνδέσμους αυτών, καθώς και από φυσικά πρόσωπα, τα οποία πληρούν τις απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με τον ν. 4014/2011 (Α' 209). Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν, επίσης, να συμβάλλονται με ιδιωτικά αποτέφρωτήρια και κοιμητήρια ζώων, σύμφωνα με τον ν. 4412/2016 (Α' 147).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΣΤ' **ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ**

Άρθρο 38 **Αρμοδιότητα Συνηγόρου του Πολίτη**

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει αρμοδιότητα για τη διμεσολάβηση σχετικά με τα δικαιώματα των ζώων και την τήρηση της σχετικής νομοθεσίας.

Άρθρο 39**Ειδική Επιτροπή Παρακολούθησης**

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών συγκροτείται επταμελής Ειδική Επιτροπή Παρακολούθησης με πενταετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης. Η Επιτροπή απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, που είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και έξι (6) ακόμη τακτικά μέλη ως εξής:

(α) έναν (1) εκπρόσωπο του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου,

(β) έναν (1) εκπρόσωπο φιλοζωικών σωματείων ή φιλοζωικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που είναι εγγεγραμμένα στο ΥποΜητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων της παρ. 23 του άρθρου 2 και έχουν πολυετή δράση και αναγνωρισμένη προσφορά,

(γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνηγόρου του Πολίτη,

(δ) δύο (2) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.) και

(ε) τον προϊστάμενο του Τμήματος Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

2. Ειδικότερα όσον αφορά στους εκπροσώπους φιλοζωικών σωματείων ή φιλοζωικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εκλέγονται με ηλεκτρονική ψηφοφορία από το σύνολο των φιλοζωικών σωματείων και οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν καταγραφεί στο ΥποΜητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων της παρ. 23 του άρθρου 2 και η διοίκηση των οποίων έχει προκύψει βάσει νόμιμων αρχαιρεσιών.

3. Η Επιτροπή της παρ. 1 έχει τις εξής αρμοδιότητες:

(α) Την παρακολούθηση της εφαρμογής του παρόντος.

(β) Την επιστημονική υποστήριξη των αρμοδίων αρχών για την εφαρμογή και τον έλεγχο της εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των ζώων συντροφιάς, με την εκπόνηση μελετών και τη σύνταξη προτάσεων σε περιοδική βάση ή κατόπιν συγκεκριμένου αιτήματος.

(γ) Την εκπόνηση μελετών, αναφορών και εκθέσεων, καθώς και τη σύνταξη προτάσεων προς τις αρμόδιες αρχές για την υιοθέτηση του κατάλληλου επιχειρησιακού σχεδιασμού, την εφαρμογή των απαραίτητων διαδικασιών, πρωτοκόλλων και των βέλτιστων διεθνών πρακτικών, και την εν γένει εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων επίλυσης προβλημάτων στον τομέα της προστασίας των ζώων συντροφιάς.

(δ) Την παροχή γνώμης προς τις αρμόδιες αρχές για μεμονωμένα ζητήματα που άπτονται της προστασίας ζώων συντροφιάς.

(ε) Την υποβολή προτάσεων προς το Υπουργείο Εσωτερικών και κάθε άλλο αρμόδιο υπουργείο για την αξιολόγηση και βελτίωση του παρόντος.

Άρθρο 40**Υπεύθυνος για θέματα ζώων συντροφιάς - Διαδικασία τροποποίησης του Οργανισμού της Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων**

1. Κάθε δήμος οφείλει να ορίζει υπάλληλο ή αντιδήμαρχο ή εντεταλμένο σύμβουλο υπεύθυνο για θέματα ζώων συντροφιάς, επιφορτισμένο να μεριμνά για την

εύρυθμη υλοποίηση του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων.

2. Κατ' εξαίρεση του άρθρου 10 του ν. 3584/2007 (Α' 143) και ειδικά για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα, η τροποποίηση του Οργανισμού της Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων εγκρίνεται από την Οικονομική Επιτροπή κατόπιν εισήγησης της εκτελεστικής επιτροπής. Η γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου παρέχεται εντός ενός (1) μηνός από όταν ζητηθεί, άλλως τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του.

Άρθρο 41**Βασικοί Δείκτες Απόδοσης**

1. Το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, ως αρμόδια αρχή για την εποπτεία της εφαρμογής του προγράμματος περισυλλογής και διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από τους δήμους, δύναται να προσδιορίζει Βασικούς Δείκτες Απόδοσης για την παρακολούθηση της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων κάθε δήμου, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Ειδικής Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 39.

2. Οι Βασικοί Δείκτες Απόδοσης, οι οποίοι ορίζονται το αργότερο δύο (2) μήνες πριν την έναρξη κάθε έτους, περιλαμβάνουν απόλυτους στόχους, καθώς και συγκριτικά στοιχεία σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Κάθε χρόνο οι δήμοι οφείλουν να δημοσιοποιούν ετήσια έκθεση με τα αποτελέσματά τους όσον αφορά στους Βασικούς Δείκτες Απόδοσης.

Άρθρο 42**Αξιολόγηση εφαρμογής**

Κατά το πέμπτο έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος, λαμβάνει χώρα συνολική αξιολόγηση του παρόντος με σκοπό τη βελτίωση επιμέρους διατάξεων ή τη συνολική αναθεώρηση του πλαισίου για την ευζωία των ζώων συντροφιάς. Η διαδικασία της αξιολόγησης εκκινεί με πρόταση της Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 39 και ακολουθεί εκτεταμένη διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΖ'**ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ****Άρθρο 43****Επιχορήγηση φιλοζωικών σωματείων και φιλοζωικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα - Τροποποίηση παρ. 1Α άρθρου 202 του ν. 3463/2006**

Στην παρ. 1Α του άρθρου 202 του ν. 3463/2006 (Α' 114), ως προς τη δυνατότητα παροχής χρηματικών επιχορηγήσεων με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, προστίθεται περ. vii, ως εξής:

«vii. Σε φιλοζωικά σωματεία ή φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που εδρεύουν στον οικείο δήμο και είναι εγγεγραμμένα στο ΥποΜητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς (EMΖΣ), που τηρείται στο

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Πρόσθετη προϋπόθεση για την επιχορήγηση αυτή αποτελεί η κατάρτιση σχετικού προγράμματος δράσης του σωματείου ή της οργάνωσης, για τον αντίστοιχο δήμο και η έγκρισή του από την πενταμελή Επιτροπή Παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων του οικείου δήμου. Με τις ίδιες προϋποθέσεις τα ανωτέρω σωματεία και οργανώσεις μπορούν να λαμβάνουν επιχορήγηση και από την οικεία περιφέρεια, εφόσον δραστηριοποιούνται εντός των ορίων της.».

Άρθρο 44

Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας εκπαιδευτών σκύλων

Η επαγγελματική επάρκεια των εκπαιδευτών σκύλων, πλην των εκπαιδευτών σκύλων εργασίας των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, πιστοποιείται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, σύμφωνα με τον ν. 4763/2020 (Α' 254).

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Α'

Άρθρο 45

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται οι όροι δημιουργίας και λειτουργίας του ΕΜΖΣ και των ΥποΜητρώων του, περιλαμβανομένης της Πανελλήνιας Πλατφόρμας Υιοθεσίας των Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς, το ειδικότερο περιεχόμενο κάθε ΥποΜητρώου και τα πεδία που περιλαμβάνει αυτό, τα θέματα που αφορούν στη διαδικασία πιστοποίησης και χορήγησης κωδικού πρόσβασης στους πιστοποιημένους χρήστες και σε όσους αποκτούν πρόσβαση στο ΕΜΖΣ, τα θέματα μεταφοράς των δεδομένων από το υπάρχον Μητρώο, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταχώρισης στοιχείων, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι προδιαγραφές και ο εξοπλισμός των εγκαταστάσεων των κτηνιατρείων που διατίθενται για την πραγματοποίηση των στείρωσεων, της σήμανσης και της καταγραφής αδέσποτων ζώων από εθελοντές κτηνιάτρους, η διαδικασία και χρονική διάρκεια διάθεσής τους, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

3. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου κάθε δήμου μπορούν να εξειδικεύονται οι κατηγορίες ευαίσθητων και ευπαθών ομάδων της παρ. 13 του άρθρου 4 και να ορίζονται εισοδηματικά ή άλλα κριτήρια για τη δωρεάν σήμανση, καταγραφή στο ΕΜΖΣ, στείρωση και εμβολιασμό των ζώων συντροφιάς (γατών και σκύλων). Επίσης, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορούν να αυξάνονται τα ποσά της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 9 ή να μειώνονται ειδικά για τις ευπαθείς ομάδες του πρώτου εδαφίου. Με την ίδια απόφαση μπορεί να

ορίζεται επιπλέον ποσό για τα έξοδα φιλοξενίας και διατροφής που πρέπει να καταβάλει ανά μήνα φιλοξενίας ο ιδιοκτήτης που παραδίδει το ζώο του στον δήμο.

4. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προσδιορίζονται τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς ζώου που δύνανται να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και την ευζωία του θηλυκού αναπαραγωγικού ζώου συντροφιάς και των απογόνων του και καθιστούν μη επιτρεπτή την αναπαραγωγή τους.

5. Με απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του δήμου, ύστερα από γνώμη της πενταμελούς Επιτροπής της παρ. 8 του άρθρου 10, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες προσδιορισμού της πυκνότητας του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων στην περιοχή όπου αυτά επαναφέρονται και οριοθετούνται οι περιοχές στις οποίες δεν επιτρέπεται η επαναφορά τους.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται οι πόροι, η διαδικασία, τα κριτήρια και ο τρόπος χρηματοδότησης των δήμων, των διαδημοτικών συνεργασιών και των συνδέσμων δήμων για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ετησίως, καθορίζεται το ύψος της χρηματοδότησης που λαμβάνει κάθε δήμος για την υλοποίηση δράσεων του παρόντος, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των επιδόσεων κάθε δήμου ως προς την υλοποίηση των στόχων του επιχειρησιακού του προγράμματος. Σε περίπτωση σοβαρής μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του παρόντος είναι δυνατόν να επιβάλλεται, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, κατόπιν εισήγησης της Ειδικής Επιτροπής του άρθρου 39, παρακράτηση μέρους του ποσού των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) που δικαιούται ο δήμος, η οποία μπορεί να ανέλθει σε ποσό που αντιστοιχεί σε έως δύο (2) μήνες σε ετήσια βάση.

8. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται το ύψος της εφάπαξ επιχορήγησης που λαμβάνει το ΙΒΕΑΑ, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 13 και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

9. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΒΕΑΑ, καθορίζονται λεπτομέρειες για την αποστολή δείγματος γενετικού υλικού του ζώου συντροφιάς στο ΕΦΑΓΥΖΣ από ιδιοκτήτη σκύλου ή γάτας που δεν επιθυμεί να στείρωσει το ζώο και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση δύναται να αναπροσαρμόζεται το ύψος του ηλεκτρονικού παραβόλου της παρ. 2 του άρθρου 14 και να διευρύνονται οι κατηγορίες ιδιοκτητών ζώων συντροφιάς που υποχρεούνται να αποστείλουν δείγμα γενετικού υλικού του ζώου τους στο ΕΦΑΓΥΖΣ.

10. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται οι προδιαγραφές που οφείλουν να πληρούν οι κατασκευές μεταφοράς ζώων εργασίας, όπως τρέιλερ ή κλουβιά επί ή εντός του αμαξώματος οχημάτων.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές

λεπτομέρειες για την ανάπτυξη, τη λειτουργία και την υποστήριξη της ψηφιακής εφαρμογής του άρθρου 25, καθώς και οι όροι και η διαδικασία για την πρόσβαση σε αυτήν των αρμόδιων αρχών του άρθρου 3.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι κτηνιατρικοί υγειονομικοί κανόνες και οι εν γένει όροι για την αποτροπή του κινδύνου εισβολής στη χώρα ή διαφυγής επιζωοτικών νοσημάτων.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία, τα όργανα, τα αναγκαία δικαιολογητικά και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την αδειοδότηση των καταφυγίων ζώων συντροφιάς, σύμφωνα με τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29, καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασής τους. Οι κυρώσεις δύνανται να συνίστανται σε πρόστιμο ύψους από πεντακόσια (500) ευρώ έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ή/και προσωρινή διακοπή λειτουργίας των καταφυγίων έως έξι (6) μήνες. Σε περίπτωση υποτροπής, δύνανται να επιβληθεί και οριστική διακοπή λειτουργίας του καταφυγίου.

14. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι κανόνες και το ωράριο λειτουργίας των περιφραγμένων πάρκων σκύλων εντός της εδαφικής περιφέρειας κάθε δήμου, ο διαχωρισμός μικρόσωμων και μεγαλόσωμων σκύλων για την είσοδο στα πάρκα, ο μέγιστος αριθμός σκύλων ανά συνοδό και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την ομαλή λειτουργία των περιφραγμένων πάρκων σκύλων.

15. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εσωτερικών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τον καθορισμό χώρων σε ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές, στους οποίους επιτρέπονται η εκγύμναση σκύλων και οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων, πέραν των περιοχών που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 57 του ν. 2637/1998 (Α' 200).

16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων δύνανται να καθορίζονται το ειδικότερο περιεχόμενο των προγραμμάτων του άρθρου 31, καθώς και ο τρόπος, τα κριτήρια, η διαδικασία και το ύψος της χρηματοδότησής τους.

17. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στον τρόπο και τη διαδικασία είσπραξης, διάθεσης και αναπροσαρμογής των προστίμων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 35 και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

18. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της Ειδικής Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 39, καθορίζονται οι λεπτομέρειες της λειτουργίας της και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

19. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την εκλογή του εκπροσώπου των φιλοζωικών σωματείων και οργανώσεων στη επιτροπή του άρθρου 39.

Άρθρο 46

Μεταβατικές διατάξεις

1. Εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή σχετικού αιτήματος του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων παραδίδει σε αυτό την υπάρχουσα «διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση» που περιλαμβάνει τους κωδικούς σήμανσης, τα στοιχεία των ιδιοκτητών και των ζώων συντροφιάς που έχει καταγράψει από την ημερομηνία ανάθεσης σε αυτό της τήρησης της «διαδικτυακής ηλεκτρονικής βάσης» μέχρι την ημερομηνία παράδοσής της στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η μεταφορά αυτή δεν αναστέλλει τις υποχρεώσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και την πρόσβασή του στο ΕΜΖΣ σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Μέχρι τη μεταφορά της βάσης, αυτή συνεχίζει να λειτουργεί στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας του ΕΜΖΣ, η σήμανση και η καταγραφή των σκύλων και γατών εξακολουθεί να διενεργείται στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Όσοι ιδιοκτήτες σκύλων και γατών έχουν ήδη σημάνει ή πρόκειται να σημάνουν τα ζώα συντροφιάς τους στην υπάρχουσα βάση, μπορούν, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη λειτουργίας του ΕΜΖΣ, να συμπληρώσουν τα στοιχεία τους με βάση το άρθρο 4. Στο ίδιο χρονικό διάστημα μπορούν να γίνουν και διαγραφές ήδη καταχωρημένων εγγραφών από τους ιδιοκτήτες ζώων, εφόσον πλέον αυτά δεν είναι στην ιδιοκτησία τους ή δεν βρίσκονται στη ζωή.

3. Οι επαγγελματίες και οι ερασιτέχνες εκτροφείς σκύλων και γατών οφείλουν, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη λειτουργίας του ΕΜΖΣ, να εγγραφούν στο ΥποΜητρώο Επαγγελματιών και Ερασιτεχνών Εκτροφών.

4. Εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, οι δήμοι οφείλουν να προβούν στην αναγκαία για την οργάνωση και εφαρμογή του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κώδικα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143).

5. Ως πρώτο έτος εφαρμογής των Βασικών Δεικτών Απόδοσης του άρθρου 41 ορίζεται το έτος 2023, η δε δημοσιοποίησή τους από τη Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να γίνει το αργότερο έως τις 31.10.2022.

6. Λειτουργούντα κατά τη δημοσίευση του παρόντος καταφύγια υποχρεούνται να συμμορφωθούν με τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29 έως τις 31.3.2022. Αποφάσεις σφράγισης καταφυγίων αναστέλλονται μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία, εκτός αν διαπιστωθεί από έκθεση των αρμοδίων οργάνων ότι απειλείται η ζωή των φιλοζωούμενων ζώων. Καταφύγια που έχουν αδειοδοτηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, υποχρεούνται να συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις των άρθρων 28 και 29 έως τις 30.9.2023.

Άρθρο 47**Τελικές και καταργούμενες διατάξεις**

1. Οι διατάξεις του παρόντος δεν θίγουν άλλες διατάξεις νόμων ή διεθνών συμβάσεων, που κυρώθηκαν με νόμο και προβλέπουν μεγαλύτερη προστασία σε οποιοδήποτε είδος ζώου. Επίσης δεν θίγονται οι διατάξεις του Έκτου Βιβλίου του ν.δ. 86/1969 (Α' 7) και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή αυτού.

2. Όπου στις διατάξεις του παρόντος γίνεται αναφορά στον Κυνολογικό Όμιλο Ελλάδας, νοείται και οποιοδήποτε άλλο σωματείο, μετά τη δημοσίευση του παρόντος, αποκτά την ιδιότητα μέλους της Διεθνούς Κυνολογικής Ομοσπονδίας (Fédération Cynologique Internationale). Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, διαπιστώνεται η εγγραφή του σωματείου αυτού στη Διεθνή Κυνολογική Ομοσπονδία.

3. Όπου στις διατάξεις του παρόντος γίνεται αναφορά στον Ελληνικό Όμιλο Γάτας, νοείται και οποιοδήποτε άλλο σωματείο, μετά τη δημοσίευση του παρόντος, αποκτά την ιδιότητα μέλους της Διεθνούς Ομοσπονδίας Γατών (Fédération Internationale Féline). Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, διαπιστώνεται η εγγραφή του σωματείου αυτού στη Διεθνή Ομοσπονδία Γατών.

4. Οι περιορισμοί μετακινήσεων των ζώων συντροφιάς του παρόντος δεν εφαρμόζονται σε περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 27 του ν. 4662/2020 (Α' 27).

5. Ειδικά κατά την εφαρμογή του άρθρου 27 του ν. 4662/2020, σε περίπτωση μη απομάκρυνσης των ζώων (συντροφιάς ή παραγωγικών) από περιφραγμένο χώρο, εφόσον ο ιδιοκτήτης αυτών αποδεδειγμένα είχε τη δυνατότητα να τα απομακρύνει, εφαρμόζεται αναλόγως η περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 24 του παρόντος.

6. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

(α) Το άρθρο 12 του π.δ. 44/2011 (Α' 110).

(β) Τα άρθρα 1 έως 23 του ν. 4039/2012 (Α' 15).

(γ) Η παρ. 2 του άρθρου 4 και τα άρθρα 6 και 7 του ν. 1197/1981 (Α' 24).

(δ) Η παρ. 6 του άρθρου 44 του ν. 4384/2016 (Α' 78).

(ε) Το άρθρο 19 του ν. 4674/2020 (Α' 53).

(στ) Η υπ' αρ. 280262/3.12.2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας (Β' 1874).

(ζ) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη αντίθετη προς τις ρυθμίσεις του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ Γ'**ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ****Άρθρο 48****Έννοια «φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης» - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 8 του ν. 4674/2020**

Τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4674/2020 (Α' 53) με τη διαγραφή της αναφοράς στους Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Όπου σε διατάξεις νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και κανονιστικών αποφάσεων γίνεται αναφορά σε

«φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης», εφεξής νοούνται η Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι Σύνδεσμοι και τα Δίκτυα Δήμων και τα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού.».

Άρθρο 49**Αναπτυξιακά δάνεια Ο.Τ.Α., συνδέσμων δήμων και νομικών προσώπων Ο.Τ.Α.**

1. Για τη συνομολόγηση δανείων μεταξύ του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, των συνδέσμων δήμων και των νομικών προσώπων Ο.Τ.Α., στο πλαίσιο υλοποίησης ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, η εξυπηρέτηση των οποίων, ανεξαρτήτως εκχώρησης εσόδων εκ μέρους των δικαιούχων, καθώς και η κάλυψη των κάθε είδους εξόδων και λοιπών δαπανών συνομολόγησης και εξόφλησης, χρηματοδοτούνται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) Υπουργείων, δεν εφαρμόζονται η παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α' 87), και το π.δ. 169/2013 (Α' 272). Κατόπιν έκδοσης της σχετικής απόφασης χορήγησης του δανείου στον δικαιούχο φορέα από το διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και για τη σύναψη αυτού, απαιτείται απόφαση αποδοχής των όρων του μόνο από την οικονομική επιτροπή του Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού, ή από το διοικητικό συμβούλιο στην περίπτωση συνδέσμου δήμων ή νομικού προσώπου Ο.Τ.Α., κατά παρέκκλιση του άρθρου 176 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114). Η απόφαση της οικονομικής επιτροπής που ακολουθεί για τη σχετική αναμόρφωση του προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α., αποτελεί δεσμευτική εισήγηση προς το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο.

2. Η απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής του Ο.Τ.Α. δικαιούχου φορέα της παρ. 1, εφόσον απαιτείται αναμόρφωση του τεχνικού προγράμματος αυτού, αποτελεί δεσμευτική εισήγηση προς το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο.

Άρθρο 50**Ρύθμιση για τον μηχανισμό αποτροπής συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τρίτους από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 107 ν. 4714/2020**

1. Η περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 107 του ν. 4714/2020 (Α' 148) τροποποιείται ως προς τις εξαιρούμενες δαπάνες από το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Ο.Τ.Α. προς τρίτους και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών έκαστου Ο.Τ.Α.:

α) υποβάλλει στο Υπουργείο Εσωτερικών αναλυτική κατάσταση με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του Ο.Τ.Α. προς τρίτους κατά την τελευταία ημέρα του τριμήνου. Στην κατάσταση παρατίθενται ανά παραστατικό δαπάνης κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που προβλέπεται

να τηρούνται στο Μητρώο δεσμεύσεων και οι λόγοι μη εξόφλησης και

β) καταθέτει στον ειδικό λογαριασμό της παρ. 1 το χρηματικό ποσό που απαιτείται, προκειμένου το υπόλοιπο του λογαριασμού να καλύπτει το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Ο.Τ.Α. προς τρίτους, εξαιρουμένων των δαπανών που δεν έχουν εξοφληθεί με υπαιτιότητα των δικαιούχων ή είναι ενταγμένες σε ειδικά προγράμματα και εκκρεμεί η εκταμίευση χρηματοδότησης από τον αρμόδιο φορέα ή έχουν εξοφληθεί και εκκρεμεί η λογιστική τακτοποίησή τους ή έχουν νομίμως πραγματοποιηθεί και τελούν υπό δικαστική διεκδίκηση.».

2. Ειδικά για τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις κατά την 30ή.6.2021, δεν εφαρμόζεται η περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 107 του ν. 4714/2020. Ποσά που έχουν κατατεθεί στον ειδικό λογαριασμό της παρ. 1 του άρθρου 107 του ν. 4714/2020 μπορούν να αποδεσμευτούν, κατόπιν σχετικής αίτησης του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, που υποβάλλεται προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων εντός τριάντα (30) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 51

Χρηματικές επιχορηγήσεις σε αθλητικά σωματεία από Ο.Τ.Α. α' βαθμού

Η διάρκεια ισχύος της υποπερ. vi) της περ. Α' της παρ. 1 του άρθρου 202 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114) αναφορικά με τη δυνατότητα παροχής από δήμο χρηματικών επιχορηγήσεων σε αθλητικά σωματεία για την προαγωγή του οικείου αθλήματος, καθώς και για την κάλυψη εξόδων μετακίνησης αθλητών και αθλητικών ομάδων, που εδρεύουν στην περιοχή του και συμμετέχουν σε εθνικά πρωταθλήματα ολυμπιακών αθλημάτων, παρατείνεται από την λήξη της έως την 30η.6.2022.

Άρθρο 52

Προσωντολόγιο - Κλαδολόγιο προσωπικού των φορέων του Δημοσίου

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ορίζονται ενιαία για όλους ή για μερικούς φορείς του Δημοσίου Τομέα που υπάγονται στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4765/2021 (Α' 6) οι κατηγορίες, οι κλάδοι και οι ειδικότητες, τα τυπικά προσόντα, κύρια, πρόσθετα ή επικουρικά, διορισμού ή πρόσληψης σε θέσεις κάθε κλάδου ή ειδικότητας του μόνιμου ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού τους. Με το διάταγμα του πρώτου εδαφίου δύναται να αντιστοιχίζονται οι υφιστάμενοι κλάδοι και ειδικότητες των ως άνω φορέων με τους νέους κλάδους και ειδικότητες και να καθορίζεται η διαδικασία αντιστοίχισης των υφιστάμενων κλάδων και ειδικοτήτων για τους φορείς της παρ. 3.

2. Η Επιτροπή Θεμάτων Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα του άρθρου 77 του ν. 4674/2020 (Α' 53) παρακολουθεί την εξέλιξη των αναγκών των φορέων της παρ. 1 και υποβάλλει ετησίως στον Υπουργό Εσω-

τερικών έκθεση για την ανάγκη τροποποίησης ή μη του διατάγματος της παρ. 1, κατόπιν εισήγησης των αρμόδιων οργανικών μονάδων του Υπουργείου Εσωτερικών.

3. Εντός δύο (2) μηνών από τη θέση σε ισχύ του διατάγματος της παρ. 1, οι φορείς υποχρεούνται σε αντιστοίχιση των κλάδων και ειδικοτήτων των Οργανισμών και των Εσωτερικών Κανονισμών Λειτουργίας τους, καθώς και σε αναπροσαρμογή των ψηφιακών οργανογραμμάτων του άρθρου 16 του ν. 4440/2016 (Α' 224). Νέοι Οργανισμοί και Εσωτερικοί Κανονισμοί Λειτουργίας εκδίδονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο διάταγμα της παρ. 1.

4. Από τη θέση σε ισχύ του διατάγματος της παρ. 1 καταργούνται:

α) το π.δ. 37α/1987 (Α' 11),

β) το π.δ. 22/1990 (Α' 7),

γ) το π.δ. 50/2001 (Α' 39) και

δ) η παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 2738/1999 (Α' 180).

Άρθρο 53

Διαδικασία πλήρωσης θέσεων προσωπικού

1. Θέσεις μόνιμου και με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου προσωπικού, που έχουν εγκριθεί με πράξεις υπουργικού συμβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4622/2019 (Α' 133) έως τη δημοσίευση του παρόντος, πληρούνται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 28 και τα άρθρα 29 έως 35 και 43 του ν. 4765/2021 (Α' 6), εφαρμοζομένων, κατά περίπτωση, των άρθρων 1, 2 και 4 του ν. 2643/1998 (Α' 220) κατά το μέρος που αφορούν σε διορισμούς ή προσλήψεις προστατευομένων προσώπων σε δημόσιες υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. και των δύο βαθμών και ν.π.ι.δ. που προσλαμβάνουν προσωπικό μέσω Α.Σ.Ε.Π., του άρθρου 3 του αυτού νόμου, καθώς και των παρ. 6, 7 και 8 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (Α' 28).

2. Για θέσεις μόνιμου και με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου προσωπικού, για τις οποίες έχει δημοσιευθεί σχετική προκήρυξη από το Α.Σ.Ε.Π. έως τη δημοσίευση του παρόντος, εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, τα άρθρα 1 έως 4 του ν. 2643/1998 κατά το μέρος που αφορούν σε διορισμούς ή προσλήψεις προστατευομένων προσώπων σε δημόσιες υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. και των δύο βαθμών και Ν.Π.Ι.Δ. που προσλαμβάνουν προσωπικό μέσω Α.Σ.Ε.Π.

3. Εξακολουθούν να ισχύουν πράξεις υπουργικού συμβουλίου της Επιτροπής της ΠΥΣ 33/2006 για την κίνηση διαδικασιών πρόσληψης για θέσεις προσωπικού, μόνιμου και με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, που έχουν εκδοθεί πριν από το έτος 2020, για τις οποίες δεν έχει δημοσιευθεί προκήρυξη και έχουν αποσταλεί σχετικά αιτήματα στο Α.Σ.Ε.Π. έως τις 31.12.2021. Οι διαδικασίες ολοκληρώνονται με τη διαδικασία της παρ. 1 του παρόντος.

Άρθρο 54

Δικαίωμα ειδικής άδειας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 50 ν. 3528/2007

Στην παρ. 1 του άρθρου 50 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26) τροποποιείται το

τρίτο εδάφιο, προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός ημερών της άδειας απουσίας του πατέρα υπαλλήλου λόγω γέννησης τέκνου, προστίθενται τρία νέα εδάφια και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι υπάλληλοι έχουν δικαίωμα άδειας απουσίας με αποδοχές πέντε (5) εργάσιμων ημερών σε περίπτωση γάμου και τριών (3) εργάσιμων ημερών σε περίπτωση θανάτου συζύγου τους ή και συγγενούς έως και β' βαθμού. Επίσης δικαιούνται κατόπιν τεκμηριωμένης αίτησης ειδική άδεια με αποδοχές διάρκειας μίας (1) έως τριών (3) ημερών, κατά περίπτωση, για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος ή για τη συμμετοχή σε δική ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου. Στον πατέρα υπάλληλο χορηγείται υποχρεωτικά άδεια δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών, με αποδοχές, η οποία πρέπει να λαμβάνεται κατά τη γέννηση του τέκνου. Η άδεια αυτή δύναται να χορηγείται είτε α) δύο (2) ημέρες πριν από την αναμενόμενη ημερομηνία τοκετού, οπότε οι υπόλοιπες δώδεκα (12) χορηγούνται, συνολικά ή τμηματικά, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία γέννησης, είτε β) μετά την ημερομηνία γέννησης, συνολικά ή τμηματικά, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία γέννησης. Για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας, ο υπάλληλος γνωστοποιεί αρμοδίως την πιθανολογούμενη ημέρα τοκετού, προκειμένου η υπηρεσία να λάβει εγκαίρως γνώση. Σε περίπτωση υιοθεσίας ή αναδοχής τέκνου, ηλικίας έως οκτώ (8) ετών, η άδεια των προηγούμενων εδαφίων χορηγείται από την ένταξη του παιδιού στην οικογένεια.».

Άρθρο 55

Δικαίωμα μείωσης ωρών εργασίας - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 51 ν. 3528/2007

Στο άρθρο 51 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26) προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Οι υπάλληλοι μπορούν, με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις της παρ. 2, να ζητήσουν με αίτησή τους τη μείωση των ωρών εργασίας τους μέχρι και πενήντα τοις εκατό (50%), με ανάλογη μείωση των αποδοχών τους, για χρονική διάρκεια μέχρι πέντε (5) έτη. Με την αίτησή του ο υπάλληλος προσδιορίζει εάν επιθυμεί τη μείωση της ημερήσιας απασχόλησης ή των εργάσιμων ημερών. Σε κάθε περίπτωση, ως χρόνος πραγματικής και συντάξιμης δημόσιας υπηρεσίας για κάθε νόμιμη συνέπεια, υπολογίζεται μόνο ο χρόνος πραγματικής απασχόλησης.».

Άρθρο 56

Άδεια χωρίς αποδοχές - Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις - Τροποποίηση παρ. 1, 3, 4 και 8 και προσθήκη παρ. 1Α άρθρου 53 του ν. 3528/2007

1. Η παρ. 1 του άρθρου 53 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 51 άδεια άνευ αποδοχών χορηγείται αυτοτελώς σε κάθε φυσικό, θετό και ανάδοχο γονέα υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για

ανατροφή τέκνου ηλικίας έως και οκτώ (8) ετών. Για τους υπαλλήλους που έχουν έως δύο (2) τέκνα και δικαιούνται την άδεια του πρώτου εδαφίου, η υπηρεσία που βαρύνεται με την υποχρέωση μισθοδοσίας του υπαλλήλου, υποχρεούται να καταβάλλει στον γονέα μηνιαίως, για κάθε τέκνο, ποσό ίσο με τον ελάχιστο νομοθετημένο μισθό, για τους δύο (2) πρώτους μήνες της άδειας. Οι γονείς διδύμων, τριδύμων ή και περισσότερων πολύδυμων τέκνων δικαιούνται να λάβουν την άδεια του πρώτου εδαφίου για κάθε παιδί ξεχωριστά, τμηματικά ή και συνεχόμενα, και δικαιούνται να λάβουν την παροχή του δεύτερου εδαφίου για δύο (2) μήνες επιπλέον, ανεξαρτήτως του αριθμού των παιδιών που γεννήθηκαν μαζί. Οι μονογονείς, λόγω θανάτου του άλλου γονέα ή λόγω ολικής αφαίρεσης της γονικής μέριμνας ή μη αναγνώρισης του τέκνου από τον άλλο γονέα, δικαιούνται τις διευκολύνσεις των προηγούμενων εδαφίων εις διπλούν. Σε περίπτωση γέννησης τρίτου και περισσότερων τέκνων, για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών, η άδεια του πρώτου εδαφίου χορηγείται με πλήρεις αποδοχές. Η άδεια των προηγούμενων εδαφίων χορηγείται είτε συνεχόμενα είτε τμηματικά, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατή η χορήγησή της για διάστημα μικρότερο του ενός (1) μηνός. Για κάθε τέκνο, διάστημα τεσσάρων (4) μηνών της άδειας του πρώτου εδαφίου λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας για κάθε συνέπεια. Η αίτηση για χορήγηση της άδειας των προηγούμενων εδαφίων υποβάλλεται τουλάχιστον, ένα (1) μήνα πριν από την έναρξη της άδειας, εκτός εάν συντρέχουν έκτακτοι λόγοι, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την έναρξη της άδειας σε συντομότερο χρονικό διάστημα. Η αρμόδια υπηρεσία απαντά στην αίτηση του υπαλλήλου άμεσα και πάντως το αργότερο εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της.».

2. Στο άρθρο 53 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007), προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Η διευκόλυνση της παρ. 1Α του άρθρου 51 χορηγείται αυτοτελώς σε κάθε φυσικό, θετό και ανάδοχο γονέα υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή τέκνου ηλικίας έως και οκτώ (8) ετών.».

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 53 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) τροποποιείται με την προσθήκη επιφύλαξης και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Με την επιφύλαξη της πρόβλεψης περί αυτοτελούς άσκησης των διευκολύνσεων του παρόντος, αν και οι δύο γονείς είναι υπάλληλοι, με κοινή τους δήλωση, που κατατίθεται στις υπηρεσίες τους, καθορίζεται ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση των διευκολύνσεων του παρόντος, εκτός αν με τη δήλωση αυτή καθορίσουν χρονικά διαστήματα που ο καθένας θα κάνει χρήση, μέσα στα οριζόμενα κατά περίπτωση ηλικιακά όρια του τέκνου. Αν η σύζυγος του υπαλλήλου ή ο σύζυγος της υπαλλήλου εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, εφόσον δικαιούται όμοιων ολικώς ή μερικώς διευκολύνσεων, ο σύζυγος ή η σύζυγος υπάλληλος δικαιούται να κάνει χρήση των

διευκολύνσεων της παρ. 2 κατά το μέρος που η σύζυγος αυτού ή ο σύζυγος αυτής δεν κάνει χρήση των δικών της ή των δικών του δικαιωμάτων ή κατά το μέρος που αυτά υπολείπονται των διευκολύνσεων της παρ. 2.»

4. Η παρ. 4 του άρθρου 53 του Κώδικα Κατάσταση Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) τροποποιείται με την προσθήκη αναφοράς στη διευκόλυνση της παρ. 1Α και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Όταν ο ένας γονέας λάβει την άδεια της παρ. 1 ή τη διευκόλυνση της παρ. 1Α του παρόντος, ο άλλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ. 2 του άρθρου αυτού για το ίδιο διάστημα.»

5. Στο τέλος της παρ. 8 του άρθρου 53 του Κώδικα Κατάσταση Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) προστίθεται νέο εδάφιο και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Υπάλληλοι που έχουν ανήλικα τέκνα, δικαιούνται άδεια με αποδοχές έως τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες για κάθε ημερολογιακό έτος σε περίπτωση ασθένειας των τέκνων τους. Για τους υπαλλήλους που είναι τρίτεκνοι ή ως άνω άδεια ανέρχεται σε επτά (7) εργάσιμες ημέρες για κάθε ημερολογιακό έτος και για τους υπαλλήλους που είναι πολύτεκνοι σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες. Για τους υπαλλήλους που είναι μονογονείς, η ως άνω άδεια ανέρχεται σε οκτώ (8) εργάσιμες ημέρες για κάθε ημερολογιακό έτος. Σε περίπτωση που και οι δύο γονείς είναι υπάλληλοι, το δικαίωμα είναι αυτοτελές για κάθε γονέα.»

Άρθρο 57

Ρύθμιση μειωμένης ημερήσιας απασχόλησης για εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - Καταργούμενη διάταξη

1. Το άρθρο 55 και η παρ. 2 του άρθρου 56 δεν εφαρμόζονται στους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

2. Η παρ. 5 του άρθρου 37 του ν. 3986/2011 (Α' 152), περί δυνατότητας μείωσης των ωρών εργασίας του τακτικού προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού με αντίστοιχη μείωση των αποδοχών του, καταργείται.

Άρθρο 58

Δικαίωμα ειδικής άδειας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 57 ν. 3584/2007

Στην παρ. 1 του άρθρου 57 του Κώδικα Κατάσταση Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143), τροποποιείται το τρίτο εδάφιο, προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός ημερών της άδειας απουσίας του πατέρα υπαλλήλου λόγω γέννησης τέκνου, προστίθενται τρία νέα εδάφια και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι υπάλληλοι έχουν δικαίωμα άδειας απουσίας με αποδοχές πέντε (5) εργάσιμων ημερών σε περίπτωση γάμου και τριών (3) εργάσιμων ημερών σε περίπτωση θανάτου συζύγου τους ή και συγγενούς έως και β' βαθμού. Επίσης, δικαιούνται κατόπιν τεκμηριωμένης αίτησης ειδική άδεια με αποδοχές διάρκειας μίας (1) έως τριών (3) ημερών, κατά περίπτωση, για την άσκηση του εκλο-

γικού δικαιώματος ή για τη συμμετοχή σε δίκη ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου. Στον πατέρα υπάλληλο χορηγείται υποχρεωτικά άδεια δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών, με αποδοχές, η οποία πρέπει να λαμβάνεται κατά τη γέννηση του τέκνου. Η άδεια αυτή δύναται να χορηγείται: είτε α) δύο (2) ημέρες πριν από την αναμενόμενη ημερομηνία τοκετού, οπότε οι υπόλοιπες δώδεκα (12) χορηγούνται, συνολικά ή τμηματικά, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία γέννησης είτε β) μετά την ημερομηνία γέννησης, συνολικά ή τμηματικά, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία γέννησης. Για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας, ο υπάλληλος γνωστοποιεί αρμοδίως την πιθανολογούμενη ημέρα τοκετού, προκειμένου η υπηρεσία να λάβει εγκαίρως γνώση. Σε περίπτωση υιοθεσίας ή αναδοχής τέκνου, ηλικίας έως οκτώ (8) ετών, η άδεια των προηγούμενων εδαφίων χορηγείται από την ένταξη του παιδιού στην οικογένεια.»

Άρθρο 59

Δικαίωμα μείωσης ωρών εργασίας - Τροποποίηση άρθρου 58 ν. 3584/2007

Στο άρθρο 58 του Κώδικα Κατάσταση Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143) προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Οι υπάλληλοι μπορούν με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις της παρ. 2 να ζητήσουν με αίτησή τους τη μείωση των ωρών εργασίας τους μέχρι και πενήντα τοις εκατό (50%), με ανάλογη μείωση των αποδοχών τους, για χρονική διάρκεια μέχρι πέντε (5) έτη. Με την αίτηση του ο υπάλληλος προσδιορίζει εάν επιθυμεί τη μείωση της ημερήσιας απασχόλησης ή των εργάσιμων ημερών. Σε κάθε περίπτωση, ως χρόνος πραγματικής και συντάξιμης δημόσιας υπηρεσίας για κάθε νόμιμη συνέπεια, υπολογίζεται μόνο ο χρόνος πραγματικής απασχόλησης.»

Άρθρο 60

Άδεια χωρίς αποδοχές - Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις - Τροποποίηση παρ. 1, 3, 4, 8 και προσθήκη παρ. 1Α άρθρου 60 ν. 3584/2007

1. Η παρ. 1 του άρθρου 60 του Κώδικα Κατάσταση Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143), αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 58 άδεια άνευ αποδοχών χορηγείται αυτοτελώς σε κάθε φυσικό, θετό και ανάδοχο γονέα υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή τέκνου ηλικίας έως και οκτώ (8) ετών. Για τους υπαλλήλους που έχουν έως δύο (2) τέκνα και δικαιούνται την άδεια του προηγούμενου εδαφίου, η υπηρεσία που βαρύνεται με την υποχρέωση μισθοδοσίας του υπαλλήλου, υποχρεούται να καταβάλει στον γονέα μηνιαίως, για κάθε τέκνο, ποσό ίσο με τον ελάχιστο νομοθετημένο μισθό για τους δύο (2) πρώτους μήνες της άδειας. Η άδεια χορηγείται είτε συνεχόμενα είτε τμηματικά, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατή η χορήγησή της για διάστημα μικρότερο του ενός (1) μηνός. Για κάθε τέκνο, διάστημα τεσσάρων (4) μηνών της άδειας του πρώτου εδαφίου

λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας για κάθε συνέπεια. Σε περίπτωση πολύδυμης κύησης, οι διευκολύνσεις των προηγούμενων εδαφίων χορηγούνται αυτοτελώς για κάθε τέκνο. Οι μονογονείς, λόγω θανάτου του άλλου γονέα ή λόγω ολικής αφαίρεσης της γονικής μέριμνας ή μη αναγνώρισης του τέκνου από τον άλλο γονέα δικαιούνται τις διευκολύνσεις των προηγούμενων εδαφίων εις διπλούν. Σε περίπτωση γέννησης τρίτου και περισσότερων τέκνων, για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών η άδεια του πρώτου εδαφίου χορηγείται με πλήρεις αποδοχές. Η αίτηση για χορήγηση της άδειας των προηγούμενων εδαφίων υποβάλλεται τουλάχιστον έναν (1) μήνα πριν από την έναρξη της άδειας, εκτός εάν συντρέχουν έκτακτοι λόγοι, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την έναρξη της άδειας σε συντομότερο χρονικό διάστημα. Η αρμόδια υπηρεσία απαντά στην αίτηση του υπαλλήλου άμεσα και πάντως το αργότερο εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της.».

2. Στο άρθρο 60 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007), προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Η διευκόλυνση της παρ. 1Α του άρθρου 51 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) χορηγείται αυτοτελώς σε κάθε φυσικό, θετό και ανάδοχο γονέα υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή τέκνου ηλικίας έως και οκτώ (8) ετών.».

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 60 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007) τροποποιείται με την προσθήκη επιφύλαξης και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Με την επιφύλαξη της πρόβλεψης περί αυτοτελούς άσκησης των διευκολύνσεων του παρόντος άρθρου, αν και οι δύο γονείς είναι υπάλληλοι, με κοινή τους δήλωση, που κατατίθεται στις υπηρεσίες τους, καθορίζεται ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση των διευκολύνσεων του παρόντος, εκτός αν με τη δήλωση αυτή καθορίσουν χρονικά διαστήματα που ο καθένας θα κάνει χρήση, μέσα στα οριζόμενα κατά περίπτωση ηλικιακά όρια του τέκνου. Αν η σύζυγος του υπαλλήλου ή ο σύζυγος της υπαλλήλου εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, εφόσον δικαιούται όμοιες, ολικώς ή μερικώς, διευκολύνσεις, ο σύζυγος ή η σύζυγος υπάλληλος δικαιούται να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ. 2, κατά το μέρος που η σύζυγος αυτού ή ο σύζυγος αυτής δεν κάνει χρήση των δικών της ή των δικών του δικαιωμάτων ή κατά το μέρος που αυτά υπολείπονται των διευκολύνσεων της παρ. 2.».

4. Η παρ. 4 του άρθρου 60 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007) τροποποιείται με την προσθήκη αναφοράς στη διευκόλυνση της παρ. 1Α του άρθρου 60 και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Όταν ο ένας γονέας λάβει την άδεια της παρ. 1 ή τη διευκόλυνση της παρ. 1Α του άρθρου 60, ο άλλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ. 2 του άρθρου αυτού για το ίδιο διάστημα.».

5. Στο τέλος της παρ. 8 του άρθρου 60 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν.

3584/2007), προστίθεται νέο εδάφιο και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Υπάλληλοι που έχουν ανήλικα τέκνα δικαιούνται άδεια με αποδοχές έως τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες για κάθε ημερολογιακό έτος σε περίπτωση ασθένειας των τέκνων τους. Για τους υπαλλήλους που είναι τρίτεκνοι η ως άνω άδεια ανέρχεται σε επτά (7) εργάσιμες ημέρες για κάθε ημερολογιακό έτος και για τους υπαλλήλους που είναι πολύτεκνοι σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες. Για τους υπαλλήλους που είναι μονογονείς, η ως άνω άδεια ανέρχεται σε οκτώ (8) εργάσιμες ημέρες για κάθε ημερολογιακό έτος. Σε περίπτωση που και οι δύο γονείς είναι υπάλληλοι, το δικαίωμα είναι αυτοτελές για κάθε γονέα.».

Άρθρο 61

Καταβολή αποδοχών αποσπασμένων της Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 90 ν. 4389/2016

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 90 του ν. 4389/2016 (Α' 94) τροποποιείται ως προς τη διαγραφή της αναφοράς στην οριοθέτηση του δημόσιου τομέα, σε παρεκκλίσεις από τις κείμενες διατάξεις και στην απουσία προηγούμενης απόφασης ή σύμφωνης γνώμης των αρμόδιων Υπηρεσιακών Συμβουλίων και το δεύτερο εδάφιο ως προς την κάλυψη των αποδοχών των αποσπασμένων και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Με απόφαση του ΚΥ.Σ.Δ.Ι.Χ. και ύστερα από προκήρυξη της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, η οποία θα περιλαμβάνει την περιγραφή του αντικειμένου των προς κάλυψη θέσεων, οι οργανικές θέσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 καλύπτονται με μετατάξεις, μεταφορές και αποσπάσεις μονίμων υπαλλήλων ή υπαλλήλων Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου του δημοσίου τομέα, με την ίδια σχέση εργασίας και με το ίδιο μισθολογικό καθεστώς, κατά τις διατάξεις του ν. 4354/2015. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας στην οργανική τους θέση και οι αποδοχές τους βαρύνουν τον φορέα υποδοχής.».

2. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 90 του ν. 4389/2016, όπως τροποποιείται με την παρ. 1 του παρόντος, καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις αποσπασμένων υπαλλήλων, στους οποίους δεν έχουν καταβληθεί οι αποδοχές τους από τις υπηρεσίες από τις οποίες έχουν αποσπασθεί δυνάμει της ανωτέρω διάταξης, όπως αυτή ισχύει μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 62

Παράταση διάρκειας Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ»

Η διάρκεια του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» του Κεφαλαίου Β' του ν. 3274/2004 (Α' 195) παρατείνεται από τη λήξη της έως και τις 31.3.2022.

Άρθρο 63

Κυρώσεις σε βάρος συνδυασμών και υποψηφίων εκλογών δημοτικών και περιφερειακών αρχών - Τροποποίηση άρθρου 14 του ν. 3870/2010

1. Η παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3870/2010 (Α' 138) τροποποιείται ως προς το ανώτατο και το κατώτατο όριο

των επιβαλλόμενων προστίμων και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως ακολούθως:

«1. Εκτός των διοικητικών κυρώσεων, που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος, υπόκεινται σε διοικητικές κυρώσεις και οι ακόλουθες παραβάσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων:

α. Η ελλιπής ή αντικανονική τήρηση και ενημέρωση του βιβλίου εσόδων-εξόδων των συνδυασμών τιμωρείται με πρόστιμο ύψους μέχρι το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών του συνδυασμού.

β. Οι συνδυασμοί που παραβιάζουν τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 1, καθώς και οι υποψήφιοι που παραβιάζουν τις παρ. 3 και 5 του άρθρου 2, τιμωρούνται με πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ.

γ. Για κάθε παράβαση των παρ. 1, 2, 4, 5 και 6 του άρθρου 5 επιβάλλεται πρόστιμο σε βάρος του συνδυασμού από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

δ. Η μη εμπρόθεσμη υποβολή, η ελλιπής ή η αντικανονική σύνταξη των βιβλίων εσόδων-εξόδων και της αναλυτικής κατάστασης εκλογικών εσόδων και δαπανών, που προβλέπονται από τις παρ. 1 και 2 των άρθρων 9 και 11, επισύρει σε βάρος του συνδυασμού πρόστιμο από δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.

ε. Η μη εμπρόθεσμη ή ελλιπής ή αντικανονική τήρηση των αναλυτικών καταστάσεων, εσόδων και δαπανών, από τους υποψηφίους, επισύρει σε βάρος τους πρόστιμο από χίλια (1.000) ευρώ μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.»

2. Αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του άρθρου 12 του ν. 3870/2010 και αφορούν στην επιβολή προστίμων αναπροσαρμόζονται, τροποποιούνται ή ανακαλούνται, σύμφωνα με την παρ. 1, με αποφάσεις της Επιτροπής, ύστερα από ένσταση του επικεφαλής του συνδυασμού ή του διαχειριστή των οικονομικών του συνδυασμού ή του υποψηφίου, η οποία ασκείται ενώπιον της Επιτροπής μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης.

3. Ποσά που έχουν καταλογισθεί ή εισπραχθεί, δεν επιστρέφονται.

4. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από την 25η.3.2019.

Άρθρο 64

Προγραμματικές συμβάσεις - Τροποποίηση άρθρου 100 του ν. 3852/2010

Στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) τροποποιείται ως προς την προσθήκη της εταιρείας ΓΑΙΑΟΣΕ Α.Ε. κατόπιν σύμπραξης της εταιρείας Ο.Σ.Ε. Α.Ε. όπου απαιτείται σύμφωνα με τον ν. 3891/2010 (Α' 188) μεταξύ των εταιρειών με τις οποίες είναι δυνατή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων, και η περ. α) διαμορφώνεται ως ακολούθως:

«1. α) Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων,

τα δίκτυα δήμων και περιφερειών του άρθρου 101, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος και η Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος και η Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, η Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.), οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που ανήκουν στον δημόσιο τομέα, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο ή με την Εγνατία Οδό Α.Ε. ή με τη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) Α.Ε. ή με την Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίων Α.Ε. (ΕΤΑΔ Α.Ε.) ή με την εταιρεία με την επωνυμία «ΓΑΙΑΟΣΕ - Ανώνυμη Εταιρεία Αστικών Ακινήτων, Κτηματικών, Οικοδομικών, Τουριστικών και Συναφών Επιχειρήσεων» (ΓΑΙΑΟΣΕ Α.Ε.), κατόπιν σύμπραξης της εταιρείας με την επωνυμία «Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος Ανώνυμη Εταιρεία» (Ο.Σ.Ε. Α.Ε.), όπου απαιτείται σύμφωνα με τον ν. 3891/2010 (Α' 188), ή με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή με τον ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ ή μεταξύ τους ή με Ν.Π.Δ.Δ. ή με τους φορείς των παρ. 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147), μεμονωμένα ή από κοινού. Στις προγραμματικές συμβάσεις στις οποίες μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Συντονιστή της αποκεντρωμένης διοίκησης, στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι προγραμματικές συμβάσεις, στις οποίες ένας εκ των συμβαλλομένων είναι Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 225.»

Άρθρο 65

Απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής ειδικού τέλους για τη μελέτη, κατασκευή και επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης - Τροποποίηση άρθρου 11 του ν. 1069/1980

Στην παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 1069/1980 (Α' 191) αποδίδεται στη δημοτική γλώσσα το πρώτο εδάφιο, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Επιβάλλεται υπέρ των επιχειρήσεων που συστήνονται κατά τις διατάξεις του παρόντος, προς τον σκοπό μελέτης, κατασκευής ή επέκτασης έργων ύδρευσης και αποχέτευσης και για μία δεκαετία από την 1η Ιανουαρίου του επομένου της σύστασής τους έτους πρόσθετο ειδικό τέλος υπολογιζόμενο σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) επί της αξίας του καταναλισκόμενου ύδατος.

Το ίδιο τέλος επιβάλλεται και σε περίπτωση επέκτασης της επιχείρησης. Από το ειδικό τέλος του πρώτου εδαφίου απαλλάσσονται οι επιχειρήσεις, οι οποίες εξασφαλίζουν με ίδια μέσα τη σύνδεσή τους με τα δίκτυα

της Δ.Ε.Υ.Α., χωρίς να εκπονηθεί μελέτη ή να πραγματοποιηθεί κατασκευή ή επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, από την οικεία Δ.Ε.Υ.Α.».

Άρθρο 66
Υποβολή δηλώσεων στοιχείων
για τον καθορισμό επιφάνειας ή
και της χρήσης ακινήτου

1. Οι υπόχρεοι σε δήλωση για τον καθορισμό της επιφάνειας ή και της χρήσης ακινήτου, προκειμένου να υπολογισθούν επ' αυτού φόροι - τέλη και εισφορές προς τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, που μέχρι σήμερα δεν έχουν υποβάλει ή έχουν υποβάλει ανακριβή δήλωση, υποβάλλουν δήλωση με τα ορθά στοιχεία, το αργότερο μέχρι τις 31.12.2021.

2. Κατ' εξαίρεση των ισχυόντων ιδίως, στο άρθρο 73 του β.δ. της 24.9/20.10.1958 (Α' 171) στα άρθρα 2 και 5 του ν. 25/1975 (Α' 74), στο άρθρο 2 του ν. 429/1976 (Α' 235), στις παρ. 11 και 14 του άρθρου 10 του ν. 1080/1980 (Α' 246) και στις παρ. 12 και 16 του άρθρου 24 του ν. 2130/1993 (Α' 62), σε όσους υποβάλλουν δήλωση ορθών στοιχείων, σύμφωνα με την παρ. 1, διαγράφεται το σύνολο των προστίμων που προκύπτουν από τις διαφορές τετραγωνικών μέτρων. Οι υποβάλλοντες τη δήλωση της παρ. 1, υποχρεούνται να καταβάλουν τα τέλη που αντιστοιχούν στα ορθά τετραγωνικά μέτρα, υπολογιζόμενα από 1ης.1.2020, μέχρι την ημερομηνία της δήλωσης, με πρόστιμο είκοσι τοις εκατό (20%) επί του ποσού που προκύπτει από τη διαφορά των τετραγωνικών μέτρων αυτού του διαστήματος.

3. Οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού επεξεργάζονται τις δηλώσεις και εκκαθαρίζουν όλες τις σχετικές υποθέσεις, εγγράφοντας στα Μητρώα τους τα ορθά τετραγωνικά μέτρα, το αργότερο μέχρι την 31η Μαρτίου 2022.

4. Οφειλές προς τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, που προκύπτουν από τα οριζόμενα στην παρ. 2, καταβάλλονται από τους υπόχρεους σε είκοσι τέσσερις (24) ισόποσες μηνιαίες δόσεις με ελάχιστο όριο μηνιαίας δόσης πλην της τελευταίας δόσης τα δέκα (10) ευρώ για φυσικά πρόσωπα και τα πενήντα (50) ευρώ για τα νομικά πρόσωπα. Μηνιαίες δόσεις με ποσό μικρότερο των ανωτέρω ελαχίστων ορίων, που έχουν ήδη καταβληθεί ή βεβαιωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, διατηρούνται σε ισχύ.

5. Οι οφειλές που προκύπτουν από διαφορές ως προς την επιφάνεια ενός ακινήτου ή τη χρήση αυτού, κατά το παρόν, εξαιρούνται από την παρ. 1 του άρθρου 165 του ν. 4764/2020 (Α' 256).

Άρθρο 67
Τρόπος λήψης αποφάσεων των συλλογικών
οργάνων Ο.Τ.Α. και των διοικητικών
συμβουλίων των εποπτευόμενων νομικών
προσώπων τους - Τροποποίηση παρ. 1
άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης
Νομοθετικού Περιεχομένου

Η παρ. 1 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 (Α' 76), αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά το διάστημα λήψης των μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η λήψη των αποφάσεων των πάσης φύσεως συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και των διοικητικών συμβουλίων των εποπτευόμενων νομικών τους προσώπων μπορεί να λαμβάνει χώρα: α) είτε δια περιφοράς κατά τις προβλεπόμενες της παρ. 5 του άρθρου 67 και της παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 3852/2010 (Α' 87) β) είτε με τηλεδιάσκεψη με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών γ) είτε δια ζώσης δ) είτε δια ζώσης και με τηλεδιάσκεψη. Στην περίπτωση της δια ζώσης σύγκλησης των συλλογικών οργάνων και των διοικητικών συμβουλίων της παρ. 1, οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα ισχύοντα υγειονομικά μέτρα. Συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων και των διοικητικών συμβουλίων της παρ. 1, που ήδη έλαβαν χώρα με έναν από τους ανωτέρω τρόπους θεωρούνται νόμιμες.».

ΜΕΡΟΣ Δ'
ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 68
Διευκόλυνση με ηλεκτρονικά
μέσα της εφαρμογής των μέτρων κατά της
διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις
εκπαιδευτικές δομές

1. Ο έλεγχος συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων για τη δυνατότητα της φυσικής παρουσίας σε εκπαιδευτική δομή, ανεξαρτήτως τύπου και βαθμίδας, δημόσιας και ιδιωτικής, στο πλαίσιο εφαρμογής μέτρων προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, μπορεί να διενεργείται ηλεκτρονικά, μέσω της ειδικής πλατφόρμας «edupass.gov.gr», που είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ). Μέσω της πλατφόρμας πραγματοποιείται η ηλεκτρονική επιβεβαίωση της πλήρωσης των προϋποθέσεων που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία, για το επιτρεπτό της φυσικής παρουσίας προσώπων, ανάλογα με την ιδιότητά τους, σε εκπαιδευτικές δομές, ανεξαρτήτως τύπου και βαθμίδας, δημόσιες και ιδιωτικές, και καταχωρίζεται το αποτέλεσμα της επιβεβαίωσης αυτής σε αυτοτελές αρχείο ή σύνολο δεδομένων που τηρούνται στις θυρίδες της ΕΨΠ, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 26 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Η πρόσβαση στην πλατφόρμα γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4727/2020.

2. Κατόπιν αίτησης του φυσικού προσώπου, η πλατφόρμα αντλεί δεδομένα σχετικά με την κατάσταση του φυσικού προσώπου όσον αφορά στον εμβολιασμό, το αποτέλεσμα της τελευταίας δοκιμασίας ταχέων μοριακών ελέγχων (rapid test) ή μοριακής μεθόδου ανάλυσης (PCR test) ή αυτοδιαγνωστικής δοκιμασίας ελέγχου (self-test), ή τη νόσηση από τον κορωνοϊό COVID-19. Τα στοιχεία αυτά αντλούνται μέσω διασύνδεσης με το Εθνικό Μητρώο Εμβολιασμών κατά του κορωνοϊού COVID-19 του άρθρου 55 του ν. 4764/2020 (Α' 256), το Εθνικό Μητρώο Ασθενών από τον κορωνοϊό COVID-19 του άρθρου εικοστού ένατου της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο

1 του ν. 4684/2020 (Α' 86), το πληροφοριακό σύστημα της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Ψηφιακού Πιστοποιητικού COVID-19 του άρθρου πρώτου της από 30.5.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 87), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4806/2021 (Α' 95) και το πληροφοριακό σύστημα της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την καταχώριση και ηλεκτρονική διαχείριση του αποτελέσματος της αυτοδιαγνωστικής δοκιμασίας ελέγχου της νόσησης από κορωνοϊό COVID-19 (self-test) του άρθρου 27 του ν. 4792/2021 (Α' 54).

3. Τα δεδομένα της παρ. 2 αποστέλλονται μέσω της πλατφόρμας στη θυρίδα της εκπαιδευτικής δομής, που καταχωρίζει το αιτούν πρόσωπο κατά την υποβολή της αίτησης της ίδιας παραγράφου, με τη μορφή δεδομένων χαρακτηρισμού κατάστασης, σύμφωνα με τα οποία επιτρέπεται ή δεν επιτρέπεται η φυσική παρουσία του προσώπου σε χώρο της εκπαιδευτικής δομής.

4. Τα ως άνω δεδομένα διατηρούνται για επτά (7) ημέρες από την καταχώρισή τους στη θυρίδα της εκπαιδευτικής δομής. Μετά την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος διαγράφονται αυτόματα από τη θυρίδα.

5. Η πλατφόρμα δύναται να διαλειτουργεί και με άλλες βάσεις δεδομένων ή ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα φορέων του δημόσιου τομέα αποκλειστικά α) για την εξακρίβωση της ιδιότητας - σχέσης του αιτούντος φυσικού προσώπου προς την εκπαιδευτική δομή στη θυρίδα της οποίας αιτείται να καταχωρισθεί η κατάσταση του και β) για τη συνολική απεικόνιση της κατάστασης των προσώπων που δύνανται ή υποχρεούνται να έχουν φυσική παρουσία στην εκπαιδευτική δομή, σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 4.

6. Τα δεδομένα που αποστέλλονται στη θυρίδα της εκπαιδευτικής δομής δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως παρουσιολόγιο ή για άλλον σκοπό πέραν των ρητώς οριζόμενων στο παρόν. Στις εκπαιδευτικές δομές στις οποίες δεν είναι υποχρεωτική η προσέλευση, η αίτηση της παρ. 2 περιλαμβάνει και εκδήλωση βούλησης φυσικής παρουσίας στον χώρο της δομής.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα τεχνικά και οργανωτικά ζητήματα για τη λειτουργία της πλατφόρμας, οι κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με το παρόν, οι κατηγορίες των υποκειμένων, οι ρόλοι ως προς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι τυχόν αποδέκτες δεδομένων, τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας αυτών, η μορφή των δεδομένων χαρακτηρισμού κατάστασης, η διασύνδεση της πλατφόρμας με άλλα πληροφοριακά συστήματα φορέων του δημόσιου τομέα, καθώς και κάθε αναγκαία, τεχνική ή άλλη, λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 69

Θυρίδες ιδιωτών φορέων στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης - Τροποποίηση άρθρου 26 και παρ. 17 άρθρου 107 του ν. 4727/2020

1. Στο άρθρο 26 του ν. 4727/2020 (Α' 184) προστίθεται παρ. 4 ως εξής:

«4. Στην ΕΨΠ μπορούν να τηρούνται θυρίδες νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, με σκοπό την εκπλήρωση έννομης υποχρέωσής τους και για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Στις θυρίδες αυτές καταχωρίζονται μέσω της ΕΨΠ, έγγραφα ή άλλα δεδομένα που δύνανται να αφορούν και φυσικά πρόσωπα, κατόπιν αίτησης των τελευταίων ή εφόσον προβλέπεται από τον νόμο. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά, υπεύθυνοι επεξεργασίας των δεδομένων που τηρούνται στις θυρίδες της παρούσας ορίζονται τα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, που είναι υπεύθυνοι ιδίως για τον ορισμό των εσωτερικών όρων χρήσης των θυρίδων τους και των εξουσιοδοτημένων χρηστών αυτών.

2. Στην παρ. 17 του άρθρου 107 του ν. 4727/2020 προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο και η παρ. 17 διαμορφώνεται ως εξής:

«17. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η τήρηση θυρίδας στην ΕΨΠ σε κάθε φορέα του δημοσίου τομέα, η έναρξη παραγωγικής λειτουργίας κάθε θυρίδας και κάθε τεχνικό και ειδικότερο ζήτημα. Με όμοια απόφαση μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα για την τήρηση θυρίδων νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, η διαδικασία πρόσβασης, οι κατηγορίες των εγγράφων και άλλων δεδομένων που καταχωρίζονται σε αυτές, ο χρόνος και ο τρόπος τήρησης, διαχείρισης και διαγραφής των δεδομένων, η μεθοδολογία άντλησης και περαιτέρω επεξεργασίας των δεδομένων και κάθε άλλο ειδικότερο ή τεχνικό θέμα για την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 26.».

Άρθρο 70

Δυνατότητα σύναψης δημοσίων συμβάσεων από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα για την αντιμετώπιση αναγκών ως προς την τήρηση των έκτακτων μέτρων κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19

1. Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει την 31η.3.2022, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) δύνανται να προβαίνουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών με αντικείμενο τον έλεγχο της τήρησης των έκτακτων μέτρων για τη συμμετοχή των φοιτητών κάθε κύκλου σπουδών, καθώς και του τακτικού και έκτακτου διδακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. στη διαζώσης εκπαιδευτική διαδικασία, κατά παρέκκλιση κάθε σχετικής διάταξης της κείμενης εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων. Η χρονική διάρκεια της δημόσιας σύμβασης του πρώτου εδαφίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες. Ως αρμόδιο όργανο για την έγκριση της δαπάνης της δημόσιας σύμβασης, καθώς και κάθε διαδικαστικής ενέργειας για την έκδοση της πρόσκλησης και τη σύναψη της δημόσιας σύμβασης ορίζεται το Πρυτανικό Συμβούλιο του Α.Ε.Ι.

2. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων δύναται να παρέχεται έκτακτη επιχορήγηση από

τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων προς κάθε Α.Ε.Ι. για την κάλυψη της δαπάνης που προκαλείται από τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων της παρ. 1.

Άρθρο 71

Χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας στο ξένο σχολείο «VERITA INTERNATIONAL SCHOOL» - Προσθήκη περ. 31 στην παρ. 8 του άρθρου 35 του ν. 4186/2013

Στην παρ. 8 του άρθρου 35 του ν. 4186/2013 (Α' 193) προστίθεται περ. 31, για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας στο ξένο σχολείο: «VERITA INTERNATIONAL SCHOOL», και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Αναγνωρίζονται ως ξένα σχολεία κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4862/1931 (Α' 156) τα ακόλουθα σχολεία:

1. ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ
2. ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
3. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΝΤΕΛΑΚΡΟΥΑ
4. ΙΤΑΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ
5. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΝΑΤΟΛΙΑ
6. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
7. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ
8. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ JEANNE D'ARC
9. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΑΜΑΡΙ
10. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΔΕΛΑΣΑΛ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
11. ΛΕΟΝΤΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ
12. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΟΣ ΙΩΣΗΦ

13. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΟΥΡΣΟΥΛΙΝΩΝ
14. ΛΕΟΝΤΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ
15. AMERICAN COMMUNITY SCHOOLS OF ATHENS
16. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
17. ΓΑΛΛΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ -ΛΥΚΕΙΟ)
18. INTERNATIONAL COMMUNITY SCHOOL OF LARISA
19. KATIPUNAN PHILLIPINES CULTURAL ACADEMY
20. BYRON COLLEGE
21. PINWOOD SCHOOL OF THESSALONIKI
22. ΠΟΛΩΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ZYGMUNT MINEYKO
23. ST. CATHERINE'S BRITISH SCHOOL
24. ST. LAWRENCE COLLEGE
25. INTERNATIONAL SCHOOL OF ATHENS
26. CAMPION SCHOOL
27. ΙΡΑΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
28. ΛΙΒΥΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ 17ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
29. ΚΑΝΑΔΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
30. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
31. VERITA INTERNATIONAL SCHOOL

Στα σχολεία αυτά χορηγούνται, διά του παρόντος, άδεια ίδρυσης και άδεια λειτουργίας.».

ΜΕΡΟΣ Ε' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 72 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2021

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ

Οι Υπουργοί

Οικονομικών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Αναπληρωτής Υπουργός
Οικονομικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Ανάπτυξης και Επενδύσεων

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός
Εξωτερικών

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

Εθνικής Άμυνας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Εργασίας και
Κοινωνικών Υποθέσεων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Υγείας

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

Προστασίας του Πολίτη

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

Υφυπουργός

Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ

Δικαιοσύνης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

Εσωτερικών

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός
Εσωτερικών

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ

Υποδομών και Μεταφορών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ναυτιλίας
και Νησιωτικής Πολιτικής

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΒΑΝΟΣ

Επικρατείας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

Επικρατείας

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2021

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ